

คู่มือ

พัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต

ระดับประถมศึกษา

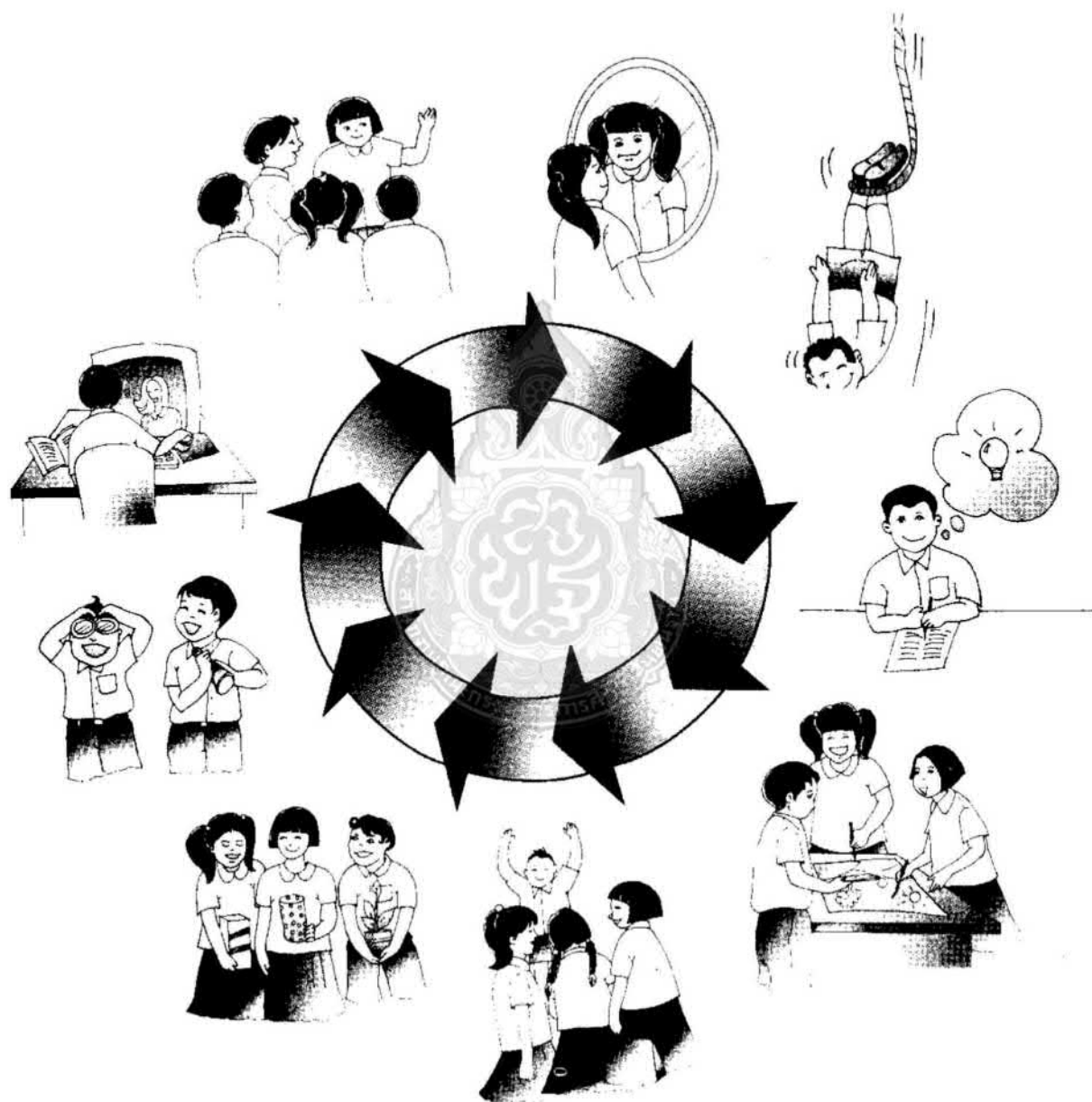

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือ

พัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต

ระดับประถมศึกษา

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต ระดับประถมศึกษา

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2543

จำนวนพิมพ์ 40,000 เล่ม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974-268-8311

คำนำ

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจ ทำให้บุคคลต้องพยายามปรับตัวเพื่อจะได้ดำรงชีวิตอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ การที่บุคคลไม่สามารถปรับตัวได้จะทำให้เกิดความคับข้องใจ ความขัดแย้ง และความวิตกกังวล ซึ่งหากเกิดขึ้นเป็นเวลานานอาจกลายเป็นโรคจิตโรคประสาทได้ในที่สุด ปัญหาการปรับตัวเกิดขึ้นได้ในทุกช่วงวัยของชีวิตไม่ว่าจะเป็นวัยทารก วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่หรือวัยชรา

เด็กประถมศึกษาเป็นวัยที่มีความสับสนในการปรับตัว เพราะเป็นวัยที่ก้าวเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น ซึ่งมีสภาวะที่ก่อให้เกิดความเครียดทางอารมณ์ และอาจเป็นสาเหตุผลักดันให้แสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์อันนำไปสู่ปัญหาด้านพฤติกรรม เช่น การติดสารเสพติด การทะเลาะวิวาท ลักขโมย ความเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นต้น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 และ 24 จึงกำหนดไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางและจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนาให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีคุณภาพและสมรรถนะ ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีพลานามัยที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุกๆ ด้านอย่างเต็มที่

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์ จะต้องรวมไปถึงการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต จึงได้จัดทำคู่มือพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตของผู้เรียนขึ้น ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา เพื่อให้ครู-อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง ได้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตของผู้เรียนทุกด้าน

กรมวิชาการ ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำ เจ้าของเอกสาร บทความ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหนังสือคู่มือเล่มนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับครู-อาจารย์ และบุคคลในวงการศึกษ ในการพัฒนาเด็กให้มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข หากได้ผลหรือมีความคิดเห็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้กรมวิชาการทราบด้วย จะได้เป็นข้อมูลนำไปปรับปรุงแก้ไข ให้คู่มือเล่มนี้มีคุณภาพและประโยชน์ยิ่งขึ้น

๐
๐๑๑

(นายอรุณ จันทวานิช)

อธิบดีกรมวิชาการ

กันยายน 2542

ความนำ

เหตุผลและความเป็นมาของการจัดทำคู่มือ

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล ซึ่งมีผลกระทบต่อ สภาพร่างกายและจิตใจ เพราะต้องมีการแข่งขันกันสูงทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ ตลอดจน การดำเนินชีวิตประจำวันมีความสับสนในการรับและเลือกใช้ค่านิยม ขาดจิตสำนึกที่ดี ขาดการ ควบคุมตนเอง รวมทั้งขาดจิตสำนึกในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเป็นสมาชิก ที่ดีของสังคม ทำให้บุคคลต้องพยายามปรับตัวเพื่อให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ได้อย่างราบรื่นและมีความสุข ถ้าบุคคลไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจ ขัดแย้งใจและวิตกกังวล ซึ่งหากปล่อยไว้เป็นเวลานานจะก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงได้ เช่น ปัญหาโรคจิต โรคประสาท โรคเครียด ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ ปัญหาการปรับตัวเกิดขึ้นกับ ทุกเพศทุกวัย เด็กประถมศึกษาเป็นวัยที่มีความสับสนในการปรับตัว เพราะเป็นวัยที่ก้าวเข้าสู่ วัยรุ่นตอนต้น ซึ่งมีสภาวะที่ก่อให้เกิดความเครียดทางอารมณ์ และอาจเป็นสาเหตุผลักดัน ให้แสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์นำไปสู่ปัญหาด้านพฤติกรรม เช่น ดิตสารเสพติด ทะเลาะวิวาท ลักขโมย เบี่ยงเบนทางเพศ มาตัวตาย เป็นต้น

ดังนั้น แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่มุ่งเน้นการ พัฒนาคนและคุณภาพของคน โดยเน้นว่าคนเป็นทุกเหตุ ปัจจัย และผลลัพธ์ที่สำคัญของการ พัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ระยะเวลาที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่มุ่งเน้นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาคนให้พร้อมที่จะเผชิญกับ วิถีชีวิตและให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมในอนาคตนอกจากนี้แผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะเวลาที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งกำหนดให้การแนะแนวเป็นกระบวนการ ในการพัฒนาผู้เรียนทุกระดับทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง และ ประชาชนทั่วไป ให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม สามารถวางแผนและจัดการชีวิตการเรียน การงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จัก แสวงหาความรู้ เพิ่มพูนทักษะการพัฒนาตนสู่ความเป็นสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย มี จิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ในครอบครัวและสังคม และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้อง ยึดหลักผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความ สำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็ม

ศักยภาพ และมาตรา 24 กำหนดว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนาให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีคุณภาพและสมรรถนะ เป็นคนดี มีคุณธรรม มีพลานามัยที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุกๆ ด้านอย่างเต็มที่

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ เห็นสมควรนำกระบวนการแนะแนวและจิตวิทยาไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพและทักษะการดำเนินชีวิตขึ้น เพื่อให้ครู-อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง ได้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตของผู้เรียนทุกด้าน

การดำเนินงานตามโครงการ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ ได้ทำการสำรวจรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ มีการจัดสัมมนาหากรอบความคิดและแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพและการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต หลังจากได้กรอบความคิดและแนวทางในการส่งเสริมแล้ว ได้ระดมกำลังจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู - อาจารย์ ครูแนะแนว นักวิชาการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน จัดทำรูปแบบคู่มือพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตของเยาวชนขึ้นตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา และนำไปทดลองใช้เบื้องต้นก่อนการทดลองจริงกับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดกรมสามัญศึกษา ของจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น จะเข้เกรา ชัยนาท ปทุมธานี ชลบุรี สระบุรี สิงห์บุรี และยะลา รวม 9 จังหวัด และในปีการศึกษา 2541 ได้ทำการทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน 5 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ อุตรธานี สระบุรี ยะลา และสมุทรปราการ

เนื้อหาของคู่มือ

คู่มือประกอบด้วยชุดตัวอย่างของกิจกรรมที่จะช่วยให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับทักษะการดำเนินชีวิต ซึ่งได้ผลจากการศึกษาว่า กิจกรรมดังกล่าวสามารถพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตให้ผู้เรียนสามารถมีทักษะอยู่รอดปลอดภัยและปรับตัวในสังคมได้อย่างดีมีความสุข ซึ่งได้จัดแบ่งไว้เป็น 9 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะการดำเนินชีวิต **ชุดการรู้จักตนเอง** เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการรู้จักตนเอง ด้วยการประเมินตนเองในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม สิ่งแวดล้อมรอบตัว รู้เป้าหมายชีวิต รู้อุปสรรคที่ขัดขวางความก้าวหน้า รู้จักยืดแนวประพฤติปฏิบัติตามแบบอย่างคนดี อันจะช่วยให้บุคคลรู้จักบุคลิกภาพที่แท้จริงของตน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตัดสินใจและวางแผนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนนำศักยภาพออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

2. ทักษะการดำเนินชีวิต **ชุดการแสวงหาและใช้ข้อมูล** เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียน ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา รับรู้ข้อมูลต่างๆ อยู่เสมอ รู้จักค้นหาข้อเท็จจริงด้วยการใช้เหตุผลหรือดุลยพินิจในการตัดสินใจที่น่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนนำความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ไปใช้ประโยชน์แก่ตนเองและสังคมโดยส่วนรวม

3. ทักษะการดำเนินชีวิต **ชุดการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น** เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และความต้องการจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยใช้ภาษาถ้อยคำ ภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทักษะการดำเนินชีวิต **ชุดการทำงานเป็นทีม** เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนกระทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีขั้นตอน ให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการกำหนดข้อตกลงในการทำงาน การวางแผนการทำงาน การแบ่งงาน ทำงานตามแผน การแก้ไขปัญหาในการทำงาน การเสนอผลงาน และการสรุปประเมินผลงาน

5. ทักษะการดำเนินชีวิต **ชุดการกล้าเสี่ยง** เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนลองเผชิญกับการกระทำที่เสี่ยงต่อการได้การเสีย ซึ่งมีทั้งการเสี่ยงทางร่างกาย ความคิด ปัญญา และอารมณ์ ต้องดูจังหวะ ความพร้อม ปัจจัยต่างๆ ของตนด้วยการประเมินสภาพต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง

6. ทักษะการดำเนินชีวิต **ชุดการมีวิสัยทัศน์** เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสร้างภาพอนาคต หรือมองอนาคต ซึ่งจะเป็นเป้าหมายในการเดินไปสู่อนาคต หรือสิ่งที่อยากเห็นในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นสิ่งที่ดีกว่าเดิม ด้วยวิธีการนำระบบการวางแผนมาใช้ ตื่นตัวต่อการรับรู้ข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ มีจินตนาการ รู้จักคิด เจาะเหตุการณ์ล่วงหน้า ศึกษาจากผู้รู้ หาประสบการณ์แปลกใหม่อยู่เสมอ และมุ่งมั่นทุกวิถีทางที่จะให้ความฝันเป็นจริง

7. ทักษะการดำเนินชีวิต **ชุดการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหา** เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดได้คล่อง เร็ว มีปฏิภาณ มีความหลากหลาย ละเอียดลึกซึ้ง เห็นการณ์ไกล ริเริ่ม สร้างสรรค์ มีจินตนาการแปลกใหม่ มีเหตุผล วิเคราะห์ วิจารณ์ จำแนกแจกแจง สังเคราะห์ รวบรวม และสรุปประเด็นได้ ตลอดจนสามารถตกลงใจแก้ข้อสงสัยหรือปัญหาได้อย่างรอบคอบ มีระบบ มีขั้นตอน มีเหตุผลและข้อมูลประกอบอย่างชัดเจน

8. ทักษะการดำเนินชีวิต **ชุดการวางแผนและการจัดการ** เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนเป้าหมายในชีวิตการเรียน การทำงาน และการใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนรู้จักจัดลำดับขั้นตอนการทำงาน ควบคุมตนเอง ให้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น ใช้เวลา ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า และปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

9. ทักษะการดำเนินชีวิต **ชุดการปรับตัว** เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้อย่างมีความสุข ด้วยการรู้จักสังเกต เรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ปรับความคิด ความรู้สึก เพื่อลดความเครียด เผชิญสถานการณ์แปลกใหม่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนปรับตนและวางตนได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้

แนวการจัดกิจกรรมทักษะการดำเนินชีวิต

การจัดกิจกรรมทักษะการดำเนินชีวิตควรจะเริ่มจากทักษะการรู้จักตนเอง และตามด้วยทักษะอื่นๆ ตามลำดับ วิธีการสอนหรือการจัดกิจกรรมควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากกว่าการบรรยาย ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ใหม่ๆ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือผู้ดำเนินกิจกรรมทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ ประสบการณ์ ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง โดยอาศัยการแสดงออกภายนอก ได้แก่ การพูด การเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้และประสบการณ์

นอกจากนี้การสอนหรือการจัดกิจกรรมจะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้น่าศรัทธาภาพที่มีอยู่ในตัวออกมาใช้ให้มากที่สุด ด้วยการฝึกทักษะการดำเนินชีวิตให้ผู้เรียนทุกคน รู้จัก เข้าใจ และใช้พลังด้านต่างๆ ของตน กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตั้งประสบการณ์ของตนเองมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ให้สำรวจทางเลือกปฏิบัติอย่างเสรี พิจารณาผลที่เกิดจากทางเลือก ตัดสินใจเลือกโดยเสรี มีความสุข ความภูมิใจในสิ่งที่ตนเองได้เลือก เต็มใจ ยึดมั่นในสิ่งที่เลือกอย่างเปิดเผย ปฏิบัติตามທີ່เลือก โดยแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำตามสิ่งที่เลือกปฏิบัติจนเป็นลักษณะประจำตัว ตลอดจนสรุปข้อคิดที่ได้จากการร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองพร้อมที่จะใช้ศักยภาพและทักษะในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการชีวิตและอาชีพได้อย่างเหมาะสม ปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างราบรื่น มีความสุข และทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ข้อควรปฏิบัติระหว่างจัดกิจกรรมทักษะการดำเนินชีวิตของครู

ในการจัดกิจกรรมทักษะการดำเนินชีวิต ครูต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ สภาพจิตใจของผู้เรียน และเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีให้เกิดขึ้น ครูควรมีแนวปฏิบัติดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นก่อน แล้วจึงแสดงความคิดเห็นตาม หรือแสดงความคิดเห็นในกรณีไม่เห็นด้วยพร้อมเหตุผลประกอบ
2. ไม่ด่วนตัดสินคำตอบ หรือเจตคติของผู้เรียนว่าถูกหรือผิด แต่พยายามให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผลของเขา เขาย่อมมีเหตุผลในคำตอบหรือเจตคติของเขา
3. ใช้อารมณ์ขัน หรือแสดงท่าทีด้วยการยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นมิตรทั้งคำพูด น้ำเสียง และท่าทาง
4. สังเกตและบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนในกลุ่มขณะจัดกิจกรรมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกและความรู้สึก
5. ฟังและสะท้อนความรู้สึกละเอียด (ความคิด) ของคำตอบของผู้เรียนแต่ละคน
6. ใช้คำพูดกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เพื่อแก้ปัญหาและหาคำตอบด้วยตนเองอย่างมีเหตุผลและประเมินความรู้สึกด้วย
7. กล่าวแสดงความรู้สึกชื่นชมพร้อมทั้งเหตุผล เมื่อผู้เรียนกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือตอบคำถามได้ถูกต้อง
8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานกลุ่มร่วมกัน เน้นบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยให้มีการเลือกประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และให้แสดงความคิดเห็นด้วยการใช้เหตุผล จนได้ข้อยุติของกลุ่มโดยไม่ใช้วิธีโหวด
9. สะท้อนค่านิยมของผู้เรียนจากคำตอบที่เป็นเหตุผลของผู้เรียน
10. ถ้าผู้เรียนค้นหาคำตอบไม่ได้ หรือแก้ปัญหาบางอย่างไม่ได้ ครูอาจยกตัวอย่างคำตอบของตนนำทางได้
11. เตรียมอุปกรณ์ ศึกษาเนื้อหา วิธีดำเนินกิจกรรม ทุกครั้งก่อนจัดกิจกรรม
12. ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับทราบข้อควรปฏิบัติในการร่วมกิจกรรม

ข้อควรปฏิบัติระหว่างการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน

ผู้เรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรขณะร่วมกิจกรรมทุกครั้ง

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
2. ผู้เรียนพูดได้ครั้งละ 1 คน

3. ขณะที่เพื่อนแสดงความคิดเห็น ถ้าผู้เรียนจะแสดงความคิดเห็นในทางตรงข้าม ต้องให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นเสร็จเสียก่อน
4. ผู้เรียนไม่ใช่คำพูดถูกซึ่งกันและกัน รู้จักแสดงความรู้สึกชื่นชมกันและกัน
5. ผู้เรียนไม่ใช่คำพูดถูกตนเอง และรู้จักแสดงความรู้สึกชื่นชมตนเอง
6. ผู้เรียนไม่พูดสอดแทรกขัดจังหวะขณะที่เพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็นยังไม่เสร็จ
7. ผู้เรียนไม่วิพากษ์วิจารณ์คำตอบของเพื่อน ๆ
8. ผู้เรียนแสดงออกด้วยความจริงใจ

การบันทึกพัฒนาการของผู้เรียน

ในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน ครูควรให้ผู้เรียนจัดทำ “แบบบันทึกพัฒนาการของผู้เรียน” เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น อีกทั้งช่วยให้ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนด้านความคิด ความรู้สึก เจตคติ ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ลักษณะเด่น ฯลฯ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียน “แบบบันทึกพัฒนาการของผู้เรียน” นี้ ได้รวบรวมจาก “ใบงาน” ของแต่ละกิจกรรม และมีส่วนที่สรุปภาพรวมของผู้เรียน ซึ่งครูเป็นผู้วิเคราะห์ ลงความคิดเห็น รวมทั้งติดตามผล โดยครูอาจทำการสัมภาษณ์ผู้เรียน ครูผู้สอน เพื่อน ผู้ปกครอง หรือสังเกตผู้เรียนในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง แล้วสรุปจุดเด่นหรือศักยภาพด้านต่างๆ ของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การประเมินผล

ผู้จัดกิจกรรมประเมินผลการจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมซึ่งผู้จัดกิจกรรมสามารถสังเกตได้จากการตอบ การแสดงออกทั้งทางการกระทำ คำพูด สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง อารมณ์ และความรู้สึก นอกจากนี้ผู้จัดกิจกรรมสามารถศึกษารวบรวมข้อมูลและประเมินผลได้จาก “แบบบันทึกพัฒนาการของผู้เรียน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตามสภาพจริง ในกรณีที่ต้องใช้เครื่องมือทางจิตวิทยา เช่น แบบวัดหรือแบบทดสอบต่างๆ ประกอบการประเมินผลควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อฝึกการใช้และการแปลผลซึ่งจะช่วยให้ดำเนินการได้ถูกต้องเกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

สารบัญ

ความนำ

เหตุผลและความเป็นมาของการจัดทำคู่มือ	ก
เนื้อหาของคู่มือ	ข
แนวการจัดกิจกรรมทักษะการดำเนินชีวิต	ง
ข้อควรปฏิบัติระหว่างจัดกิจกรรมทักษะการดำเนินชีวิตของครู	จ
ข้อควรปฏิบัติระหว่างการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน	ฉ
การบันทึกพัฒนาการของผู้เรียน	ฉ
การประเมินผล	ฉ

ทักษะการรู้จักตนเอง

ป.1-2 เลือกไว้ด้วยใจรัก	1
ให้ดีกว่าได้ดี	2
ฉันช่วยด้วยคน	5
ป.3-4 ความต้องการของฉัน	8
ฉันเป็นคนเก่งและคนดี	10
ความมุ่งมั่นของฉัน	13
ป.5-6 กำลังใจ	16
คุณค่าของชีวิต	19
ชีวิตนี้มีความหมาย	22
	25

ทักษะการแสวงหาและใช้ข้อมูล

ป.1-2 หนูน้อยนักสำรวจ	29
รู้ทาบาก้าพาสนุก	30
	34

ป.3-4	นักจดน้อย	38
	บทเรียนของบุญมา	40
ป.5-6	นักแสวงหา	42
	เชื่อหรือไม่	45
	เลือกอย่างไร	47
	ฉันทำได้	50

ทักษะการมีวิสัยทัศน์ 53

ป.1-2	ตามกาลเวลา	54
	นักข่าวรุ่นเยาว์	57
ป.3-4	ข่าวสารข้อมูล : อาหารสมอง	60
	โรงเรียนในอนาคต	62
ป.5-6	ห้องเรียนของเรา	64
	มีปัญหา พาเพิ่มพูน	69

ทักษะการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น 73

ป.1-2	กระซิบกระซาบ	74
	วาดตามคำบอก	76
	อุบัติเหตุ	78
ป.3-4	เธอเป็นคนดี	80
	เธอคือคนสำคัญ	85
	คอยเป็นกำลังใจ	87
ป.5-6	เชิญชวน	89
	ส่งสาร	91
	เชื่อมั่นในความดีของกันและกัน	95
	ตั้งใจฟัง	97
	สื่อสารดีคลี่คลายปัญหา	99

ทักษะการคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหา 103

ป.1-2	คิดให้ดี บอกให้ได้	104
	คิดดีมีสุข	107
	คิดดีทำได้	110
	มาประดิษฐ์คิดงานใหม่	113
ป.3-4	คิดดีมีประโยชน์	117
	คิดได้คิดดี	121
	คิดทั้งที คิดทำได้	124
	คิดก่อนทำ	127
ป.5-6	ข้อมูลหลากหลาย ได้ประโยชน์	130
	ทางออก	134

ทักษะการปรับตัว 143

ป.1-2	ทำอะไรจึงจะดี	144
	ทำดี ได้ดี	146
	คุณงามความดี	148
	จุก จ่า เทียวสระ	150
ป.3-4	ความรู้สึกของฉัน	152
	ฟังหน่อยนะ	160
	แปลกใหม่	162
	ช่วยเหลือผู้อื่นได้ จิตใจเป็นสุข	164
ป.5-6	ร่วมกันคิด ถูกผิดตรงจุด	171
	สยบปัญหา พาสุข	175
	รู้แจ้ง แสดงเหตุผลได้	179

ทักษะการทำงานเป็นทีม	183
ป.1-2 ฟังดีพูดดี	184
ร่วมคิด ร่วมทำ	187
ป.3-4 ผู้นำ ผู้ตาม สำคัญไหน	189
สามัคคีคือพลัง	192
ป.5-6 อะไรเอ่ย	195
วางแผนดี มีประโยชน์	197
 ทักษะการวางแผนและการจัดการ	 199
ป.1-2 กิจวัตรของฉัน	200
บ้านแห่งความสุข	202
ฉันอยากเป็น	204
หยุดตะวันเพื่อฉันและสังคม	206
นักประดิษฐ์รุ่นเยาว์	209
นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต	212
ป.3-4 คุณค่าของเวลา	214
ประดิษฐ์สวดยด้วยมือเรา	217
ได้มาจ่ายไป	219
คิดเป็นทำเป็น	222
งานที่ฉันชอบ	224
ป.5-6 ลำดับดีมีความสำเร็จ	226
เป้าหมายชีวิต	229
ทำดีมีคุณค่า	232
ใช้เป็นเห็นผล	234
เงิน เงิน เงิน	236
ปรับได้ไร้ทุกข์	238

ทักษะการกล้าเสี่ยง	241
ป.1-2 ครั้งหนึ่งในชีวิต	242
เลือกดีไม่มีอันตราย	244
ป.3-4 ทางเลือกนี้มีเหตุผล	246
ป.5-6 ได้ลองได้รู้	249
 บรรณานุกรม	 255
 คณะผู้จัดทำ	 259

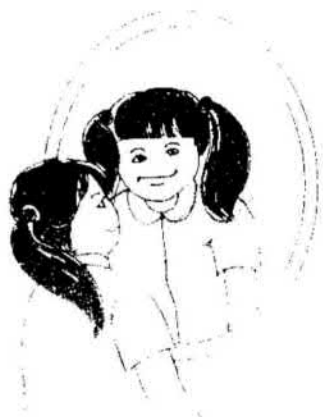

ทักษะการรู้ทันตนเอง

ป.1-2 เลือกไว้ด้วยใจรัก
ให้ดีก็ได้ดี
ฉันช่วยด้วยคน

ป.3-4 ความต้องการของฉัน
ฉันเป็นคนเก่งและคนดี
ความมุ่งมั่นของฉัน

ป.5-6 กำลังใจ
คุณค่าของชีวิต
ชีวิตนี้มีความหมาย

กิจกรรม เลือกไว้ด้วยใจรัก

11-21

แนวคิด

การตรวจสอบความสนใจของตนเองอย่างมีเหตุผล จะทำให้ได้สิ่งที่ตนต้องการอย่างแท้จริง

จุดประสงค์

เลือกสิ่งที่ตอบสนองความสนใจของตนเองอย่างมีเหตุผล

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูตั้งคำถามหลายๆ อย่าง เช่น

นักเรียนชอบเล่นอะไร

โตขึ้นนักเรียนอยากเป็นอะไร

นักเรียนชอบรับประทานขนมอะไร

1.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า นักเรียนแต่ละคนอาจมีความชอบ ความอยากจะเป็น ความต้องการไม่เหมือนกัน หรืออาจจะเหมือนกันก็ได้

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแจกกระดาษตารางรูปต่างๆ ให้นักเรียนระบายสี

2.2 ให้นักเรียนจัดอันดับความชอบ ความสนใจ โดยนำตัวเลขจากมุมขวาบนของภาพมาเขียนลงในช่อง ☐ ด้านล่าง ตามความชอบของตน จากชอบมากที่สุดจนถึงชอบน้อยที่สุด

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูให้นักเรียนแต่ละคนยื่นบอกเพื่อนว่าเลือกรูปอะไรที่ชอบมากที่สุด ด้วยเหตุผลอะไร

3.2 ครูสรุปว่า มนุษย์เกิดมามีความสามารถที่จะรับรู้ได้ ย่อมมีความสนใจในสิ่งที่ตนรัก ตนชอบ เกิดความอยากได้มาเป็นของตนเอง แต่ในขณะเดียวกัน สิ่งที่ตนมีความสนใจนั้น ถ้าเรารู้จักเลือกสรรแต่สิ่งดี สิ่งที่ได้มาจะตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

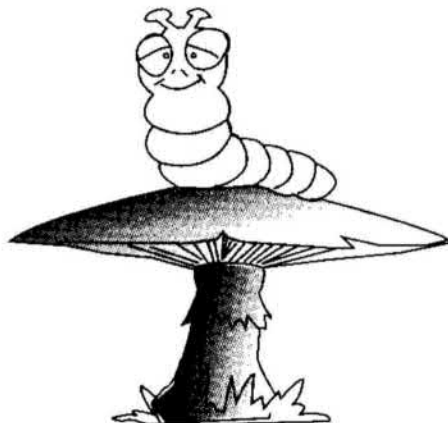
ตารางรูปภาพ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนจากการร่วมกิจกรรม
2. จากการแสดงเหตุผลในการเลือกของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

สื่อรูปภาพอาจปรับได้ตามความเหมาะสม

ตารางรูป

ฟุตบอล	1	ไอศกรีม	2	หนังสือ	3
					
จักรยาน	4	ลูกโป่ง	5	นมกล่อง	6
					
โรงเรียน	7	โทรทัศน์	8	ทะเล	9
					

นำตัวเลขในช่องมุมขวาของรูปมาจัดลำดับความชอบจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด โดยเริ่มต้นจากซ้ายมือ

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

กิจกรรม ใ้ด้กัได้

(ป.1-2) !

แนวคิด

การกระทำของตนเองมีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้อื่น ทั้งด้านดีและไม่ดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระทำนั้นๆ

จุดประสงค์

บอกตัวอย่างการกระทำของตนเองที่มีผลต่อผู้อื่นได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ให้นักเรียนทุกคนยืน ครูให้สัญญาณเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ในลักษณะเร็ว ช้า หยุด เป็นท่าทาง เช่น หมุนแขน ยืม ยักคิ้ว เป็นต้น

1.2 ให้นักเรียนตอบปริศนาคำทาย อะไรเอ่ย หน้าตาเหมือนเรา ทุกคำทุกเข้
คนเราชอบใช้ (คำตอบคือ กระแจะ)

2. กิจกรรมดำเนินการ

ครูอธิบายวิธีเล่นเกมส่องกระแจะให้นักเรียนเข้าใจว่า ภาพในกระแจะจะแสดงอาการเหมือนกับคนส่องกระแจะ

2.1 ให้นักเรียนยืนเป็นวงกลม 2 วงซ้อนกัน แล้วหันหน้าเข้าหากันและจับคู่
นักเรียนที่อยู่วงนอกเป็นคนส่องกระแจะ และนักเรียนที่อยู่วงในแสดงเป็นภาพในกระแจะ

2.2 ครูให้สัญญาณว่า นักเรียนส่องกระแจะ โดยยืม โดยท่าทางต๋อย แยกเขี้ยวยิงฟัน
 เป็นต้น นักเรียนที่แสดงเป็นภาพในกระแจะก็จะแสดงออกมาอย่างนั้น

2.3 ให้นักเรียนสลับคู่และเปลี่ยนกันแสดงเป็นคนส่องกระแจะ และแสดงเป็นภาพ
ในกระแจะ

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ภาพในกระแจะจะเป็นภาพที่สะท้อนความจริง
 กลับออกมา เช่น ยืมให้กระแจะ ภาพที่ปรากฏในกระแจะก็จะยืม

3.2 ครูให้นักเรียนเปรียบเทียบว่า ถ้าคนเราแสดงอาการหน้ากระຈກอย่างไรก็ได้ ภาพเหมือนที่เราแสดง เมื่อแสดงอาการกับคนก็จะได้รับผลตอบเช่นนั้น

3.3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ถ้าเราอยากได้อะไร จะต้องให้สิ่งนั้นแก่เขาก่อน เช่น เรายืมให้ เขาจะยืมตอบ เราโกรธเขา เขาจะโกรธตอบ ฉะนั้นสิ่งที่ควรให้แกกันควรเป็นสิ่ง ดีๆ ทุกคนจึงควรแสดงความรู้สึกที่ดีต่อกัน

3.4 นักเรียนทุกคนร้องเพลง ยืม

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. อุปกรณ์ให้สัญญาณการเคลื่อนไหว เช่น กลอง ฉิ่ง หรือไม้เคาะจังหวะ
2. รูปภาพ “คนอารมณ์ดีกำลังส่งกระຈກ”
“คนอารมณ์โกรธกำลังส่งกระຈກ”
3. เพลง “ยืม”

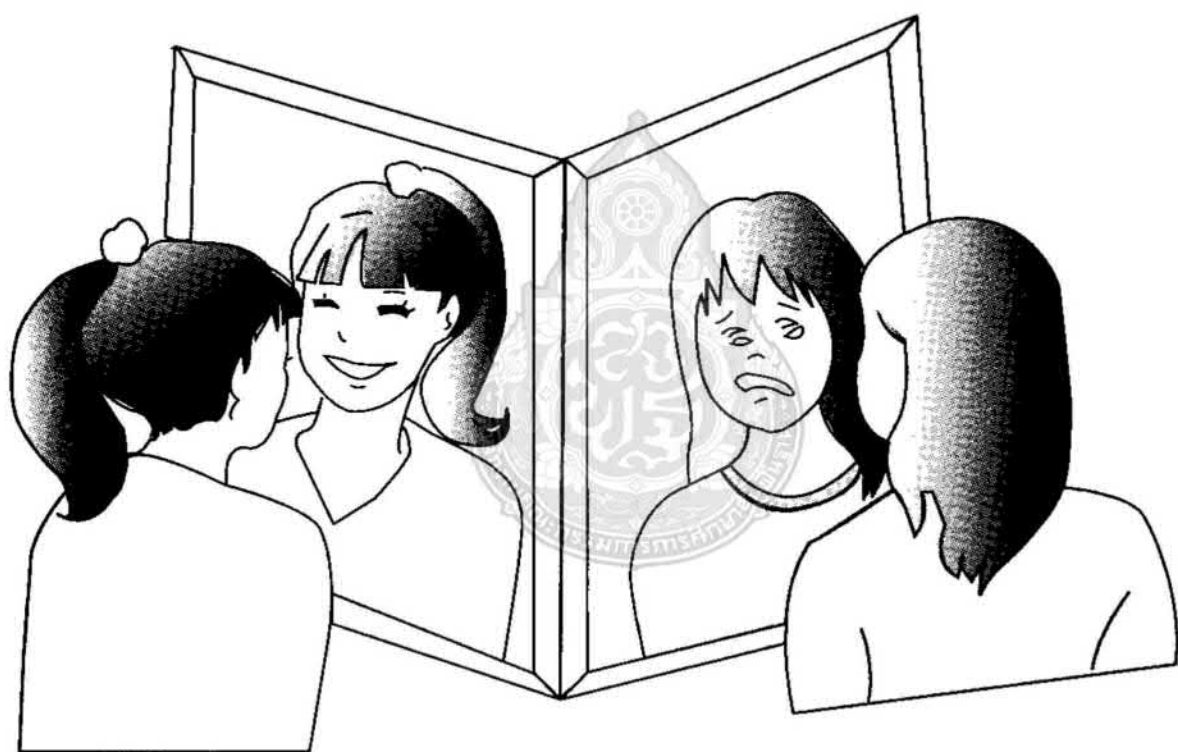
เพลง ยืม
ยืม ยืม ยืม ยืมมานันดาหาวาเซ้น
ยืมนี้ชีวิตยังยืน สดชื่นดูราวกับแก้ว
มายืมกันหนอเพื่อนเอ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนจากการเล่นเกม ส่งกระຈກ ว่านักเรียนปฏิบัติได้จริง
2. สังเกตอาการการส่งกระຈກในลักษณะของความรุนแรงลดลงหรือเพิ่มขึ้น เพื่อนำไปสรุปตามข้อ 3.3
3. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำของตนที่มีผลต่อผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

ครูติดตามพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนได้ตลอดเวลา

กิจกรรม ฉันทอภัยด้วยคน

(ป.1-2)

แนวคิด

การใช้ความสามารถและความถนัดให้เป็นประโยชน์แก่ครอบครัวและโรงเรียน เป็นการแสดงความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

จุดประสงค์

บอกสิ่งที่ตนเองช่วยครอบครัวและโรงเรียนได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูให้นักเรียนร้องเพลง งานสิ่งใด

เพลง งานสิ่งใด

งานสิ่งใด งานสิ่งใด แม้ใครจะเลยทิ้งปล่อย
มัวแต่คอย เฝ้าแต่คอย และคอยแต่เกี่ยงโยนกอง
ไม่มีเสร็จ ไม่มีเสร็จรับรอง จำไว้ทุกคนต้องทำงาน
เราต้องช่วยกัน ช่วยกันๆ

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 นำบัตรคำให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

2.2 ครูสุ่มถามนักเรียนว่า จากบัตรคำที่อ่าน นักเรียนชอบทำงานอะไรได้ดีที่สุด แล้วให้นักเรียนถือไว้คนละใบ ทำเช่นนี้จนหมดบัตรคำที่กำหนดไว้

2.3 ครูให้นักเรียนที่เหลือคิดว่าชอบทำงานอะไรได้ดีที่สุด ให้ไปหาเพื่อนคนที่ถือบัตรคำนั้น

2.4 ให้ทุกกลุ่มนั่ง เลือกตัวแทนมาแล้วว่าตนเองทำงานนั้นๆ ที่ไหน ช่วยเหลือใคร ผลเป็นอย่างไร

2.5 ถ้ามีนักเรียนที่เลือกบัตรคำว่า *อยู่เฉยๆ* ให้ครูถามนักเรียนว่ารู้สึกอย่างไรเมื่อนักเรียนอยู่เฉยๆ ถ้านักเรียนจะทำงาน นักเรียนคิดว่านักเรียนต้องการทำงานอะไรมากที่สุด เพราะอะไร และต่อไปนักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร

3. กิจกรรมสรุป

3.1 พานักเรียนทุกคนไปปฏิบัติจริงนอกห้องเรียน เช่น เก็บใบไม้

3.2 นักเรียนช่วยกันสรุปว่า การดำรงชีวิต คนเราไม่สามารถจะอยู่คนเดียวได้ ต้องอยู่ในสังคม ในวัยเด็กสังคมที่ใกล้ชิด คือ ครอบครัวและโรงเรียน เราต้องให้ความช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน สังคมใกล้ชิดจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ตัวอย่างบัตรคำ

ล้างจาน	กวาดบ้าน ถูบ้าน	รดน้ำต้นไม้
ไปซื้อของ	เลี้ยงน้อง	เก็บใบไม้
กวาดถนน	พับเสื้อผ้า	อยู่เฉยๆ
ลบกระดานดำ	ทำความสะอาดห้องเรียน	

การประเมินผล

- สังเกตจากการปฏิบัติจริง เช่น การทำความสะอาดห้องเรียน เก็บเศษขยะ ลบกระดานดำ
- ส่งแบบสอบถามให้ผู้ปกครองตอบว่า นักเรียนช่วยงานบ้านอะไรบ้าง และให้นักเรียนถือกลับมาให้ครู

ข้อเสนอแนะ

การทำงานที่โรงเรียนครูช่วยดูแลควบคุมให้กำลังใจนักเรียนอย่างใกล้ชิด และให้ทำในระยะเวลาสั้นๆ

กิจกรรม ความต้องการของฉัน

(ป.3-4)

แนวคิด

การรู้ความต้องการของตนและหาวิธีการให้ความต้องการบรรลุเป้าหมาย

จุดประสงค์

บอกความต้องการและวิธีที่จะทำให้ความต้องการบรรลุเป้าหมายได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียนว่า ความต้องการของคนเราทุกคนต้องการอะไรที่ไม่เหมือนกัน หรืออาจจะเหมือนกันบ้างก็ได้ และบางคนอาจต้องการมาก บางคนอาจต้องการน้อย ให้นักเรียนคิดว่านักเรียนต้องการอะไรมากที่สุด

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแจกใบงานให้นักเรียนทุกคนเขียนสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุด คนละ 1 อย่าง พร้อมบอกเหตุผลด้วยว่า ทำไมจึงต้องการสิ่งนั้น

2.2 ให้นักเรียนเขียนว่า นักเรียนจะทำอย่างไรกับความต้องการเหล่านั้น ให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ

2.3 ครูสุ่มถามนักเรียนให้รายงานตามใบงาน

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าคนเราทุกคนมีความต้องการไม่เหมือนกัน และแต่ละความต้องการของแต่ละคนนั้นก็มีการต่าง ๆ กัน เช่น บางคนกระทำขึ้นมาด้วยตนเอง หรือบางครั้งให้คนรอบข้างช่วย เป็นต้น

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบงาน “ความต้องการของฉัน”

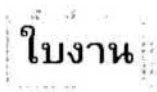
การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความต้องการ การให้เหตุผลของนักเรียน
2. ตรวจจากใบงานของนักเรียน (แสดงถึงความต้องการ สภาพแวดล้อมทางบ้าน)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดบรรยากาศในห้องให้เหมาะสม เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมทั่วถึงกันทุกคน
2. ครูต้องมีกิจกรรมเสริมแรงให้กับนักเรียน เมื่อกล้าแสดงออก

กิจกรรม ความต้องการของฉัน

1. ให้นักเรียนบอกสิ่งที่คุณต้องการมากที่สุด มา 1 อย่าง

.....
.....

เหตุผล.....

.....
.....

2. วิธีการที่คุณจะได้สิ่งที่ต้องการ คือ

2.1.....
.....
.....

2.2.....
.....
.....

2.3.....
.....
.....

กิจกรรม ฉันเป็นคนเก่งและคนดี

(ป.3-4)

แนวคิด

การประกาศความเก่งความดีของตนเองให้ผู้อื่นรู้ ย่อมทำให้เกิดคุณค่าในตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนตระหนักในความหลากหลายของผู้อื่น

ประสงค์

บอกได้ว่าตนเองมีความเก่งและความดีอะไร และคนอื่นมีความเก่งและความดีอะไรบ้าง

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูและนักเรียนสนทนากันเรื่องทั่วไป เช่น นักกีฬาที่เก่ง ดารา นักร้องหรือนักแสดง ที่นักเรียนชอบและเคยชมบทบาททางโทรทัศน์ หรืออาชีพที่ประทับใจ

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแจกกระดาษรูปหัวใจให้นักเรียนทุกคน ให้นักเรียนเขียนชื่อ ความเก่งและความดีของตัวเอง ที่ด้านหน้าของหัวใจ เสร็จแล้วนำไปติดที่กระดานหน้าชั้นเรียนจนครบหมดทุกคน

2.2 ครูให้สัญญาณนักเรียนไปหยิบดวงใจของเพื่อน คนละ 1 ดวง แล้วนำมาเขียนความเก่งและความดีของเพื่อน เสร็จแล้วส่งคืนเจ้าของ

2.3 ครูสุ่มนักเรียนให้อ่านข้อความที่อยู่ในหัวใจให้เพื่อนฟัง จะทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความเก่งและความดีของตนทั้งที่ตนเองมองและที่เพื่อนมอง ทำให้มีกำลังใจที่จะเป็นคนดีและเก่งต่อไป

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ความเก่งและความดีของคนเรามีด้วยกันทุกคน แต่

จะมีมากมีน้อยแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และเวลา บางครั้งเราจะไม่บอก แต่คนรอบข้างก็จะมองเห็นความเก่งและความดีของเราจากการกระทำ

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. กระดาษสีรูปหัวใจ รูปผลไม้ หรือรูปอื่นๆ
2. กระดาษขาว

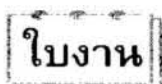
การประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. จากใบงานที่แสดงพฤติกรรมด้านความดี ความเก่ง ในแผ่นดวงใจของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ถ้านักเรียนคนใดไม่ได้รับข้อความแสดงความประทับใจจากเพื่อนเลย ครูควรให้เพื่อนทุกคนช่วยหาความเก่ง ความดีของเขา

กิจกรรม จินเป็นคนเก่งและคนดี

ให้นักเรียนพับกระดาษสี แล้วตัดเป็นรูปหัวใจ

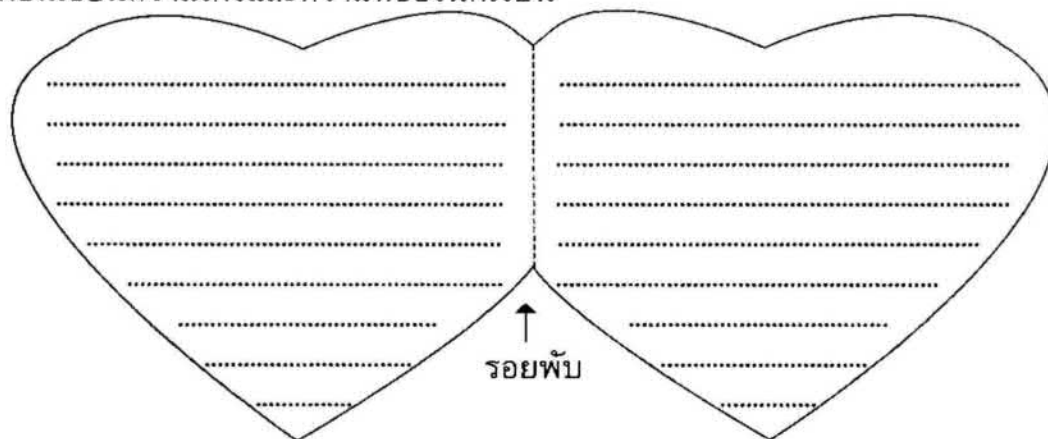
ด้านนอก

ให้นักเรียนเขียนชื่อ และความเก่งความดีของตนเอง

ด้านใน

ให้เพื่อนเขียนความเก่งและความดีของนักเรียน

กิจกรรม ความมุ่งมั่นกับตนเอง

(ป.3-4)

แนวคิด

การรู้จักวางเป้าหมายในอนาคต ทำให้เกิดการวางแผนในการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย

จุดประสงค์

แยกแยะความสำเร็จจากความพยายามของตนเอง

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียนว่า นักเรียนสามารถที่จะบอกได้ว่าอะไรคือความต้องการของตัวเองที่อยากจะได้ ฉะนั้น เมื่อเราอยากจะได้อะไรสักอย่างหนึ่ง เราจะต้องตั้งเป้าหมายไว้ในช่วงระยะเวลาใดจะกระทำอะไรเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และจะมีวิธีการอย่างไร

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ให้นักเรียนบอกสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุดใน 1 สัปดาห์ 1 เดือน หรือ 1 เทอม

2.2 เมื่อนักเรียนเลือกสิ่งที่ต้องการใน 1 สัปดาห์ 1 เดือน หรือ 1 เทอม แล้วให้นักเรียนเขียนลงในใบงานว่า

- เลือกอะไร
- ในระยะเวลาใด
- จะทำอย่างไรให้ความต้องการนั้นเป็นจริง
- จะให้ใครช่วยหรือไม่
- จะสำเร็จมากน้อยเพียงไร

2.3 เมื่อเขียนใบงานเสร็จแล้ว ครูสุ่มนักเรียน 3-5 คน ออกมาเล่าความมุ่งหวังของคนที่เขียนไว้ในใบงานให้เพื่อนฟัง

2.4 ครูให้นักเรียนเล่าว่าเคยได้รับความสำเร็จอย่างนี้มาก่อนหรือไม่

3. กิจกรรมสรุป

ครูสรุปว่า เมื่อนักเรียนอยากจะได้อะไรมาสักอย่าง นักเรียนจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายหรือวางเป้าหมายไว้จากนั้นจะต้องพยายามหาวิธีการที่จะทำให้ได้สิ่งนั้นมาเพื่องานนั้นจะสำเร็จได้

๖ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบงาน

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนจากใบงาน
2. ประเมินขณะนักเรียนทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

พยายามสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับบทเรียนตลอดเวลา

ใบงาน

กิจกรรม ความมุ่งมั่นของฉัน

1. ให้นักเรียนเลือกสิ่งที่ต้องการใน 1 สัปดาห์ 1 เดือน หรือ 1 เทอม

นักเรียนต้องการ.....

ในระยะเวลา.....

2. นักเรียนจะอย่างไรให้ความต้องการนั้นเป็นจริง

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนจะให้ใครช่วยเหลือหรือไม่ (ระบุ) และจะให้ช่วยอย่างไร

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงไร

.....

.....

.....

กิจกรรม กำลัใจ

(ป.5-6)

แนวคิด

การเข้าใจถึงความรู้สึก และการเสริมกำลังใจให้ตนเองและผู้อื่น ทำให้เกิดความเชื่อมั่น

ประสงค์

1. วิเคราะห์ความรู้สึกของตนเองทั้งในทางบวกและทางลบ
2. เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 สันทนากับนักเรียนว่า วันนี้นักเรียนมีความรู้สึกต่อตนเองอย่างไร เช่น ดีใจ เสียใจ เป็นสุขใจ สุ่มนักเรียน 2-3 คน ออกมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง
- 1.2 ครูสนทนากับนักเรียนว่าความรู้สึกที่ดีก่อให้เกิดความสุขและมีกำลังใจ

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 ให้นักเรียนวิเคราะห์ความรู้สึกของตนเองลงในใบงาน
- 2.2 ให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้น

3. กิจกรรมสรุป

ครูให้นักเรียนแยกแยะความรู้สึกที่ดี ทำให้เกิดความสุข ความรู้สึกที่ไม่ดี ทำให้เกิดความเศร้าหมอง ไม่สบายใจ และเก็บความรู้สึกที่ดีไว้ จัดความเศร้าหมองให้ลืมเลือนไป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าความรู้สึกมีผลต่อการกระทำทั้งในทางลบและทางบวก ถ้าเราสามารถทำให้เกิดพลังใจและมีแรงกระตุ้นที่ทำให้เกิดการปรับปรุงตนเองจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองได้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบงานวิเคราะห์ความรู้สึก

การประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียนในช่วงต่อไปหลังจากวิเคราะห์ความรู้สึก
2. ดูการสนทนาของนักเรียนในเรื่องของความรู้ที่ดีและไม่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ยกตัวอย่างความรู้สึกที่ดีและไม่ดีให้นักเรียนเข้าใจหลายๆ ตัวอย่าง
2. ให้นักเรียนจัดทำใบงานวิเคราะห์ความรู้สึกของตัวเองหลายๆ ข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงกับตัวเอง
3. สามารถสอนในกลุ่ม สปช. เรื่อง ชีวิตในบ้าน หรือสอนในวิชาภาษาไทย เรื่อง ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว หรือสอดแทรกในวิชาจริยศึกษา

วิเคราะห์ความรู้สึก

1. นักเรียนวิเคราะห์ความรู้สึกของตนเองลงในตาราง

บุคคล	คำพูด	นักเรียนเกิดความรู้สึก ทางบวก หรือทางลบ	ผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก
(ตัวอย่าง) แม่	"ลูกเป็นคนมี ระเบียบเรียบร้อย"	เกิดความรู้สึกทางบวก	ทำให้ลูกชอบความเป็นระเบียบ เรียบร้อย
(ตัวอย่าง) พ่อ	"ลูกเกียจคร้าน"	เกิดความรู้สึกทางลบ	ทำให้ลูกไม่ชอบทำการบ้าน ไม่อ่านหนังสือ เป็นต้น
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

2. นักเรียนอภิปรายกับเพื่อนว่าประโยคคำพูดใดทำให้ตนรู้สึกมีกำลังใจในการทำดีต่อไป
หรือประโยคคำพูดใดทำให้ตนเกิดความท้อแท้ในการพัฒนาตน

.....

.....

.....

กิจกรรม คุณค่าของชีวิต

(ป.5-6)

แนวคิด

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นรากฐานการทำความดีและวางแผนชีวิตอย่างมีเป้าหมาย

จุดประสงค์

บอกสิ่งที่ตนเองภาคภูมิใจได้และนำมาเป็นฐานการดำเนินชีวิตประจำวัน

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูติดใบประกาศนียบัตรหรือภาพนักเรียนหรือภาพบุคคลอื่นๆ ที่ได้รับโล่รางวัลหรือประกาศนียบัตร แล้วสนทนาโดยเน้นให้เห็นถึงความดี ความสำเร็จ

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ให้นักเรียนเล่าเรื่องความภาคภูมิใจของตนให้เพื่อนฟัง

2.2 ให้นักเรียนเขียนความภาคภูมิใจในใบงานต้นไม้แห่งความภาคภูมิใจ

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นแนวทางให้นักเรียนดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย และตั้งเป้าหมายของชีวิตให้ประสบความสำเร็จสูงสุดต่อไป

สื่อ เครื่องมือ วัสดุกรรม

1. รูปภาพที่แสดงถึงการกระทำที่เกิดความภาคภูมิใจ เช่น

☆ ภาพรับโล่ รางวัล ประกาศนียบัตร

☆ ภาพชนะเลิศด้านกีฬา ดนตรี ด้านภาษา ฯลฯ

2. ใบงานต้นไม้แห่งความภาคภูมิใจ

การประเมินผล

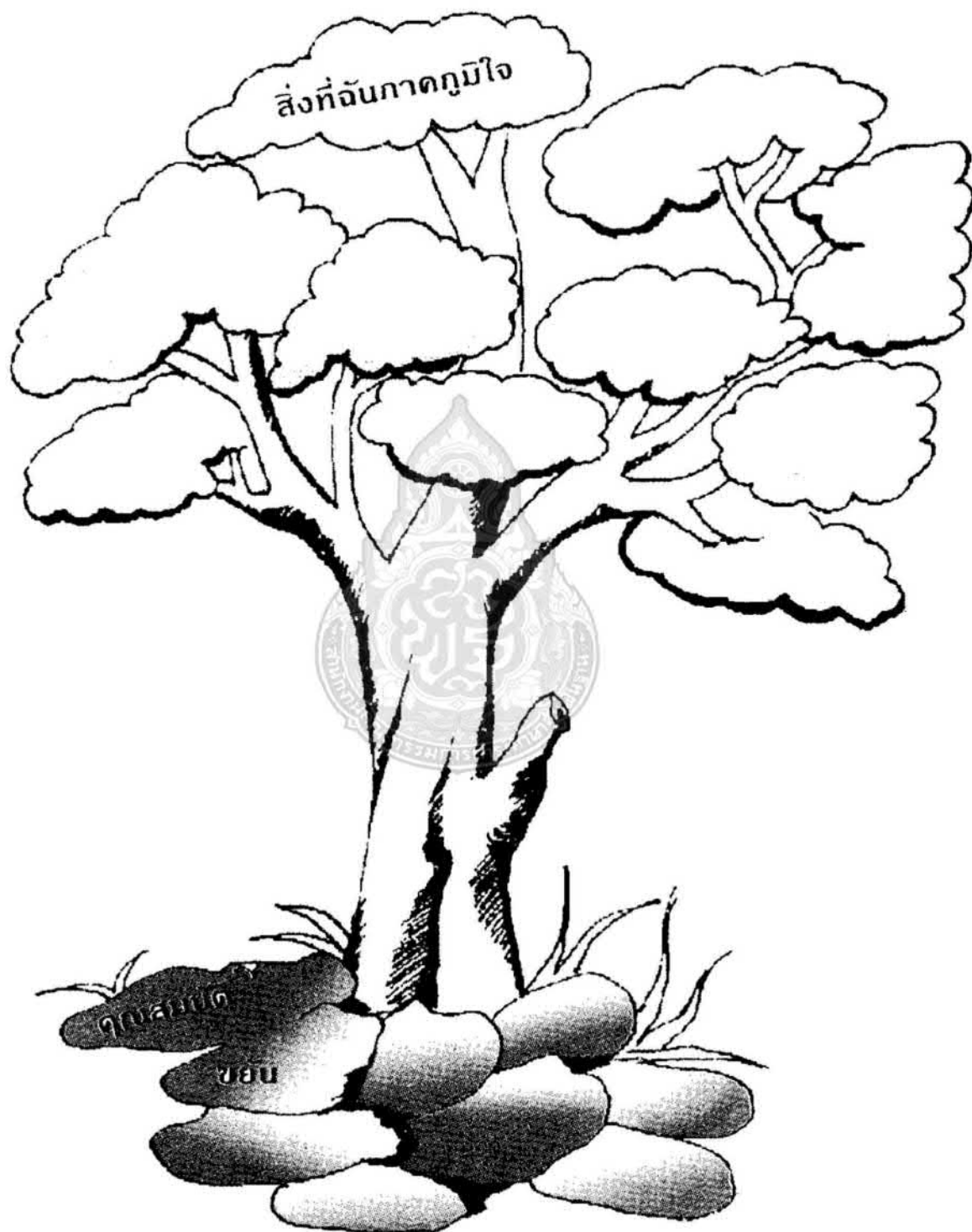
1. สังเกตพฤติกรรมความภาคภูมิใจของนักเรียนขณะตอบคำถาม
2. ตรวจสอบจากคำตอบของนักเรียนเกี่ยวกับความภาคภูมิใจและการวางแผนในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรยกตัวอย่างบุคคลที่ทำความดีต่างๆ ให้นักเรียนได้ทราบอยู่เสมอๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากทำความดี
2. สามารถสอนในวิชาจริยศึกษา

ต้นไม้แห่งความภาคภูมิใจ

กิจกรรม ชีวิตนี้มีความหมาย

(ป.5-6)

แนวคิด

การวางแผนในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม ทำให้บรรลุซึ่งความสำเร็จในทุกด้าน

จุดประสงค์

รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและปัจจัยสนับสนุนเพื่อวางแผนชีวิตให้ประสบความสำเร็จ

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูร่วมสนทนาถึงการทำงานในชีวิตประจำวันของนักเรียนว่ามีขั้นตอนและระบบการทำงานอย่างไร

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูให้นักเรียนทุกคนทำกิจกรรมในใบงานที่มอบหมาย

2.2 ครูให้นักเรียนรายงานให้ฟังทีละคน

3. กิจกรรมสรุป

ให้นักเรียนสรุปว่า การวางแผนที่ดีย่อมทำให้สิ่งที่คิดไว้บรรลุผลสำเร็จ คนเราควรมีการวางแผนชีวิตให้เหมาะสม มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อการดำรงชีวิตจะได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น และประสบผลสำเร็จในงานทุกด้าน

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบงาน

การประเมินผล

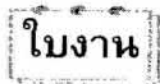
1. ประเมินผลจากใบงานของนักเรียน

2. สังเกตจากการเขียนบันทึก การบอกเล่า และการสนทนาซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

1. วันที่กำหนดในใบงาน ครูอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
2. สามารถสอนในกลุ่ม สปช. เรื่อง ชีวิตในบ้าน

กิจกรรม ชีวิตนี้มีความหมาย

นักเรียนตอบคำถาม

1. นักเรียนจะทำอะไรในวันหยุด

ตอบ.....
.....

2. นักเรียนจะทำอะไรในวันปิดภาคเรียน

ตอบ.....
.....

3. นักเรียนคิดว่าจะสำเร็จมากน้อยเพียงไร

ตอบ.....
.....

4. นักเรียนคิดว่า มีปัจจัย/สิ่งสนับสนุน อะไร ที่จะช่วยให้งานนั้นสำเร็จ

ตอบ.....
.....
.....

ผู้ใดชอบอ่านหนังสือเป็นชีวิต
อ่านแล้วคิดความรู้จักกว้างใหญ่ไพศาล
มีหนังสือเป็นมิตรจิตเบิกบาน
ใจสราญรู้แจ้งแห่งความจริง

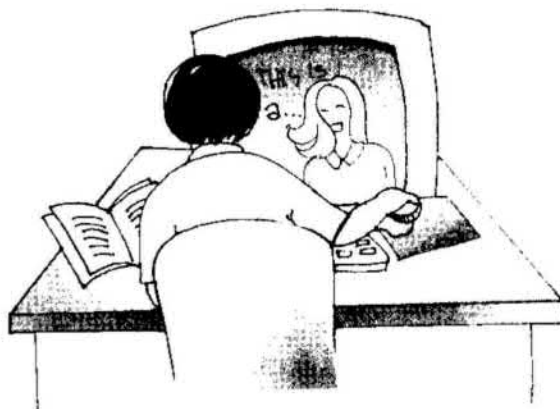
หม่อมหลวงจิตติ นพวงศ์
เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

ทักษะการแสวงหาและใช้ข้อมูล

ป.1-2 หนูน้อยนักสำรวจ
รู้ทาบาก้าพาสนุก

ป.3-4 นักจดน้อย
บทเรียนของบุญมา

ป.5-6 นักแสวงหา
เชื่อหรือไม่
เลือกอย่างไร
ฉันทำได้

กิจกรรม ทู่น้อยนักสำรวจ

หน้า 1-2

แนวคิด

การฝึกหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลใกล้ตัว

จุดประสงค์

1. บอกได้ว่าจะหาข้อมูลจากที่ใด
2. มีนิสัยกระตือรือร้นในการหาข้อมูล

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียน เรื่องจำนวนปีที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน ต้องการทราบ
สิ่งต่างๆ ในโรงเรียน สิ่งที่น่าสนใจในโรงเรียน

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละประมาณ 5 คน ให้กลุ่มเตรียมวางแผน
เก็บข้อมูล จากคำสั่งในใบงาน

2.2 นักเรียนทุกกลุ่มแข่งขันกันในการเก็บข้อมูลตามเวลาที่กำหนด

2.3 นักเรียนทุกกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานตามใบงาน ครูรอกคะแนนใน
แผ่นสรุปคะแนน

2.4 ครูสรุปผลคะแนน และประกาศผลการแข่งขัน

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูและนักเรียนอภิปรายถึงประโยชน์ในการสำรวจครั้งนี้

3.2 ให้กลุ่มเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มอื่นๆ

3.3 ครูสรุปผลงานและข้อสังเกตในการสำรวจข้อมูลของนักเรียน

ข้อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ใบงานหนูน้อยนักสำรวจ
2. แบบกรอกคะแนนการแข่งขัน

การประเมินผล

1. จากการตอบคำถาม
2. สังเกตความร่วมมือในกระบวนการกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ถ้าหากนักเรียนเขียนหนังสือยังไม่คล่อง อาจปรับกิจกรรมโดยให้นักเรียนบอกเล่าให้ฟังได้

ใบงาน

กิจกรรม หนูน้อยนักสำรวจ

โรงเรียนของเรามีอะไรบ้าง

สิ่งที่พบ	พบที่ไหน
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
อื่นๆ	

แบบสรุปคะแนน

การสำรวจข้อมูลของกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม	ข้อมูล	จำนวนสิ่งที่พบ	คะแนน	หมายเหตุ
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

กิจกรรม รุกบาทก้าพาสนุก

(ป.1-2)

แนวคิด

การจับใจความจากข่าวสารเป็นพื้นฐานของการรับรู้ข้อมูลหรือความรู้

จุดประสงค์

จับใจความจากข่าวสารได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูนำเสนอถึงความสามารถของแต่ละคนในการรับฟังข่าวสาร

1.2 ครูให้นักเรียนเล่นเกม *พรายกระซิบ* โดยแบ่งนักเรียนในชั้นออกเป็น 4-5 แถว ให้นักเรียนหัวแถวกระซิบข้อความที่ครูกำหนดให้ แก่เพื่อนที่อยู่ถัดไปและทำต่อไปเรื่อยๆ จนถึงคนสุดท้าย พูดข้อความที่ได้ฟังมา

1.3 ครูนำอภิปรายถึงความสามารถในการจับใจความของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งนักเรียนในชั้นเป็น 3 กลุ่ม

2.2 ให้กลุ่มจัดผู้เข้าแข่งขันเกม *รุกบาทก้าพาสนุก* โดยกระจายจำนวนสมาชิกเข้าแข่งขันแต่ละกลุ่มย่อย (กลุ่มแข่งขันกลุ่มละ 3 คน)

2.3 ครูเล่านิทานเรื่อง *ลูกที่ดื้อซื่อโง่* ให้นักเรียนฟัง

2.4 ครูสาธิตเกมการแข่งขัน *รุกบาทก้าพาสนุก* ให้นักเรียนดู
ตัวอย่าง *รุกบาทก้า* ทำหน้าที่สอนหนังสือ

ตอบ ครู

2.5 นักเรียนแข่งขันการจับใจความจากเรื่องหรือนิทานที่เล่าเพื่อเล่นเกมรุกบาทก้า โดยผู้เข้าแข่งขัน 3 กลุ่มๆ ละ 3 คน ตอบคำถาม จากใบคำถามที่ครูให้อาสาสมัคร 1 คน เป็น

ผู้ถามคำถาม ผู้แข่งขันแต่ละกลุ่มจะใช้มือตะปบเครื่องหมายดาวห้าแฉกบนโต๊ะแข่งขัน ใครตะปบได้ก่อนเป็นผู้ตอบ กลุ่มไหนตอบถูกต้องได้ข้อละ 1 คะแนน หรือให้คะแนนเป็นฝาจุกน้ำอัดลม แข่งขันจนครบข้อคำถาม

3. กิจกรรมสรุป

ครูสรุปผลการรวมคะแนนและให้ข้อคิดในการแข่งขันครั้งนี้ในประเด็นที่ว่า หากสมาชิกในกลุ่มได้ตั้งใจฟังเรื่องที่ครูเล่า และให้ความร่วมมือกับกลุ่มอย่างดี ก็สามารถจับใจความจากเรื่องได้ถูกต้องและทำให้กลุ่มได้คะแนนมาก

ข้อ เครื่องมือ วัดการรวม

1. นิทานเรื่อง “ลูกที่ดีชื่อนิสา”
2. ใบคำถาม
3. สัญลักษณ์ดาวห้าแฉก (จำนวนขึ้นเท่ากับกลุ่มย่อยที่แข่งขัน)
4. ฝาน้ำอัดลม (จำนวนเท่าข้อคำถาม)

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม
2. ผลการรวมคะแนนการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดกิจกรรมนี้บ่อยๆ โดยเปลี่ยนเรื่องที่เล่าหรือให้อ่านเรื่องที่ครูกำหนด
2. ครูอาจเล่าเรื่องให้นักเรียนฟังจนจบ แล้วตั้งคำถามถามนักเรียน ใครตอบได้ให้นักเรียนยกมือตอบคำถาม เมื่อนักเรียนที่ยกมือตอบเสร็จแล้ว ครูจึงเฉลยคำตอบและถามคำถาม ทำเช่นนี้จนหมดคำถาม (วิธีนี้ไม่ต้องแบ่งกลุ่ม)

นิทานเรื่อง ลูกที่ดีซื่อนิสา

นิสาเป็นลูกคนโต พ่อแม่ของนิสามีอาชีพทำนา-ทำสวน น้าอูชาของนิสาเรียนอยู่ชั้นอนุบาล 1 ตัวเธอเองเรียนอยู่ชั้น ป.2 นิสาดีดเสมอว่าพ่อแม่ยากจนชีวิตและสวัสดิการของพ่อแม่ยาก เธอจะทำทุกสิ่งเพื่อเป็นการทดแทนบุญคุณ ในวันเปิดเรียนนิสาจะจัดการกับน้องตัวแต่การแกล้ง การรับประทานอาหารเข้า และดูแลน้องไปโรงเรียน เมื่อเลิกเรียนนิสาจะรีบพาน้องกลับบ้านและช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านเท่าที่จะทำได้ เช่น เลี้ยงน้อง กวาดบ้าน ให้อาหารไก่และสุนัข กลางคืนนิสาใช้เวลาก่อนนอนทำการบ้านและอ่านหนังสือ นิสาเป็นเด็กดีและเป็นพี่สาวของเพื่อนๆ ในชั้น เพื่อนๆ ในชั้นเลือกนิสาเป็นหัวหน้าชั้น นิสาที่ทำหน้าที่ได้อออย่างดี นิสาเคยบอกกับคุณแม่ว่าชีวิตในอนาคตเธออยากเป็นครูสอนหนังสือ เพราะครูเป็นอาชีพที่ทำให้คุณประโยชน์ให้กับประเทศชาติอย่างอื่น ความฝันของนิสาจบเป็นจริงเพราะเธอเป็นคนดี อดทน รับผิดชอบ มีความกตัญญู

คำถาม

1. รูทาบาก้า เป็นลูกสาวคนโตของพ่อแม่ (ใช่/ไม่ใช่)
2. พ่อแม่ของนิสามีอาชีพ รูทาบาก้า (ทำนา-ทำสวน)
3. น้องชายของนิสาเรียนอยู่ในชั้น รูทาบาก้า (อนุบาล 1)
4. นิสาเรียนอยู่ในชั้น รูทาบาก้า (ป.2)
5. เมื่อเลิกเรียนทุกวันนิสาจะพา รูทาบาก้า กลับบ้าน (ใช่/ไม่ใช่)
6. นิสาช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานบ้าน เช่น รูทาบาก้า (เลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก กวาดบ้าน)
7. รูทาบาก้า เป็นหัวหน้าชั้น ป.2 (ใช่/ไม่ใช่)
8. นิสาใช้เวลารูทาบาก้าทำการบ้าน (ก่อนนอน)
9. ความฝันของนิสาคงเป็นจริงเพราะเป็น รูทาบาก้า (คนดี ขยัน รับผิดชอบ อดทน)

กิจกรรม นักจดน้อย

แนวคิด

การรู้จักจดบันทึกข้อมูลเป็นวิธีการที่จะทำให้บุคคล สามารถจดจำเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมามาได้ดีเราจึงควรสร้างนิสัยในการจดบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในโอกาสต่อไป

จุดประสงค์

มีนิสัยในการจดบันทึกข้อมูลอยู่เสมอ

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูถามถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่นักเรียนทำที่บ้านเมื่อวานนี้ เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว เมื่อเดือนที่แล้ว และเมื่อปีที่แล้ว เพื่อนำเข้าสู่เหตุการณ์ที่ผ่านมานานที่นักเรียนไม่สามารถจดจำได้ และนักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรบ้างที่จะทำให้จดจำเหตุการณ์ต่างๆ นั้นได้เป็นอย่างดี

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูให้นักเรียนดูสิ่งของต่างๆ ที่ครูเตรียมมา จำนวน 20 รายการ โดยให้เวลานักเรียนดู 5 นาที แล้วให้นักเรียนแต่ละคนเขียนสิ่งของที่ได้ดูให้ได้มากที่สุดว่ามีอะไรบ้าง

2.2 ให้นักเรียนจดรายชื่อสัตว์ ดอกไม้ หรือผลไม้ ฯลฯ แล้วให้นักเรียนออกมารายงาน

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปถึงความสำคัญของการจดบันทึกข้อมูลว่ามีประโยชน์และมีความสำคัญอย่างไร

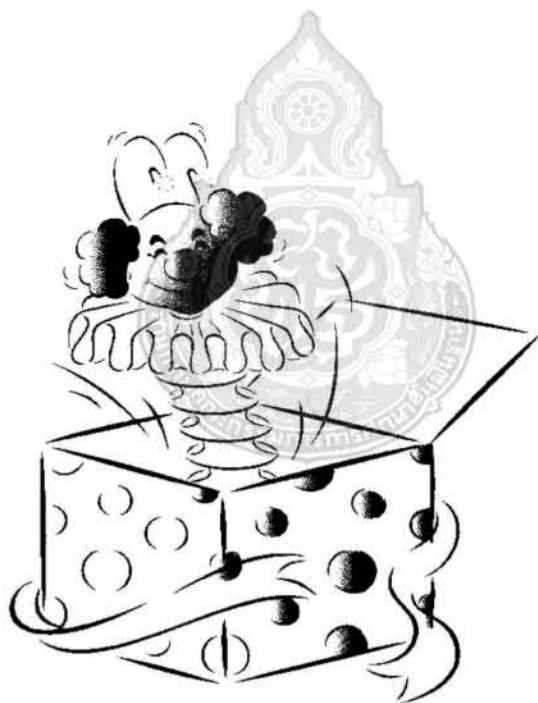
สื่อ เครื่องมือ แนวการรวม

ตัวอย่างสิ่งของจำนวน 20 รายการ เช่น ฝาजूก ก้อนหิน ใบไม้ ฯลฯ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการจดบันทึกข้อมูลของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายสรุป

ข้อเสนอแนะ

กิจกรรม บทเรียนของบุญมา

(ป.3-4)

แนวคิด

ในชีวิตประจำวันของคนเรา มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้สำเร็จและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์

1. นำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. สรุปข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นบทเรียนหรืออุทาหรณ์สำหรับเป็นแนวปฏิบัติของตนเองได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูถามนักเรียนว่าประเทศไทยมีกี่ฤดูกาล และแต่ละฤดูเริ่มประมาณเดือนอะไรถึงเดือนอะไร ถ้านักเรียนเป็นชาวนานักเรียนควรจะเริ่มปลูกข้าวช่วงเดือนใดถึงเดือนใด เพราะเหตุใด

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดเพลิงไหม้ของบ้านแห่งหนึ่งว่า

เช้าวันหนึ่ง นายบุญมาได้ออกไปทำธุระที่นอกบ้าน และเมื่อเขาทำธุระกิจนอกบ้านเสร็จ ก็กลับเข้าบ้านในเวลาเย็น แต่ปรากฏว่า มาถึงบ้านเหตุการณ์ที่เขาคิดไม่ถึงก็เกิดขึ้นคือไฟไหม้บ้านของนายบุญมาเสียหายหมดทั้งหลัง

หลังจากครูเล่าจบแล้ว ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

๑. สาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้ว่ามีสาเหตุอะไรบ้าง

๒. นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดเพลิงไหม้ได้อย่างไรบ้าง

2.2 ให้นักเรียนแต่ละคนยกตัวอย่างสถานการณ์อื่นๆ มาคนละ 1 สถานการณ์ พร้อมบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดสถานการณ์นั้นๆ และวิธีที่จะป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์นั้นๆ

2.3 ให้นักเรียนแต่ละคนออกมารายงาน สถานการณ์ที่ตนเองยกตัวอย่างไว้ (ครูสุ่มนักเรียนตามความเหมาะสมของเวลา)

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของข้อมูลที่นักเรียนได้รับว่าสามารถที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทรทัศน์

การประเมินผล

1. สังเกตการอภิปรายสรุปของนักเรียน
2. สังเกตจากการรายงานตัวอย่างสถานการณ์

ข้อเสนอแนะ

เหตุการณ์ที่ครูนำมาเล่าให้นักเรียนฟัง อาจเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ เช่น จากหนังสือพิมพ์ วิทย์ ไทรทัศน์ ฯลฯ

กิจกรรม นักแสวงหา

(ป.5-6)

แนวคิด

การแสวงหาวิธีการที่จะได้ความรู้เป็นกระบวนการของบุคคล ที่จะศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้เป็นคนทันโลกทันเหตุการณ์

จุดประสงค์

1. แสวงหาข้อมูลโดยใช้วิธีการหลายรูปแบบ
2. รู้จักหาวิธีที่จะได้ข้อมูลที่ต้องการ

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูถามนักเรียนว่า ถ้านักเรียนต้องการทราบข่าวสารต่างๆ นักเรียนสามารถทราบจากที่ใดบ้าง (เช่น จากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ การบอกเล่า)

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5-6 คน
- 2.2 ครูแจกใบงานให้แต่ละกลุ่มเพื่ออภิปรายสรุปตามประเด็นต่อไปนี้
 - ⇒ นักเรียนจะหาข้อมูลข่าวสารจากที่ใดได้บ้าง
 - ⇒ นักเรียนมีวิธีการที่จะแสวงหาข้อมูลที่ต้องการได้อย่างไร
- 2.3 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงแหล่งของข้อมูลและวิธีการต่างๆ ในการแสวงหาข้อมูล

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

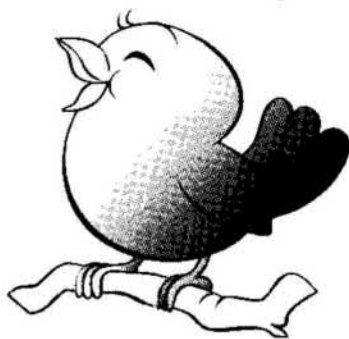
ใบงาน

การประเมินผล

สังเกตการปฏิบัติงานกลุ่มและผลการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมนี้อาจไม่เสร็จสิ้นใน 1 ครั้ง จะต้องทำกิจกรรมต่อเนื่องในครั้งต่อไป โดยครูมอบให้นักเรียนไปหาข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลดังนี้
 - โทรทัศน์
 - วิทยุ
 - หนังสือพิมพ์
 - สัมภาษณ์บุคคลภายนอกโรงเรียน
 - ฯลฯ
2. สามารถสอนในกลุ่ม สปช. เรื่อง ข่าวดังและเหตุการณ์

กิจกรรม นักแสวงหา

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนจะหาข้อมูลข่าวสารจากที่ใดได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนมีวิธีการที่จะแสวงหาข้อมูลที่ต้องการได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม เชื้อหรือไม

(ป.5-6)

แนวคิด

ข้อมูลต่างๆ ที่ได้มานั้นมีทั้งส่วนที่เป็นจริงและไม่จริง จึงจำเป็นที่เราจะต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นๆ ก่อนนำไปใช้ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่เราต้องการได้

จุดประสงค์

1. วิเคราะห์สื่อโฆษณาได้
2. วิเคราะห์ข่าวสารข้อมูลที่มาในรูปสื่อต่างๆ ได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูและนักเรียนช่วยกันวิจารณ์การโฆษณาจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เช่น ยาลดความอ้วน ยาที่กินแล้วขยัน ฯลฯ

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5-6 คน และให้กลุ่มช่วยกันวิจารณ์การโฆษณาที่ได้ดูจากโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ ฯลฯ ว่าสิ่งใดเป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้

2.2 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงข่าวสารข้อมูลที่ได้นั้น มีทั้งส่วนที่เป็นจริง และไม่จริง จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนที่จะนำไปใช้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ตัวอย่างวิดิทัศน์โฆษณา หรือการโฆษณาทางหนังสือพิมพ์

การประเมินผล

สังเกตจากการอภิปรายภายในกลุ่ม และการรายงานของกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. ครูอาจใช้ข่าวโฆษณาจากแหล่งอื่นแทนวีดิทัศน์ได้
2. สามารถสอนในวิชาภาษาไทยหรือกลุ่ม สปช.

กิจกรรม เลือกอย่างไร

(1.5-6)

แนวคิด

การเลือกข้อมูลเป็นการจำแนกแจกแจงข้อมูลที่มีความหลากหลายให้ได้ข้อมูลที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการ จึงควรกระทำด้วยความละเอียด รอบคอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง และเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรม

จุดประสงค์

ใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการเลือกข้อมูลเพื่อนำไปใช้พัฒนาตนเอง

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายว่าทำไมเราจึงจัดสัตว์ออกเป็นประเภทต่างๆ เช่น สัตว์บก สัตว์น้ำ ฯลฯ (เพราะอยู่บนบก, อยู่ในน้ำ) เราใช้เกณฑ์อะไรแบ่งสัตว์เหล่านั้น (ที่อยู่)

1.2 ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายว่า ทำไมเราจึงจัดสิ่งของเหล่านั้นอยู่ด้วยกัน เช่น เตารีด หม้อหุงข้าวไฟฟ้า ช้อน พัดลม โทรทัศน์ จาน ฯลฯ (เครื่องใช้ไฟฟ้า, ไม่ใช่ไฟฟ้า, ไม่อยู่ในครัว, อยู่ในครัว) และเราใช้เกณฑ์อะไรในการแบ่ง (เกณฑ์วิธีใช้ และเกณฑ์ที่อยู่)

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ประมาณ 5 กลุ่ม

2.2 ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มมาจับฉลากเลือกสินค้า เช่น เสื้อผ้า รถยนต์ รองเท้า กางเกง นาฬิกา ฯลฯ

2.3 ครูอธิบายกติกา และแจกใบงาน

- ถ้านักเรียนเลือกซื้อสินค้าตามหัวข้อที่นักเรียนจับฉลากได้ นักเรียนจะมีวิธีการเลือกซื้อสินค้าอย่างไร เพราะเหตุใด และใช้เกณฑ์อะไรในการซื้อ

2.4 ส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงาน

2.5 ครูอาจสุ่มนักเรียน 2-3 คน และถามว่าถ้านักเรียนซื้อสินค้า (ที่ไม่ใช่กลุ่มของตน) นักเรียนจะมีวิธีการซื้ออย่างไร ใช้เกณฑ์อะไรในการซื้อ

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปถึงวิธีการเลือกข้อมูลและเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกข้อมูลว่า สามารถกระทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความต้องการของเราว่าจะนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ทำอะไร

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ฉลากซื้อสินค้า (เสื้อ รถยนต์ กางเกง รองเท้า นาฬิกา ฯลฯ)
2. ใบงาน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปรายและการจัดหมวดหมู่สิ่งของโดยใช้เกณฑ์ต่างๆ
2. สังเกตจากการรายงาน และวิธีการเลือกเกณฑ์

ข้อเสนอแนะ

สามารถสอนในกลุ่ม สปช. เรื่อง ขาวและเหตุการณ์ หรือแทรกในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ใบงาน

กิจกรรม เลือกอย่างไร

1. ชื่อสินค้า (คือสินค้าที่ตัวแทนกลุ่มจับฉลากได้).....

2. ถ้านักเรียนชื่อสินค้า (ตามข้อ 1)

นักเรียนจะมีวิธีการเลือกซื้อสินค้าอย่างไร

.....

.....

.....

เพราะเหตุใด.....

.....

.....

.....

เกณฑ์ในการซื้อสินค้านั้นๆ มีอะไรบ้าง และนักเรียนใช้เกณฑ์อะไรในการตัดสินใจซื้อ

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม ฉบับทำได้

(ป.5-6)

แนวคิด

การนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการนำประสบการณ์ และข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับมาปรับให้เหมาะสมกับตนเอง จะต้องเลือกสรรข้อมูลต่างๆ มาใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์อันจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้สำเร็จ

จุดประสงค์

นำข้อมูลไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาตนเอง

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูและนักเรียน ร่วมกันอภิปรายถึงการนำข้อมูลหรือประสบการณ์ต่างๆ ที่นักเรียนได้รับมาปรับใช้ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาตนเองหรือสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้สำเร็จ เช่น

- ๗ เมื่อต้องการเดินทาง สามารถศึกษาข้อมูลในการเดินทางจากคู่มือการเดินทาง สอบถามจากบุคคลที่รู้จักเส้นทาง ฯลฯ
- ๗ การรักษาสุขภาพอนามัย หรือการป้องกันภัยสังคม สามารถใช้ข้อมูลจากการดูโทรทัศน์ หรืออ่านหนังสือเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย หรือภัยสังคม เช่น โรคเอดส์ สารเสพติด การถูกล่อลวง เป็นต้น

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ 5-6 คน แล้วแจกใบงานให้แต่ละกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายว่าถ้านักเรียนจะต้องปลูกผักคะน้าบริเวณบ้าน ขณะที่บ้านของนักเรียนมีการเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่พื้นเมือง แล้วให้นักเรียนอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

๗ นักเรียนมีวิธีการหรือขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มปลูกผักจนถึงเก็บเกี่ยวอย่างไร

๗ เหตุผลที่ทำในแต่ละขั้นตอน

2.2 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผล

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของข้อมูลว่าข้อมูลต่างๆที่เราได้รับอยู่นั้นถ้าเรารู้จักเลือกเป็น เราก็จะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเราได้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบงาน

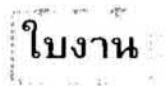
การประเมินผล

สังเกตจากการอภิปรายสรุป และการรายงานของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

สามารถสอนในกลุ่ม สปช.

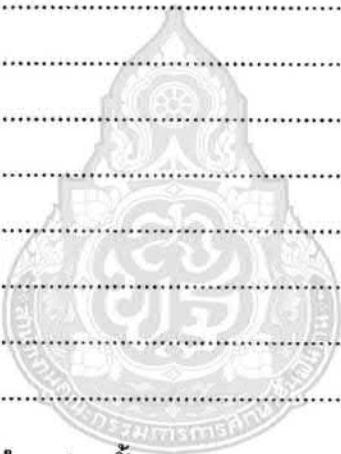

กิจกรรม จันท้าได้

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

“ถ้านักเรียนจะต้องปลุกผักคะน้าบริเวณบ้านขณะที่บ้านของนักเรียนมีการเลี้ยงเปิดเลี้ยงไก่พื้นเมือง”

1.1 ขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มปลุกผักจนถึงเก็บเกี่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 เหตุผลที่ทำในแต่ละขั้นตอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

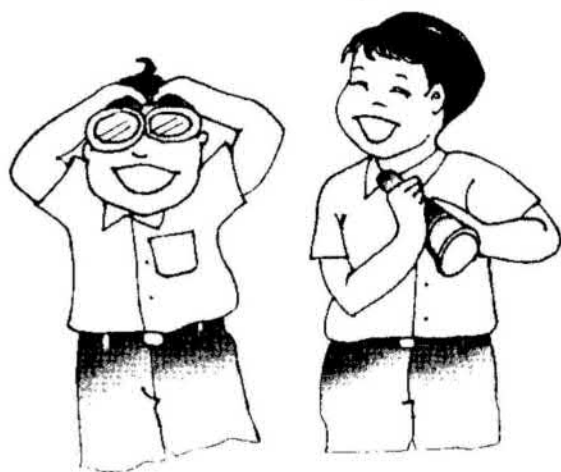
2. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผล

↙ ทักษะการมีวิสัยทัศน์ ↘

ป.1-2 ตามกาลเวลา
นักข่าวรุ่นเยาว์

ป.3-4 ข่าวสารข้อมูล : อาหารสมอง
โรงเรียนในอนาคต

ป.5-6 ห้องเรียนของเรา
มีปัญหา พาเพิ่มพูน

กิจกรรม ตามกาลเวลา

(ป.1-2)

แนวคิด

พืช คน สัตว์ สิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆ ตลอดทั้งสถานที่ที่อยู่รอบตัวเรา จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปเรื่อยๆ ตามกาลเวลา ทั้งนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางธรรมชาติและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่

จุดประสงค์

บอกการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 นำนักเรียนร้องเพลง ต้นไม้

เพลง ต้นไม้

ต้นไม้มีประโยชน์มากมาย	เดี๋ยวนี้ช่วยร่มเงาให้ลูกชิต
รดน้ำพรวนดินใส่ปุ๋ย (ซ้ำ)	ให้ต้นไม้แข็งแรงจากน้ำดี
เป็นร่มไม้ได้พักพิง	สุขใจจริงเห็นดอกไม้งาม

1.2 ขั้นตอนของการฝึก

- ✦ ครูอ่านข้อความในเนื้อเพลงทีละวรรคให้นักเรียนอ่านตาม
- ✦ ช่วยกันตีความหมายของเพลง
- ✦ ครูร้องทำนองให้นักเรียนฟัง 1 เที่ยว
- ✦ นักเรียนร้องเพลงพร้อมกัน 3-4 เที่ยว จนคล่อง

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4-5 กลุ่ม

2.2 แจกกระดาษและสีให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด

2.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวาดภาพการเปลี่ยนแปลงของต้นไม้ ช่วยกัน โดยเริ่มตั้งแต่เพาะเมล็ดจนกระทั่งต้นไม้โตเต็มที่

2.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำภาพวาดเรียบร้อยแล้ว อธิบายให้เพื่อนๆ ในห้องฟัง โดยพูดถึงการเปลี่ยนแปลงการเจริญเติบโตของพืชตั้งแต่เริ่มแรกจนโตเต็มที่ และให้บอกด้วยว่าจากนั้นเราคิดว่าจะทำประโยชน์อะไรต่อไปได้อีก

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงการเปลี่ยนแปลงของต้นไม้จากภาพ (จากที่ครูวาดขึ้นใหม่ที่ละขั้น) โดยการเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของแต่ละขั้นตอน เริ่มจาก

เพาะเมล็ด → เป็นต้นเล็ก → ต้นใหญ่ → ออกดอก → ออกผล
ซึ่งให้ประโยชน์ให้ร่มเงา และคิดว่าต่อไปจะให้ประโยชน์อะไรได้อีก

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ภาพการเจริญเติบโตของพืช โดยเริ่มจาก

2. แผนภูมิเพลง “ต้นไม้”

การประเมินผล

- สังเกตการให้ความร่วมมือของกลุ่มในการร่วมกิจกรรม
- สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่จะนำมาจัดกิจกรรมนั้น มีหลายรูปแบบ อาจจะเป็นสภาพของวัตถุสิ่งของ สิ่งมีชีวิต หรือสภาพดินฟ้าอากาศก็ได้

กิจกรรม นักข่าวรุ่นเยาว์

(ป1.2)

แนวคิด

สิ่งต่างๆ ที่นักเรียนได้พบได้เห็น เป็นตัวเชื่อมโยงที่จะทำให้เราทราบอดีต และสามารถคาดการณ์อนาคตได้

จุดประสงค์

เล่าเรื่องที่ตนได้พบเห็นมาได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูสนทนากับนักเรียนว่า วันนี้เราจะไปเที่ยวกัน ใครอยากไปเที่ยวที่ไหนบ้าง
- 1.2 นักเรียนเสนอสถานที่ต่างๆ ที่ตนเองต้องการจะไปเที่ยว เช่น สวนสัตว์ ทะเล ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ
- 1.3 ครูขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เป็นนักข่าวที่จะเสนอข่าวให้เพื่อนๆ ฟัง
- 1.4 ให้นักเรียนคนที่อาสาสมัครเป็นนักข่าวเล่าเรื่อง หรือเหตุการณ์ที่ตนพบเห็น มาตามสถานที่ต่างๆ ให้เพื่อนทราบ

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเหตุการณ์หรือสิ่งที่เพื่อน ซึ่งเป็นอาสาสมัครได้เล่าให้ฟังว่ามีอะไรบ้าง เช่น นักเรียนที่อาสาสมัครเป็นนักข่าวเล่าเรื่องการไปเที่ยวสวนสัตว์ นักเรียนได้พบได้เห็นสัตว์หลายๆ ชนิด ได้แก่ นก ช้าง หมูป่า กวาง แรด กระต่าย ปลา ฯลฯ
- 2.2 ครูชูภาพสัตว์ (ถ้ามี) ให้นักเรียนดู
- 2.3 ให้นักเรียนบอกชื่อสัตว์เพิ่มเติมจากที่เพื่อนเล่าได้อีก ครูเขียนชื่อสัตว์เหล่านั้นบนกระดานดำ

2.4 ครูถามความคิดเห็นของนักเรียน นักเรียนคิดว่าสัตว์อะไรที่มีน้อยและหายากในสวนสัตว์ นักเรียนพอจะมีวิธีการ หรือคิดว่าจะทำอย่างไรที่จะทำให้มีสัตว์ชนิดนั้นยังคงมีอยู่ในสวนสัตว์อีกต่อไป

3. กิจกรรมสรุป

การได้รู้ ได้เห็น สิ่งต่างๆ รอบตัวเรา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จะเป็นประโยชน์ในการคาดการณ์เหตุการณ์ หรือเรื่องราวในอนาคตได้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ภาพสัตว์

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม ดูความคล่องแคล่วในการพูด
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หรือเตรียมสื่อเพื่อสร้างสถานการณ์จูงใจให้เด็กสนใจ และตื่นตัวต้องการออกไปพูด เช่น เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการพูด ได้แก่ แท่นยืนพูด และไมค์ (ประดิษฐ์ง่าย ๆ จากเศษวัสดุ ไม่จำเป็นต้องเป็นของจริง)
2. ครูเป็นผู้กระตุ้นและเสริมกำลังใจให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองที่จะแสดงออก
3. เหตุการณ์ที่นักเรียนเล่าอาจเปลี่ยนไปจากตัวอย่าง แล้วแต่สภาพท้องถิ่น เช่น อาจไปทะเล น้ำตก เทียวป่า ไปห้างสรรพสินค้า ฯลฯ

กิจกรรม ข่าวสารข้อมูล : อาหารสมอง

(ป.3-4)

แนวคิด

ความสามารถในการคาดคะเนเหตุการณ์หรือเรื่องราวในอนาคต จำเป็นต้องอาศัยการจำแนกแยกแยะข่าวสาร ข้อมูล และจัดระบบข้อมูลข่าวสารต่างๆ เหล่านั้นเพื่อนำไปใช้ในการคาดคะเน

จุดประสงค์

1. จำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัวได้
2. จัดระบบข้อมูลได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ให้นักเรียนอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และสนทนากันในหัวข้อการใช้ข้อมูลข่าวสารในการคาดคะเนหรือวางแผน เช่น

- ข้อมูลการพยากรณ์อากาศ ช่วยให้นักเรียนคาดคะเนเกี่ยวกับการเดินทาง การท่องเที่ยว การรักษาสุขภาพ
- ข้อมูลเกี่ยวกับราคาอาหาร ผลไม้ในแต่ละฤดูกาล ใช้ในการกำหนดรายจ่าย
- ข้อมูลเกี่ยวกับตารางการเดินทาง ช่วยให้นักเรียนวางแผนการเดินทาง
- ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ช่วยให้นักเรียนเลือกใช้อุปกรณ์เหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว สะดวก ประหยัดค่าใช้จ่าย

ฯลฯ

1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าของข่าวสารข้อมูลในการวางแผน

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5-8 คน นำข่าว ข้อมูล นิทาน เอกสาร ฯลฯ ที่เตรียมมาคนละ 3 เรื่อง เพื่อใช้ในกลุ่ม

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาจัดข้อมูล ข่าว นิทาน เอกสาร ฯลฯ จากสมาชิกในกลุ่มและจัดเป็นหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่กลุ่มตั้งขึ้น เช่น

- ▶ กีฬา
- ▶ เหตุการณ์บ้านเมือง
- ▶ นิทาน การ์ตูน
- ▶ ข้อมูลความรู้ ฯลฯ

เกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ กลุ่มสามารถคิดขึ้นได้เองตามความเห็นของสมาชิก

2.3 นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าการจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่จะช่วยให้

- เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ กว้างขวางหรือละเอียดลึกซึ้งอย่างไร
- สะดวกในการค้นหา รวบรวมข้อมูล เมื่อมีข้อมูลเพิ่มมากขึ้นอย่างไร
- สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการคาดคะเนสภาพในอนาคตได้อย่างไร

3. กิจกรรมสรุป

นักเรียนในชั้นร่วมกันกำหนดหมวดหมู่ของข่าวสารข้อมูล และจัดเก็บในแฟ้ม เพื่อใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าต่อไป

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ข่าวการพยากรณ์อากาศ
2. ราคาผัก ผลไม้ ตามฤดูกาล
3. ตารางการเดินรถ
4. คุณสมบัติของเครื่องมือ อุปกรณ์

การประเมินผล

ครูพิจารณาจาก

- ความเต็มใจในการนำข่าวสาร ข้อมูลมาใช้ในกิจกรรม
- ความสามารถในการจัดหมวดหมู่ และใช้ประโยชน์ข่าวสารเพื่อคาดคะเน
- การอภิปราย

ข้อเสนอแนะ

สอนในกลุ่ม สปช.

กิจกรรม โรยเรียนในอนาคต

(ป.3-4) !

แนวคิด

ความสามารถในการคาดคะเนจะเป็นประโยชน์ในการเตรียมตัว ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ หรือ ป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

สำรวจสภาพแวดล้อมเพื่อคาดคะเนอนาคตได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะสำคัญของบุคคลที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ความเจริญของสภาพแวดล้อม หรือ เทคโนโลยี

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 นักเรียนช่วยกันระดมความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนและชุมชนอย่างไร เช่น

- ▶ ถนนหนทางได้รับการปรับปรุงจากถนนเล็กๆ เป็นถนนที่มีขนาดกว้างมากขึ้น มีเกาะกลางถนนประดับไม้ดอกอย่างสวยงาม มีไฟส่องสว่างยามกลางคืน
- ▶ โรงพยาบาลมีตึกสำหรับผู้ป่วยมากขึ้น มีเครื่องมือแพทย์และสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น
- ▶ การเดินทางระหว่างจังหวัดจากเดิมใช้รถโดยสารขนาดเล็กเป็นรถโดยสารปรับอากาศขนาดใหญ่

2.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5-6 คน ใช้เวลาประมาณ 10 นาที สำรวจสภาพโรงเรียน เช่น อาคารต่างๆ สนาม ทางเดิน สวนหย่อม ฯลฯ โดยครูเน้นว่านักเรียนควรสังเกตอย่างละเอียด

เพื่อคาดคะเนว่าสิ่งเหล่านี้จะได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีสภาพอย่างไรในอนาคต เช่น 5 ปี หรือ 10 ปีข้างหน้า

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเห็นเพื่อเตรียมนำเสนอโดยอาจวาดภาพประกอบการนำเสนอ

2.4 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ ภาพในอนาคตของโรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาในระยะ 5 ปี หรือ 10 ปีข้างหน้า

3. กิจกรรมสรุป

นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าภาพในอนาคตของโรงเรียนที่ตนได้รับฟังจากตัวแทนกลุ่มเป็นภาพในอนาคตที่ต้องอาศัยการคาดคะเนจากสภาพปัจจุบัน

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. กระดาษ
2. สีเทียน หรือดินสอสี

การประเมินผล

1. ครูสังเกตจากการอภิปราย
2. ครูประเมินความสามารถในการคาดคะเนจากใบงาน

ข้อเสนอแนะ

1. กิจกรรมนี้ครูอาจให้นักเรียนใช้เวลา 2 คาบ
2. นักเรียนอาจสำรวจสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อคาดคะเนสภาพอนาคตได้

กิจกรรม ห้องเรียนของเรา

(ป.5-6)

แนวคิด

การจัดห้องเรียนให้สวยงาม จะช่วยส่งเสริมให้มีบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีขึ้น

จุดประสงค์

1. บอกประโยชน์ของห้องเรียนที่มีบรรยากาศที่ดีได้
2. บอกวิธีการจัดห้องเรียนที่มีบรรยากาศที่ดีได้
3. วางแผนจัดห้องเรียนตามเวลาที่กำหนดได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียนถึงบรรยากาศในห้องเรียนว่า

ขณะนี้ สภาพห้องเรียนของเราเป็นอย่างไรบ้าง

- ในเรื่อง
- ผนังห้องเรียน
 - ประตู/หน้าต่าง
 - พื้นห้อง
 - ร่องกระดานดำ (ผงชอล์ค)
 - กระดานดำ
 - ถังขยะ/ไม้กวาด/รองเท้า
 - โต๊ะครู/โต๊ะนักเรียน
 - มุมวิชาการ/บอร์ด

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 6 กลุ่ม หรือตามความเหมาะสม

2.2 ให้แต่ละกลุ่มทำตามใบงานที่ครูแจกให้

2.3 ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอตามใบงานที่ 1 และเขียนวิธีการจัดห้องในแต่ละด้านลงบนกระดานดำ

2.4 ครูให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเพื่อลงมติวิธีการจัดห้องให้สวยงามและเป็นระเบียบ พร้อมระบุชื่อผู้รับผิดชอบ ในแบบบันทึก (ใบงานที่ 2)

2.5 ให้นักเรียนร่วมกันวางแผนการจัดบรรยากาศของห้องเรียน ตามวิธีการในข้อ 2.4 โดยเขียนแผนผังการจัดห้องเรียนบนกระดานดำ และบันทึกไว้บนกระดาษโปสเตอร์

2.6 ครูให้หัวหน้าห้องนำแบบบันทึกที่ได้จากการอภิปรายและแผนผัง ไปติดไว้หน้าห้องเรียน เพื่อให้ผู้รับผิดชอบในแต่ละด้าน/เรื่อง ตามใบงานที่ 2 ดำเนินการจัดบรรยากาศของห้องเรียนต่อไป

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ใบงานที่ 1 และ 2
2. กระดาษโปสเตอร์
3. สีเมจิก

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม ความรับผิดชอบ การแบ่งงานกันทำ
2. จาก ใบงานที่ 2 แบบบันทึกวิธีการจัดห้อง ว่าห้องเรียนสะอาดขึ้นกว่าเดิม
3. จากแผนผังการจัดห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการกำหนดเรื่องหรือจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนนั้นอาจกำหนดได้หลากหลาย ทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น สวนหย่อม เขต/พื้นที่รับผิดชอบ บอร์ดสนทนา เป็นต้น

2. พิจารณาแบ่งงานตามบทบาทหน้าที่ในแต่ละด้าน/เรื่องให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
3. กระตุ้นให้นักเรียนมีแนวคิดที่กว้างไกล และหลากหลายวิธีการ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้บนพื้นฐานที่ปฏิบัติได้
4. ให้ติดแบบบันทึกวิธีการจัดห้อง/แผนผังการจัดห้อง ไว้ที่หน้าห้อง เพื่อให้นักเรียนช่วยกันตรวจสอบ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน/เรื่อง ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมที่ถาวร
5. สามารถสอนในกลุ่ม กพอ. (งานบ้าน)

ใบงานที่ 1

กิจกรรม ห้องเรียนของเรา

ประเด็น

- นักเรียนคิดว่าห้องเรียนที่สวยงามมีประโยชน์อย่างไรบ้าง?

.....

.....

.....

- นักเรียนคิดว่า วิธีการจัดห้องเรียนให้สวยงามและมีระเบียบได้อย่างไรบ้าง?

ด้าน/เรื่อง	วิธีการ
1. ด้านความสะอาด	
- กระดานดำ.....	
- ร่องกระดานดำ.....	
- ถังขยะ	
- ไม้กวาด.....	
- พื้นห้อง.....	
- โต๊ะครู.....	
- โต๊ะนักเรียน.....	
- ประตู.....	
- หน้าต่าง.....	
- ผ้าม่านห้อง.....	
2. ด้านความมีระเบียบ	
- โต๊ะครู.....	
- โต๊ะนักเรียน.....	
- ประตู.....	
- หน้าต่าง.....	
- ผ้าม่านห้อง.....	
- ถังขยะ/ไม้กวาด.....	
3. ด้านวิชาการ	
- มุมห้อง.....	
- บอร์ด.....	

ใบงานที่ 2

แบบบันทึกวิธีการจัดห้องให้สวยงามและเป็นระเบียบ พร้อมรายชื่อผู้รับผิดชอบ
ชั้น ป...../.....

ด้าน/เรื่อง	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ
1. ด้านความสะอาด		
- กระดานดำ.....		
- ร่องกระดานดำ.....		
- ถังขยะ.....		
- ไม้กวาด.....		
- พื้นห้อง.....		
- โต๊ะครู.....		
- โต๊ะนักเรียน.....		
- ประตู.....		
- หน้าต่าง.....		
- ผนังห้อง.....		
2. ด้านความมีระเบียบ		
- โต๊ะครู.....		
- โต๊ะนักเรียน.....		
- ประตู.....		
- หน้าต่าง.....		
- ผนังห้อง.....		
- ถังขยะ/ไม้กวาด.....		
3. ด้านวิชาการ		
- มุมห้อง.....		
- บอร์ด.....		

กิจกรรม มีปัญญา พาเพิ่มพูน

(ป.5-6)

แนวคิด

ทุกคนมีสติปัญญา มีความรู้ ความสามารถ ความถนัด และทุกคนสามารถพัฒนาสิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้นได้ตามสติปัญญา ความรู้ ความสามารถของตน เพื่อช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามอัธยาศัย

จุดประสงค์

บอกแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูแจกกรณีศึกษาเรื่อง สามล้อถูกหวยให้นักเรียนทุกคนอ่าน
- 1.2 นักเรียนตอบคำถามท้ายเรื่อง
- 1.3 ครูสุ่มถามคำตอบนักเรียน 2-3 คน และร่วมกันอภิปราย

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม
- 2.2 แจกใบงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำ
- 2.3 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน และร่วมกันอภิปราย

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมว่า คนเราทุกคนมีความคาดหวังอนาคตของตนเองว่าจะต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีครอบครัวที่อบอุ่น มีฐานะเศรษฐกิจดี มีรายได้เพียงพอ การที่จะได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องศึกษาหาวิชาความรู้ แสวงหาข้อมูลข่าวสาร รับประสบการณ์ในแง่มุมต่างๆ เพื่อนำมาขยายความคิด เพิ่มพูนจินตนาการ รู้ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

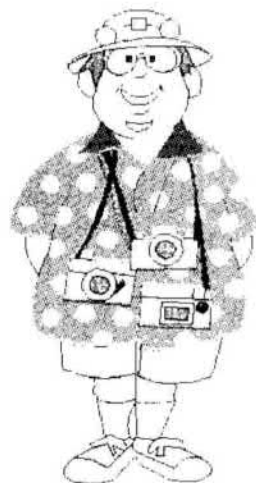
1. กรณีศึกษา เรื่อง สามล้อถูกหวย
2. ใบงาน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการอภิปราย สรุปผลจากใบงาน

ข้อเสนอแนะ

1. กรณีศึกษา ครูอาจจะให้ตัวแทนนักเรียนที่มีความสามารถในการเล่าเรื่อง เป็นผู้เล่าเรื่องให้เพื่อนฟัง หรือครูเป็นผู้เล่าเรื่องเองเพื่อสร้างบรรยากาศ
2. ประเด็นในใบงานอาจเปลี่ยนเป็นหัวข้ออื่น เพื่อฝึกให้นักเรียนกำหนดแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายได้
3. สามารถสอนในกลุ่ม สปช. เรื่อง ชีวิตในบ้าน

กรณีศึกษา

เรื่อง สามล้อถูกหวย

เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ กล่าวคือ ชาวเขื่อนมีอาชีพ
เก็บสามล้อกับข้าวอยู่ในตลาดสด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ วันหนึ่ง
เขาถูกลอตเตอรี่รางวัลที่ 1 ได้เงินรางวัลมา 3 ล้านบาท ด้วยความดีใจของอาวไม่
น่าเชื่อในโชคชะตาของตนเลย ที่เขาเข้ากินน้ำท่าทุกอาทิตย์มาหลายปี จึงใช้
เงินที่ได้รับมาซื้อของใช้ต่างๆ เลือซื้อเพื่อนฝูงมากมาย

1 เดือนผ่านไป...เงินที่ได้กับรางวัลมาก็หมดลง จนเขาต้องกลับมาซื้อ
อาหารเดิม อยู่ทุกวันนี้

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ถ้านักเรียนเป็นชายขี้สามล้อ นักเรียนจะอย่างไร

.....

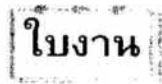
.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม มีปัญญา หาเพิ่มทุน

คำชี้แจง

1. เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
2. ดำเนินการตามกระบวนการกลุ่ม
3. ศึกษาประเด็นตามใบงาน

ประเด็น

1. ถ้าหากนักเรียนมีเงินจำนวน 500 บาท นักเรียนคิดว่า มีวิธีการอย่างไร จะให้เงินเพิ่มมากที่สุด ภายในระยะเวลา 1 เดือน

1.
2.
3.
4.
5.

2. นักเรียนจะนำเงินที่ได้ไปใช้ประโยชน์อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ทักษะการสื่อสารและสร้างความ สัมพันธ์กับผู้อื่น

ป.1-2 กระชับกระซิบ
วาดตามคำบอก
อุบัติเหตุ

ป.3-4 เธอเป็นคนดี
เธอคือคนสำคัญ
คอยเป็นกำลังใจ

ป.5-6 เชิญชวน
ส่งสาร
เชื่อมั่นในความดีของกันและกัน
ตั้งใจฟัง
สื่อสารดีคือคลายปัญหา

กิจกรรม กระชับกระชับ

(ป.1-2)

แนวคิด

การสื่อสารทางเดียว หรือการสื่อสารที่ผ่านบุคคลหลายคนนั้น อาจจะทำให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไป บางครั้งอาจทำให้ข้อมูลผิดพลาดไปเลยก็ได้

จุดประสงค์

1. เพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญของการสื่อสารและปัญหาในการสื่อสาร
2. เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดที่รวดเร็วแม้มีข้อผิดพลาด

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียนว่าในชีวิตประจำวันของเราเราจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลรอบๆ ตัวเราเป็นจำนวนมาก เมื่อเข้ามาเกี่ยวข้องกับเราก็มักจะมีพฤติกรรมโดยการสื่อความหมายด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาท่าทาง ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละประมาณ 8-10 คน

2.2 เตรียมกระดาษเขียนข้อความเหมือนๆ กัน ให้กับหัวหน้าทีม อย่าเพิ่งอ่านจนกว่าครูจะให้สัญญาณ จึงเปิดอ่านได้ (ให้อ่านในใจ)

2.3 ให้หัวหน้าทีมรีบกระซิบต่อไปคนที่ 1 คนที่ 1 กระซิบต่อไปคนที่ 2 จนกระทั่งถึงคนสุดท้าย ให้คนสุดท้ายเขียนข้อความที่ได้รับฟังมาบนกระดาษแล้วส่งครู ทีมที่พูดถูกต้องและเร็วที่สุดเป็นฝ่ายชนะ

3. กิจกรรมสรุป

ครูถามน่านักเรียนอภิปรายดังนี้

- ความสำคัญของการสื่อสาร
- ปัญหาข้อผิดพลาดในการสื่อสาร

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ตัวอย่าง ข้อความที่กระชับ เช่น

เข้าผิดพัก เย็นพักผิด

กะทิใส่กะทะ มะระใส่กระบะ

ทหารถือปืน แบกปูนไปโบกตึก

กินมันตัดเหงือก กินเผือกติดฟัน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

กิจกรรม ภาควิชาคำบอก

(ป.1-2)

แนวคิด

การสื่อสารสองทาง เป็นการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายซักถาม พูดคุยอภิปรายได้ จะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจตรงกับผู้พูด

จุดประสงค์

1. บอกความหมายของการสื่อสารสองทางได้
2. ฝึกทักษะในการสื่อสารระหว่างบุคคล

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียนว่าในชีวิตประจำวันของเราเราจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลรอบๆ ตัวเราเป็นจำนวนมาก เมื่อเข้ามาเกี่ยวข้องกับเราก็มักจะมีพฤติกรรมโดยการสื่อความหมายด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาท่าทาง ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละประมาณ 5 คน และให้สมาชิกคัดเลือกผู้นำทีมกลุ่มละ 1 คน

2.2 ครูชี้แจงกติกาว่า

▶ จะให้ผู้นำทีมแต่ละกลุ่ม ดูรูปภาพที่จัดไว้ให้ 1 รูป แล้วสื่อสารด้วยคำสั่ง หรือวาทะให้สมาชิกแต่ละคนช่วยกันวาดให้เป็นรูปตามที่กำหนดให้ ห้ามบอกเด็ดขาดว่าจะให้วาดเป็นรูปอะไร

▶ ครูให้สมาชิกแต่ละกลุ่มออกมารับคำสั่งกลุ่มละ 1 คน จากผู้นำทีม ผู้รับคำสั่งสามารถสอบถามให้เข้าใจจนกว่าจะกลับไปเริ่มต้นวาด เมื่อวาดเสร็จแล้วให้นั่งแยกตัวออกจากผู้ที่ยังไม่ได้วาด (ไม่อนุญาตให้แต่ละคนกลับไปถามใหม่ เมื่อเริ่มต้นวาด)

๖ ในขณะที่วาดผู้นำทีมจะต้องไม่เห็นการวาดของผู้รับคำสั่ง และห้ามบอกสมาชิกในทีมทุกคนว่าจะให้วาดเป็นรูปอะไร

๗ เมื่อสั่งให้คนแรกวาดเสร็จแล้ว ก็ให้คนแรกส่งดินสอให้คนที่สองมารับคำสั่งเสร็จแล้ววาดรูปต่อจากคนที่หนึ่ง ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนถึงคนสุดท้าย

2.3 เสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มเปรียบเทียบรูปที่วาดเสร็จสมบูรณ์กับรูปภาพที่กำหนดให้วาด

3. กิจกรรมสรุป

ครูถามนำนักเรียนอภิปรายสรุปดังนี้

การสื่อสารทางเดียวอาจจะเกิดข้อบกพร่องในการรับรู้ได้ง่าย เพราะมีเฉพาะการพูด ถ้าพูดอธิบายไม่ดีก็ทำให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไป เช่น ทำให้วาดภาพผิดๆ ได้ แต่ในการสื่อสารสองทางย่อมจะทำให้ความบกพร่องที่จะเกิดจากการรับฟังน้อยลง เพราะได้ซักถามข้อสงสัย และมีการอธิบายซ้ำได้จนกว่าจะเข้าใจ จึงทำให้การสื่อสารสองทางดีกว่า ในการทำงานก็เช่นเดียวกัน ถ้าทุกคนมีโอกาสดูถามข้อสงสัยย่อมจะทำให้การทำงานถูกต้องมากขึ้น

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. รูปภาพตุ๊กตาหรือการ์ตูน
2. กระดาษโปสเตอร์ ทีมละ 1 แผ่น
3. ดินสอ ยางลบ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสื่อสารด้วยคำสั่งหรือวาจา
2. สังเกตจากการซักถาม สอบถาม
3. จากการเปรียบเทียบรูปที่วาดกับรูปที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

กิจกรรม อุบัติเหตุ

(ป.1-2)

แนวคิด

การรับรู้เรื่องราวอย่างถูกต้อง ย่อมจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการพูดและการฟัง

จุดประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร การพูด การอ่าน และการฟัง
2. รู้จักเทคนิคการสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูขออาสาสมัคร 5 คน ให้ออกไปอยู่นอกห้องเรียนให้อยู่ไกลพอที่จะไม่ได้ยินเรื่องที่ครูเล่าให้ทุกคนในห้องฟัง

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูเล่าเรื่อง อุบัติเหตุบนทางหลวงให้นักเรียนทุกคนในห้องฟัง

อุบัติเหตุบนทางหลวง

แสงชัยขับรถบรรทุกไถ่เพื่อนำไถไปส่งพ่อค้าที่ตลาดสดในตัวเมือง ขณะขับไปตามถนนพอดีฝนตกหนักทำให้ถนนลื่น และแสงชัยมองทางไม่เห็น รถจึงเสียหลักแล่นออกกลางถนนไปชนเสารถบรรทุกไถ่ที่สมชายขับสวนทางมา รถบรรทุกไถ่พลิกคว่ำตกลงไปในคูข้างถนน ส่วนรถบรรทุกไถ่ตะแคงอยู่กลางถนน แสงชัยขาหัก สมชายหัวแตก

2.2 ครูเลือกนักเรียนในห้องหนึ่งคนให้เล่าเรื่องที่ครูเล่าให้อาสาสมัครคนที่ 1 ที่ครูจะเรียกมาจากนอกห้องฟัง และทุกคนในห้องให้เป็นผู้สังเกตการณ์ถึงเรื่องราวที่แต่ละคนเล่าต่อกัน

2.3 เมื่ออาสาสมัครคนที่ 1 ฟังจากเพื่อนแล้ว ครูเรียกอาสาสมัครคนที่ 2 จากนอกห้องมาให้อาสาสมัครคนที่ 1 เล่าให้ฟัง อาสาสมัครคนที่ 2 เล่าต่อให้อาสาสมัครคนที่ 3 ฟัง ทำเช่นนี้ จนเล่าให้อาสาสมัครคนที่ 5 ฟัง และอาสาสมัครคนที่ 5 เล่าต่อให้เพื่อนๆ ทุกคนในชั้นฟัง

2.4 ครูอ่านเรื่องอุบัติเหตุบนทางหลวงให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่ง

2.5 ครูถามนักเรียนที่เป็นผู้สังเกตการณ์ว่า เรื่องราวที่เล่าต่อๆ กันมานั้นเป็นอย่างไรบ้าง

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อคิดที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ โดยอาศัยแนวทางต่อไปนี้

- ๖ การสื่อสารเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก โดยใช้วิธีต่างๆ เช่น การพูด การเขียน และสีหน้า กริยาท่าทาง
- ๖ ในชีวิตประจำวันเราสื่อสารด้วยวิธีพูดเป็นส่วนใหญ่ ถ้าผู้ฟังตั้งใจฟัง อย่างจดจ่อตลอดเวลาจึงจะสามารถจับเนื้อความ ความคิด ความรู้สึกของผู้พูดได้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

เรื่อง อุบัติเหตุบนทางหลวง

การประเมินผล

1. สังเกตการเล่าเรื่องต่อกันของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตจากการอภิปรายสรุปข้อคิดที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ตัวอย่างสถานการณ์ที่ครูเล่าในกิจกรรมดำเนินการ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

กิจกรรม เจอเป็นคนดี

(ป.3-4)

แนวคิด

การที่นักเรียนได้คิด ได้ทำด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถอธิบายสิ่งที่ตนทำได้ว่าอะไรคือความดีงามของตนและผู้อื่น ด้วยเทคนิคมนุษยสัมพันธ์ และการสื่อสาร

จุดประสงค์

1. รู้จักมองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก
2. รู้เทคนิคการสร้างความประทับใจ
3. รู้จักใช้คำพูดกับผู้อื่น
4. ฝึกให้เป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูตกลงเงื่อนไขการดำเนินกิจกรรม การเคาะจังหวะ การบันทึกข้อมูล แนวทางการพูดคุย

1.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการกล่าวความดีงามของตนและผู้อื่น ด้วยการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น การจดบันทึก การทำสัญลักษณ์และเครื่องหมายที่แสดงให้ผู้อื่นรับทราบ รับรู้

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ให้นักเรียนคิดวิธีการสื่อสารด้วย ความหมาย สัญลักษณ์ ที่จะสื่อสารกับเพื่อนๆ ในกรณีที่ต้องการ บอกความดีงามของตนและผู้อื่น

2.2 ครูให้นักเรียนยืนเป็นวงกลม 2 วงซ้อนกัน (วงใน 1 วง, วงนอก 1 วง)

2.3 ครูให้สัญญาณ เพื่อให้วงกลม 2 วงเดินสวนทางกัน ครูให้สัญญาณหยุด นักเรียนในวงกลม 2 วง หันหน้าเข้าหากันและจับคู่

2.4 ครูให้นักเรียนสนทนาหรือกล่าวชมเชย ยกย่องความดีงามของกลุ่มสนทนาคนละ 1 นาที แล้วให้นักเรียนบอกความดีของตนเองให้คู่สนทนา คนละ 1 นาที

2.5 ครูให้สัญญาณ วงกลมทั้ง 2 เคลื่อนที่ แล้วทำสัญญาณ “หยุด” เพื่อจับคู่สนทนาคนละ 1 นาที ทำอย่างนี้เรื่อย ๆ ไป ตามสมควรแก่เวลาที่เหมาะสม

2.6 ครูสุ่มให้นักเรียน ประมาณ 3-4 ออกมาเล่าให้สมาชิกทั้งห้องฟังว่า

- ☆ นักเรียนได้กล่าวถึงความดีงามของเพื่อนอย่างไรบ้าง
- ☆ นักเรียนบอกความดีงามของตนเองให้เพื่อนฟังอย่างไรบ้าง
- ☆ นักเรียนได้ฟังเพื่อนพูดเกี่ยวกับความดีงามของตนว่าอะไรบ้าง

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายดังนี้

- ☆ เทคนิคการสร้างความประทับใจ
- ☆ การรู้จักใช้คำพูดกับผู้อื่น
- ☆ การเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์

3.2 ครูสรุปว่า การสื่อสารเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นในการติดต่อสื่อความหมายที่เกิดขึ้นมากที่สุดในชีวิตประจำวัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น และสิ่งสำคัญคือความจริงใจ ความหวังดี ไม่ว่าจะเป็นวาจา คำพูด หรือกิริยาท่าทาง ดังนั้นการสื่อสารที่ดีจะนำมาซึ่งความสุขในชีวิตและความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. เครื่องมือเคาะจังหวะ
2. เทปบันทึกเสียง (ถ้ามี)
3. ภาพการสื่อสารเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์

การประเมินผล

1. ครูแสดงความชื่นชมด้วยคำพูดหรือใช้ท่าทางสัมผัส เช่น ใช้มือ-แขน เพื่อแตะไหล่ พร้อมกับมีคำพูดว่า ครูชอบคำพูดของหนูนะ หรือ ครูรู้สึกดีใจที่หนูบอกความดีงามของตนและผู้อื่นได้ เป็นต้น

2. สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
3. สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. การทำกิจกรรมและกระบวนการ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น และบรรยากาศของการเรียนรู้ของนักเรียน
2. การทำกิจกรรมควรให้นักเรียนได้มีโอกาสนอกหรือสื่อสารถึงความดีงามของตนเองและผู้อื่นด้วยเทคนิคการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ

กิจกรรม เจอคือคนสำคัญ

(ป.3-4)

แนวคิด

การมองพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ด้วยความคิดความรู้สึก อย่างรู้เหตุ รู้ผล ทำให้ค้นพบความรู้สึกของตนเองทั้งด้านดีและไม่ดี และรู้จักเลือกความรู้สึกด้านดีไว้ในตนเอง และผู้อื่น ขณะเดียวกันก็สามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง พร้อมทั้งจะทำการสื่อสารในการแสดงความรู้สึกชื่นชมตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. รู้จักเหตุ รู้จักผล ต่อการกระทำสิ่งต่างๆ
2. รู้วิธีการสื่อสารให้ผู้อื่นทราบได้
3. เสริมสร้างความมั่นใจให้กับตนเองและผู้อื่นได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูสนทนาเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การยอมรับชื่นชมในความดีงามของแต่ละคน ด้วยการให้นักเรียนพูดถึงความดีงามของเพื่อน 1 นาที และพูดถึงความดีงามของตนเอง 1 นาที ผลัดกันทำเป็นคู่ๆ

1.2 ให้นักเรียนทุกคนกลับมารายงานความรู้สึกที่ตนเอง ได้พูด ได้สื่อสารด้วยเทคนิคต่างๆ ในการรับฟังความดีงามของตนเองและผู้อื่น ด้วยความชื่นชม

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูสุ่มถามนักเรียน เมื่อนักเรียนตอบคำถามแล้ว ให้ครูถามนักเรียนในห้องว่ามีใครเห็นด้วยให้ยกมือขึ้น เพื่อยืนยันความเชื่อมั่นของสมาชิกทุกคนในห้อง

ตัวอย่างคำถาม

เพื่อนที่เรียนเก่งในห้อง คือใคร

เพื่อนที่ยิ้มแย้ม แจ่มใส ร่าเริง คือใคร

หัวหน้าห้องของนักเรียนทำงานเก่งในเรื่องอะไร
นักเรียนชื่นชมการทำงานของใครมากที่สุด

ฯลฯ

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย และกล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของการชื่นชมตนเองและผู้อื่น

3. กิจกรรมสรุป

ครูร่วมกับนักเรียนช่วยกันสรุปว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการสื่อสารด้วยการบอกกล่าวความรู้สึกชื่นชมนั้น

มีการสื่อสารอย่างไรบ้าง

ใช้การสื่อสารอย่างไร

ผู้ที่ได้รับการยกย่องชื่นชมรู้สึกอย่างไร

ผู้ที่กล่าวยกย่องชื่นชมผู้อื่นรู้สึกอย่างไร

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

การประเมินผล

1. ครูสังเกตพฤติกรรมการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม
2. สังเกตพฤติกรรมการพูดและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
3. สังเกตการใช้คำพูดเสริมกำลังใจให้ผู้อื่นด้วยการสื่อสารที่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรให้แนวความคิดว่า การได้รับรู้ความรู้สึกของตนเองว่าดีงามด้านใดบ้าง ย่อมเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้ตนเอง และสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่นได้มากขึ้น
2. ครูควรให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มซ้ำๆ หลายครั้ง เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์และความมั่นใจมากขึ้น

กิจกรรม คอยเป็นกำลังใจ

(ป.3-4)

แนวคิด

การที่บุคคลเกี่ยวข้องกันหรือมีการกระทำร่วมกัน ย่อมจะต้องมีการสื่อความหมายกัน เมื่อมีการสื่อความหมายจากผู้ส่ง ก็จะมีปฏิกริยาย้อนกลับจากผู้รับ อาจจะเป็นไปในทางบวก และทางลบ ดังนั้น การพูดจา แสดงความปรารถนาหรือไมตรีจิต ด้วยความจริงใจ ไม่เสแสร้ง ไม่พูดเท็จ ก็จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

จุดประสงค์

1. รู้จักการใช้คำพูดเชิงสร้างสรรค์ในการเสริมความเชื่อมั่นให้กับผู้อื่นได้
2. รู้จักเทคนิคในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นทั้งตนเองและผู้อื่น

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ให้นักเรียนจับคู่ แล้วยืนขึ้นหันหน้าเข้าหากัน มองตากัน ใช้เวลาประมาณ 1-2 นาที ยิ้มและส่งความรู้สึกที่ดีให้กัน พร้อมยื่นมือไปจับมือกันให้มั่น “เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ”
- 1.2 ให้นักเรียนสลับกันพูดถึงสิ่งที่ดี ความรู้สึกที่ดี หรือการกระทำที่ดี แล้วกล่าวยกย่อง ชื่นชม ยินดี ซึ้งกันและกัน

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 ครูให้นักเรียนทำโปสการ์ดขนาด 3 นิ้ว x 3 นิ้ว แล้วเขียนข้อความลงในโปสการ์ดส่งถึงเพื่อน เช่น

ฉันคิดถึงเธอจัง

ขอให้หายป่วยเร็วๆ นะ

ยินดีด้วยที่เธอสอบได้ที่ 1

ฉันสนุกจริงๆ ที่ได้เล่นกับเธอ

ฯลฯ

2.2 ครูสุ่มโปสการ์ด อ่านให้นักเรียนในห้องฟัง และถามความรู้สึกของนักเรียนในห้อง จากข้อความในโปสการ์ด

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูสนทนากับนักเรียนเพื่อสรุปแนวคิดในการพัฒนาตนให้มีความรู้ ความเข้าใจเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

3.2 ครูเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน โดยการสื่อสารด้วยภาษา ท่าทาง

3.3 ครูยกย่องชมเชยนักเรียนที่กระทำความดีด้วยการพูดเชิงสร้างสรรค์

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

โปสการ์ดขนาด 3 นิ้ว x 3 นิ้ว

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคน
3. สังเกตข้อความในการส่งโปสการ์ดถึงเพื่อนแต่ละคน
4. สังเกตพฤติกรรมการปรับตัวเข้ากับกลุ่มและความเชื่อมั่นของแต่ละคนที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

1. กระบวนการนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่นและบรรยากาศของการเรียนรู้
2. หลังจากที่ผู้เรียนทำกิจกรรมจบลงแล้ว ครูควรใช้เทคนิคการตั้งคำถามที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกที่ดีต่อกันและกัน อันจะนำไปสู่การสร้างเสริมความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน

กิจกรรม เชิญชวน

(ป.5-6)

แนวคิด

การพูด คือ กระบวนการสื่อสารความคิดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง โดยมีภาษา น้ำเสียง และอากัปกิริยา เป็นสื่อ

จุดประสงค์

1. เพื่อแสดงเทคนิคการพูด การนำเสนอ และการโน้มน้าวชักจูง
2. เพื่อพัฒนาทักษะในการพูด
3. เพื่อให้เห็นถึงความสามารถในการสื่อสาร

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูให้นักเรียนอภิปรายถึง การพูดเชิงชักชวน โน้มน้าว เคลือบมกล่อม จูงใจ ปลุกเร้า ให้คนเชื่อถือ คล้อยตาม ว่าเป็นอย่างไร

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6-8 คน

2.2 ให้ตัวแทนกลุ่มๆ ละ 1 คน จับฉลากเลือกหัวข้อเรื่องที่จะพูด เช่น

๑. การชักชวนเดินขบวนด้านสารเสพติด

๒. ชักจูงให้คนไปลงคะแนนเสียง

๓. โน้มน้าวจิตใจให้คนบริจาคโลหิต หรือบริจาคเงินเพื่อการกุศล

๔. จูงใจให้คนซื้อสินค้า

ฯลฯ

2.3 ครูแนะหลักการนำเสนอซึ่งประกอบด้วย คำขึ้นต้น เนื้อเรื่อง และสรุป

2.4 ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย

2.5 ให้สมาชิกเลือกตัวแทนกลุ่มออกมาพูดหน้าชั้น คนละไม่เกิน 5 นาที

2.6 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรม ตามแนวทางต่อไปนี้

การพูดเพื่อจูงใจหรือชักชวน เป็นการพูดเชิงชักชวน โน้มน้าว เกลี้ยงมกล่อม จูงใจ ปลุกเร้า ให้คนเชื่อถือ คล้อยตาม ปฏิบัติตาม

วิธีการพูด ขณะพูดต้องใส่อารมณ์ ความรู้สึกที่จริงใจลงไป มีความมั่นใจในเรื่องที่พูด มีความเห็นด้วยอย่างสุจริตใจหรืออย่างน้อยก็ต้องปฏิบัติอย่างนั้นมาแล้ว จึงจะมีพลังคำพูด ทำให้คนเชื่อถือได้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

การประเมินผล

1. ตรวจสอบจากคำตอบของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย การพูด ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

สามารถสอนในกลุ่ม สปช.ได้

กิจกรรม ส่งสาร

(ป.5-6)

แนวคิด

การสื่อสารด้วยการกล่าวคำพูดยกย่องซึ่งกันและกัน เป็นการเสริมความเชื่อมั่นให้กันและกันในการที่จะกระทำความดีงามของตนหรือครองความดีงามของตนไว้ และเป็นการขอร้องให้บุคคลอื่นเปลี่ยนการกระทำตามที่เรากำลังต้องการได้

จุดประสงค์

1. ฝึกเสริมความเชื่อมั่นให้ผู้อื่น
2. ฝึกพูดขอร้องให้เกิดการกระทำ

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูกล่าวนำเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันที่นักเรียนเคยพบว่ามีใครบ้างทำสิ่งดีๆ ให้นักเรียนประทับใจ และนักเรียนอยากให้เราทำสิ่งที่ดีเหล่านั้นต่อไป

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ให้นักเรียนทุกคนเขียนหรือบอกข้อความสั้นๆ เพื่อเสริมให้เกิดกำลังใจหรือความเชื่อมั่นแก่เพื่อน ให้เพื่อนปลื้มใจ และอยากกระทำสิ่งนั้นต่อไปได้ (ประมาณ 1 บรรทัด) ดูตัวอย่างจากครู

2.2 สุ่มนักเรียน 3-4 คนให้อ่านข้อความในโทรเลขที่เขียนให้สมาชิกคนอื่นๆ ฟัง และครูอาจเพิ่มเติมในกรณีที่เห็นว่าจะทำให้โทรเลขของนักเรียนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 ให้นักเรียนทุกคนเขียนหรือบอกข้อความสั้นๆ เพื่อขอร้องให้ผู้อื่น (เช่น เพื่อน พ่อ แม่ พี่ น้อง ฯลฯ) ให้เกิดการกระทำตามความต้องการของผู้ส่งโทรเลข ซึ่งเป็นข้อความที่แสดงถึงความห่วงใยให้ผู้รับเกิดความอบอุ่นใจและอยากกระทำตามความต้องการของผู้ส่งโทรเลข ดูตัวอย่างจากครู

2.4 สุ่มนักเรียน 3-4 คนให้อ่านข้อความในโทรเลขที่เขียนให้สมาชิกคนอื่นๆ ฟัง และครูอาจเพิ่มเติมในกรณีที่เห็นว่าจะทำให้โทรเลขของนักเรียนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการร่วมกิจกรรมนี้ ตามแนวทางดังต่อไปนี้

การขอร้องให้ผู้ใดเปลี่ยนพฤติกรรมหรือนิสัยในการดำเนินชีวิต เราจะต้องแลกเปลี่ยนด้วยค่านิยมที่สำคัญกว่า ไม่นำความต้องการและค่านิยมของตนเองมาขอร้อง ไม่ประเมิน ไม่แทรกค่านิยมของผู้ขอร้อง นอกจากนี้การเสริมความเชื่อมั่นให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำต่อไปในสิ่งที่เรายกย่องนั้น จะต้องจับค่านิยมการกระทำของผู้กระทำมายกย่อง ไม่ประเมิน ไม่เปรียบเทียบ ไม่สอดแทรกค่านิยมของผู้ส่งโทรเลข และการใช้โทรเลขเป็นเครื่องมือฝึก เป็นการทำให้เราพูดสั้น ชัดเจน ตรงประเด็น และสามารถเสริมความเชื่อมั่น เปลี่ยนเจตคติ พฤติกรรมของผู้อื่นในชีวิตประจำวันได้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ตัวอย่างโทรเลขค่านิยม
2. แบบฟอร์มโทรเลขค่านิยม

การประเมินผล

1. ตรวจสอบจากการเขียนโทรเลขค่านิยมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายสรุปสิ่งที่ได้จากการร่วมกิจกรรมนี้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

สามารถสอนสอดแทรกในกลุ่ม สลน.ได้

ตัวอย่างโทรเลขคำนิยม

โทรเลขประเภทเสริมความเชื่อมั่น

ถึงแม่ : ดุซาบซึ่งใจที่หนูเก็บของได้ แล้วนำมาให้ครูเพื่อหาเจ้าของ หนูได้ทำสมศักดิ์ศรีของนักเรียนโรงเรียนของเรา

รัก-ครูเอ๋

ถึงเปิ้ล : เราชอบใจเธอมาก ถึงแม้จะใกล้สอบแล้วยังสละเวลาดูหนังสือเพื่อทบทวนเนื้อหาวิชาให้เรารู้

รัก-แดง

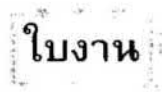
โทรเลขประเภทขอร้องให้เกิดการกระทำ

ถึงน้อง : พี่ขอร้องให้น้องดูหนังสือมากๆ เพื่อน้องจะได้เป็นทหารตามที่ต้องการ พี่เอาใจช่วยเหลือ

รัก-พี่หญิง

ถึงพ่อ : ลูกรู้ว่าพ่อรักลูกมาก ถ้าพ่อเลิกดื่มเหล้าจะทำให้พ่ออยู่กับลูกนานๆ

รัก-ลูก

แบบฟอร์มโทรเลขคำนิยม

ถึง

.....
.....
.....

จาก.....

ถึง

.....
.....
.....

จาก.....

ถึง

.....
.....
.....

จาก.....

ถึง

.....
.....
.....

จาก.....

ถึง

.....
.....
.....

จาก.....

กิจกรรม เชื่อมมั่นในความดีของกันและกัน

(ป.5-6)

แนวคิด

การสื่อสารด้วยการพูดเมื่อมีผู้รับฟังด้วยความตั้งใจ จะทำให้ผู้พูดเกิดความมั่นใจในการพูด พูดได้คล่องขึ้น มองตนมีค่าสำหรับผู้ฟัง จะเกิดความนับถือไว้วางใจกัน และจะรับฟังซึ่งกันและกัน

จุดประสงค์

1. มองเห็นความดีงามของตนเองและพูดให้ผู้อื่นรู้ได้
2. มองเห็นความดีงามของผู้อื่นและพูดให้ผู้อื่นรู้ได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูถามนักเรียนว่า ขณะที่นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้น นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร หรือแสดงอาการอย่างไรบ้าง
- 1.2 นักเรียนอภิปราย

2. กิจกรรมดำเนินการ

1. ให้นักเรียนจับคู่หามุมสงบพูดและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ใช้เวลาทั้งสิ้น 8 นาที โดยพูดคนละ 4 นาที ดังนี้
 - 1.1 ให้นักเรียนพูดถึงความดีงามของเพื่อน 2 นาที และให้พูดถึงความดีงามของตนเอง 2 นาที
 - 1.2 ผลัดกันทำเช่นในข้อ 1.1 ในแต่ละคู่
2. ให้นักเรียนทุกคนรายงานความรู้สึกที่ตนเองได้พูดและรับฟังความดีงามของตนเองและผู้อื่น
3. ในขณะที่นักเรียนแต่ละคนรายงานเสร็จ ครูจะอภิปรายร่วมกับนักเรียนโดยอาศัยแนวทางต่อไปนี้
 - 3.1 ในฐานะผู้พูดกล่าวยกย่องถึงความดีงามของผู้อื่นค่อนข้างยาก เพราะ

สังคมปัจจุบันเคยชินกับมองผู้อื่นในทางลบหรือเลวร้าย และการพูดยกย่องชมเชยผู้อื่น ถ้ามีคนฟังด้วยแววตากระตือรือร้น ก็จะทำให้ผู้พูดเกิดความเชื่อมั่นและอยากพูดยิ่งขึ้น

3.2 ในฐานะผู้พูดกล่าวยกย่องตนเอง การพูดความดีงามของตนเองยิ่งยากกว่าการพูดความดีงามของผู้อื่นเพราะเราถูกฝึกให้เก็บความดีงามของตนซ่อนไว้เพื่อความสุภาพ และถ้ามีโอกาสหยุดมองความดีงามของตนโดยมีผู้อื่นให้กำลังใจ ก็จะมองความดีงามนั้นชัดเจนขึ้น และมองได้มากภาพยิ่งขึ้น

3.3 ในฐานะผู้ฟังฟังความดีงามที่ได้รับยกย่อง จะแปลกใจว่าความดีงามของตนก็มีคนอื่นมองเห็น ก็เริ่มมีกำลังใจพร้อมที่จะทำความดีนั้นต่อไป และมีความเชื่อมั่นในการทำความดีงามนั้นยิ่งขึ้น และรู้จักรักและเห็นคุณค่าของผู้พูด เกิดความนับถือและไว้วางใจผู้พูด

3.4 ในฐานะผู้ฟังฟังความดีงามของผู้พูดเอง รับฟังด้วยความยินดี ถ้าผู้ฟังมองเห็นความดีงามของตนเองได้ ก็ง่ายต่อการรับฟังความดีงามของผู้อื่น และการฟังความดีงามของผู้อื่น บางครั้งก็มีความดีงามที่เหมือนกับตนเองด้วย ฉะนั้นการฟังความดีงามของกันและกัน ก็จะเพิ่มความดีงามมากขึ้นในสังคม

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้ โดยอาศัยแนวทางต่อไปนี้

3.1 เมื่อคนเราสามารถมองเห็นความดีงามของตนเองและของผู้อื่นได้ ก็เป็นการเสริมความเชื่อมั่นให้แก่กันและกัน

3.2 ผลจากข้อ 3.1 จะทำให้ผู้ฟังรัก ยินดีต่อกันและกัน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สังคมก็จะมีแต่ความดีงามมากขึ้น

ข้อ เครื่องมือ นวัตกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการรายงานของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ก่อนจัดกิจกรรมนี้ควรจัดกิจกรรม “ฉันเก่งและน่ารัก” เป็นฐานมาก่อน
2. ใช้สอดแทรกในวิชาภาษาไทย เรื่อง การพูด หรือสอนในวิชาจริยธรรม

กิจกรรม ดับใจฟัง

แนวคิด

การฟังผู้อื่น เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการฝึกให้การยอมรับนับถือผู้อื่น เนื่องจาก การฟังจะสื่อให้ผู้อื่นรับรู้ว่าคุณฟังให้ความสนใจ ให้เกียรติ และเห็นคุณค่าในตัวเขา การฟังมีได้ หมายความว่า ผู้ฟังเห็นด้วยกับผู้พูด แต่การฟังจะทำให้ผู้พูดพร้อมที่จะรับฟังเช่นเดียวกันหาก ผู้ฟังไม่เห็นด้วยกับเขา

จุดประสงค์

รู้จักฟังและเคารพนับถือซึ่งกันและกัน

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูขออาสาสมัคร 2 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้พูด

1.2 ครูนำอาสาสมัครทั้งสองคนออกไปนอกห้อง และบอกกับอาสาสมัครทั้งสอง คนว่าต้องการจะให้เขาทั้งสองพูดให้กลุ่มฟังเกี่ยวกับเรื่องอะไรก็ได้ เช่น ประวัติส่วนตัว เหตุการณ์ที่ตื่นเต้นที่สุดในชีวิต บุคคลในอุดมคติ ความประทับใจ ฯลฯ

1.3 ให้อาสาสมัครทั้งสองอยู่ที่เดิม คอยดูสัญญาณจากครูว่าเมื่อไรจึงจะถึงเวลาพูด

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูเข้ามาในห้อง นัดแนะกับนักเรียนให้ห้องว่า

- ระหว่างที่ผู้พูดคนแรกกำลังพูดอยู่นั้น ให้นักเรียนแสดงอาการรับฟัง และ ให้ความสนใจ การยอมรับแก่ผู้พูดอย่างเต็มที่ เช่น ยิ้ม ผงกศีรษะ ชักถาม เป็นต้น

เมื่ออาสาสมัครคนที่ 2 พูด ให้นักเรียนแสดงอาการไม่รับฟังและไม่ยอมรับ โดยการคุยกันเอง การลุกเดินไปเดินมา การขัดจังหวะ แฉว หรืออาการ อื่นๆ

2.2 ครูให้สัญญาณแก่อาสาสมัครให้เข้ามาพูดได้ โดยให้อาสาสมัครคนที่สองยืนอยู่ที่เดิมจนกว่าจะได้รับสัญญาณให้เข้ามาพูดได้

2.3 เมื่ออาสาสมัครทั้งสองพูดจบแล้ว ครูสอบถามความรู้สึกของเขทั้งสองว่า รู้สึกอย่างไรบ้างต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากนั้นครูเฉลยความจริงว่า เหตุการณ์ทั้งสองเป็นเหตุการณ์ที่สมมุติขึ้นเท่านั้น

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูนำนักเรียนอภิปรายถึงการปฏิบัติตัวเป็นผู้ฟังที่ดี

3.2 ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปประสบการณ์หรือข้อคิดที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมนี้โดยอาศัยแนวทางต่อไปนี้

การยอมรับผู้อื่นโดยการสนใจฟังผู้อื่นพูด เป็นการสร้างความภูมิใจให้ผู้พูด ในขณะเดียวกันการฟังผู้อื่นพูดจะทำให้รู้จักและเข้าใจผู้อื่นเป็นอย่างดี เป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

การประเมินผล

สังเกตการบรรยายเปรียบเทียบความรู้สึกของผู้พูด ซึ่งอยู่ในสถานการณ์ที่พบผู้ฟัง 2 ลักษณะของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

บูรณาการในวิชาภาษาไทย

กิจกรรม สื่อสารดีคลี่คลายปัญหา

(ป.5-6)

แนวคิด

การฟัง การพูด และการถามที่ดี จะช่วยให้บุคคลเกิดความกระจำและเข้าใจความคิด ความรู้สึก ความต้องการที่แท้จริงของตน และมองเห็นแนวทางแก้ปัญหาอีกด้วย

จุดประสงค์

ฝึกการฟังและบอกความรู้สึก

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูยกตัวอย่างบทสนทนาที่แสดงถึงการโต้ตอบที่บอกถึงความรู้สึกให้นักเรียนฟัง

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แจกใบงานให้นักเรียนตอบคำถาม

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปข้อคิดที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมนี้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบงาน สื่อสารดีคลี่คลายปัญหา

การประเมินผล

- สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
- สังเกตจากการสรุปข้อคิดที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

บูรณาการในวิชาภาษาไทย

กิจกรรม สื่อสารดีคลี่คลายปัญหา

คำสั่ง

ข้อ 1-5 ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อตัวเลือกที่คิดว่าตรงกับความรู้สึกของผู้พูด

1. สมชายพูดว่า “การบ้านมากจังเลย” สมชายรู้สึกอย่างไร?

- ก. ดีใจ
- ข. กังวลใจ
- ค. เสียใจ
- ง. สนุก

2. อารยาชนะการประกวดร้องเพลงวันเด็ก แม่จึงบอกว่า “แม่จะพาหนูไปเล่น
หะจ๊ะ” แม่รู้สึกอย่างไร?

- ก. กังวลใจ
- ข. ปลื้มใจ
- ค. เสียใจ
- ง. เพลิดเพลินใจ

3. กรองแก้วพูดว่า “แหม! มีพัดลั่นกับทุ้มวันเลย” กรองแก้วรู้สึกอย่างไร?

- ก. เฉยๆ
- ข. ดีใจ
- ค. ชอบ
- ง. เบื่อ

4. วินัยพูดว่า “ว้า! ฝนตกอีกแล้ว มีหว่านอะไรปลูกบ่อ” วินัยรู้สึกอย่างไร?

- ก. ดีใจ
- ข. ผิดหวัง
- ค. เสียใจ
- ง. โกรธ

5. ดารณีพูดว่า “เพราะนี่เพราะงั้น” ดารณีรู้สึกอย่างไร?

- ก. ซาบซึ้ง
- ข. ดีใจ
- ค. สนุกสนาน
- ง. เฉยๆ

ข้อ 6-10 ให้นักเรียนเติมคำที่แสดงความคิด ความรู้สึกของบุคคล ลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับข้อความในแต่ละประโยค

- 6. หนูดีสุขภาพเพราะหนู.....(โกรธ ไม่พอใจ).....ที่เขามาตีหางเปียของหนู
- 7. รูปภาพนี้หนูวาดเอง หนู.....คุณครู หนูขอมอบภาพนี้ให้คุณครูไว้เป็นที่ระลึก
- 8. ขอโทษที่ฉันเรียกชื่อเธอเสียงดังมากไปหน่อย ฉัน.....ที่ได้พบเธออีกโดยไม่คาดฝัน
- 9. มานะไม่ค่อยอยุ่ติดบ้านเลย เขา.....บ้าน เพราะแม่ของเขาชอบบ่นทั้งวัน
- 10. เขายิ้มแย้มแจ่มใสทั้งวัน เพราะเขา.....ที่ได้รับข่าวดี

ปฐมนิเทศเป็นความคิดและความเห็น
แปรให้เป็นงานการสร้างสรรค์
รู้ประเมินคุณค่าสารพัน
คือจิตอันรู้ดีดปฏิบัติทำ

หม่อมหลวงจิตติ นพวงศ์
เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

➡ ทักษะการคิด ผัดสนใจ และแก้ปัญหา ⤵

- ป. 1-2 คิดให้ดี บอกให้ได้
คิดดีมีสุข
คิดดีทำได้
มาประดิษฐ์คิดงานใหม่.
- ป. 3-4 คิดดีมีประโยชน์
คิดได้คิดดี
คิดทั้งที่ คิดทำได้
คิดก่อนทำ
- ป. 5-6 ข้อมูลหลากหลาย ได้ประโยชน์
ทางออก

กิจกรรม คิดให้ดี บอกให้ได้

01.1.21

แนวคิด

ชีวิตประจำวันย่อมพบกับสถานการณ์ที่ชอบและไม่ชอบ ในสถานการณ์อย่างเดียวกัน บางคนชอบ บางคนไม่ชอบ การฝึกให้คิดและรู้ผลกระทบที่เกิดจากการชอบและไม่ชอบเป็นพื้นฐานในการคิดอย่างมีเหตุผล และรู้จักตัดสินใจเลือกกระทำในโอกาสต่อไป

จุดประสงค์

1. ระบุสถานการณ์ที่ชอบและไม่ชอบได้
2. บอกเหตุผลสถานการณ์ที่ชอบและไม่ชอบได้
3. บอกผลกระทบที่เกิดจากการชอบและไม่ชอบได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูยกตัวอย่างสถานการณ์ให้นักเรียน ดังนี้

กินผัก ไปโรงเรียน นั่งรถไฟ เที่ยวสวนสัตว์ เข้าส้วมโรงเรียน ถูกทำโทษ
พี่แย่งขนม

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูบอกนักเรียนว่าวันหนึ่งๆ นักเรียนพบกับสถานการณ์ทั้งที่ชอบและไม่ชอบ อยู่เสมอ บางคราวพบว่า สิ่งหนึ่งตนเองชอบ แต่พ่อแม่ พี่น้อง หรือคนอื่น ๆ ไม่ชอบ

2.2 ครูสรุปว่า เรื่องอย่างเดียวกัน คนหนึ่งชอบ อีกคนอาจไม่ชอบเกิดขึ้นเสมอๆ และต่างมีเหตุผลของตน ดังนั้นการคิดของคนจึงไม่เหมือนกัน คนไม่ได้ไม่ชอบเรื่องไม่ดีเสมอไป บางเรื่องดี ๆ คนไม่ชอบก็มี (ครูยกตัวอย่างประกอบ เช่น การแปรงฟัน การกินผัก การงดกินของหวาน/น้ำอัดลม การกินยาขม การไปโรงเรียน ฯลฯ)

2.3 ครูซักถามให้นักเรียนช่วยกันสรุปให้ได้ว่า

- ๖ ถ้านักเรียนชอบเรื่อง/สถานการณ์ที่ดี ก็มีประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง
- ๖ ถ้านักเรียนไม่ชอบเรื่อง/สถานการณ์ที่ดี ก็เกิดโทษต่อตัวนักเรียนเอง
- ๖ นักเรียนอยากให้มีสิ่งดีๆ เกิดแก่ตัวนักเรียนเอง ก็ควรเลือกตัดสินใจทำสิ่งดีมีประโยชน์เท่านั้น

2.4 ครูยกตัวอย่าง เด็กไม่ชอบแปรงฟัน ไม่แปรงฟันหลายๆ วัน เกิดอาการปวดฟัน แก้มบวม กินอาหารไม่ได้ แม่ต้องพาไปหาหมอ พ่อต้องขับรถไปให้ แม่เสียเงินเสียเวลาเสียใจที่ลูกป่วย ตัวนักเรียนเองก็เจ็บ ทรมาน กินอะไรก็ไม่ได้ ต้องไปหาหมอบ่อยๆ ต้องกินยา

2.5 ครูสรุปว่า ถ้ารู้ว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์ นักเรียนควรทำ แม้จะไม่ชอบ เพราะถ้าไม่ทำจะเกิดผลเสียแก่ตัวเอง และนำความยุ่งยากให้กับคนอื่นด้วย

2.6 ให้นักเรียนแต่ละคนคิดเรื่องที่ดีที่ตัวเองไม่ชอบทำ 1 เรื่อง ที่ตนคิดว่าต่อไปจะเป็นปัญหา และตั้งใจจะเปลี่ยนแปลงทำเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในเวลาข้างหน้า เล่าให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการฝึกคิดอย่างมีเหตุผล รู้ประโยชน์และโทษของสิ่งที่เราชอบและไม่ชอบ จะทำให้เราเปลี่ยนความรู้สึกชอบในสิ่งที่ไม่เคยชอบมาก่อน หรือเปลี่ยนความรู้สึกไม่ชอบสิ่งที่เคยชอบมาก่อนได้ในชีวิตประจำวันเราจะพบทั้งสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ บางครั้งเราก็ต้องทำในสิ่งที่ไม่ชอบเพราะมีประโยชน์ หรือไม่ทำสิ่งที่ชอบเพราะไม่มีประโยชน์ หรือมีโทษที่เป็นเช่นนี้เพราะเราจะต้องรู้เหตุ รู้ผล รู้จักอดทน อดกลั้น ไม่ทำตามใจตนเอง

3.2 ครูนำร้องเพลง แปรงฟัน

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

เพลง “แปรงฟัน”

เพลง แปรงฟัน

ตื่นเช้า ช่างหนำใจแปรงฟัน แปรงทุกวันฟันจะสวยดี

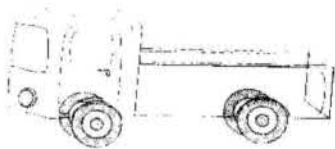
แปรงฟันแปรงลงเช้าชิง วันละ 2 ที แปรงฟันแปรงฟัน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามและการให้เหตุผลจากกิจกรรม
2. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม
3. ความคิดที่จะปรับปรุงตนเอง และติดตามผล

ข้อเสนอแนะ

การแสดงความคิดเห็นของเด็ก ครูต้องยอมรับด้วยสีหน้า แววตา ท่าทาง การพูดให้สอดคล้องกัน ชมเชยด้วยความจริงใจ เหมาะสมกับโอกาส จังหวะ พยายามค้นหาศักยภาพสิ่งที่ดีในตัวเด็กแต่ละคนให้พบ และหยิบยกนำมาให้เด็กได้แสดงจุดดี จุดเด่น เพื่อให้เกิดการยอมรับของเพื่อนในชั้น แล้วเด็กจะมีกำลังใจ ภาคภูมิใจ มีความรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีความสำคัญ เห็นคุณค่าของตน ผู้ที่เห็นว่าตนเองมีคุณค่า ย่อมมองเห็นคุณค่าของผู้อื่นด้วย ครูจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเด็กเป็นรายบุคคล คือจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อตอบสนองลักษณะเฉพาะ

กิจกรรม คัดมีสุข

(ป.1-2)

แนวคิด

ความคิดเป็นต้นเหตุของการกระทำ เป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญที่ควรฝึกอยู่เสมอ

จุดประสงค์

1. อธิบายความคิดของตนได้อย่างชัดเจนในเวลารวดเร็ว จากเงื่อนไขที่กำหนด
2. แยกแยะประเด็นย่อยของเรื่องที่คิด
3. บอกได้ว่าประเด็นใดตนเองรู้ เข้าใจ และประเด็นใดไม่รู้ไม่เข้าใจ

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูให้นักเรียนดูภาพมะม่วง มะพร้าว มะละกอ ที่ละภาพ โดยปิดส่วนใหญ่ของภาพไว้และให้นักเรียนทาย นักเรียนทายไม่ได้ให้ค่อยๆ เลื่อนกระดาศที่ปิดออกทีละน้อยให้ทายทุกครั้งทีเลื่อนกระดาศ จนกว่านักเรียนจะทายได้

1.2 ให้นักเรียนออกมาเขียนคำเฉลยทั้ง 3 คำ บนกระดาน ครูชี้ให้นักเรียนเห็นว่าทั้ง 3 คำ ขึ้นต้นด้วย “มะ”

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 คน แล้วคิดคำที่ขึ้นต้นด้วย “มะ” เขียนไว้แล้วนำมารายงานหน้าชั้น สิ่งทีพิจารณาผลการแข่งขันคือเป็นคำที่มีใช้จริง เขียนถูกต้อง ไม่ซ้ำกัน และจำนวนมากที่สุด ให้เวลา 7 นาที ถ้ามีคำที่ไม่เป็นที่รู้จักของเพื่อนๆ ให้เจ้าของกลุ่มช่วยกันอธิบายก่อน ถ้าทำไม่ได้ครูช่วย จัดลำดับที่ของกลุ่มตามผลงาน ประเมินให้กลุ่มชนะ

2.2 ดัดแผนภูมิเพลง จำจี้ผลไม้ บนกระดาน (ป้ายนิเทศ) ฝึกนักเรียนร้องให้ได้

2.3 ให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อผลไม้ จากเนื้อเพลง จำแนกคู่ของประเภทดังนี้

เปรี้ยว/หวาน

กินดิบ/กินสุก

นำไปประกอบเป็นอาหาร/รับประทานได้เลย

2.4 แจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้เขียนชื่อผลไม้ที่ตนชอบ/ไม่ชอบตามลำดับ เขียนเหตุผลประกอบ ถ้าเขียนเหตุผลไม่ได้ให้ปรึกษาครู/เพื่อน

2.5 ครูนำผลงานกลุ่มมาอ่านให้นักเรียนฟังและสื่อนักเรียนรายงานตามข้อ 2.4

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนร่วมอภิปราย สรุปผลจากการทำกิจกรรมว่า การคิดเร็ว คิดถูกต้อง ชัดเจน และมีเหตุผล จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในชีวิต ส่วนนักเรียนที่คิดช้า สามารถแก้ไขพัฒนา และปรับปรุงได้เช่นกัน

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ภาพ มะม่วง มะพร้าว มะละกอ
2. เพลง “จำใจผลไม้”

เพลง จำใจผลไม้

จำใจผลไม้

ขนุนน้อยหน้า

ละมุดดำใบ

มะกูดมะนาว

พิกแพงแดงโม

แดงไทยแดงกาว

พุทธรักษา

มะเฟืองระไฟ

มะพร้าวสับใจ

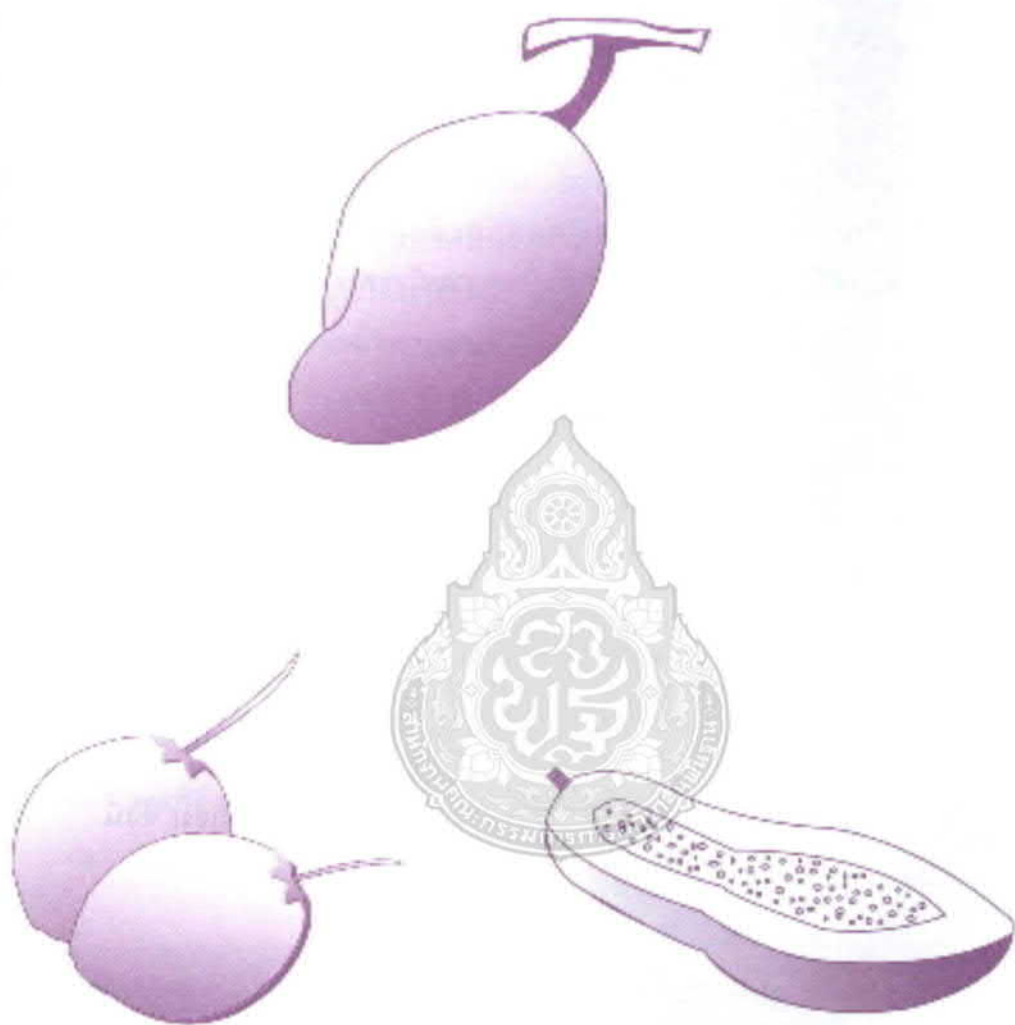
ไชโยให้ฮิ้ว

การประเมินผล

1. จากความถูกต้อง รวดเร็วของคำตอบของนักเรียน
2. จากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. กิจกรรมนำเรื่อง ครูอาจยกตัวอย่างกิจกรรมใดก็ได้เพื่อฝึกทักษะในการคิดแก่เด็กในเรื่องใกล้ตัวหรือชีวิตประจำวันทุกๆ ละ 2-3 นาที
2. กิจกรรมดำเนินการอาจเปลี่ยนเกมแข่งขันการพูดจากประเภทผลไม้ เป็นสัตว์หรือของที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนก็ได้ เช่น ให้บอกชื่อสัตว์ 2 เท้า สัตว์ 4 เท้า เป็นต้น

กิจกรรม คิดดีทำได้

(ป.1-2)

แนวคิด

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ นับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะที่มีคุณค่าต่อบุคคลและสังคม เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการกระทำที่เป็นความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆ

จุดประสงค์

1. คิดได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
2. อธิบายรายละเอียดของที่มีลักษณะหรือรูปแบบต่างๆ กันได้
3. อธิบายสิ่งที่คิดจินตนาการได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม และจับฉลากเลือกกลุ่ม ดังนี้

- * กลุ่มอาชีพ
- * กลุ่มสัตว์
- * กลุ่มสิ่งของ
- * กลุ่มผลไม้
- * กลุ่มสถานที่

ชื่อกลุ่มอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

- 1.2 ให้แต่ละกลุ่มบอกชื่อค่านามที่สอดคล้องกับชื่อกลุ่ม ให้มีจำนวนมากที่สุดภายในเวลา 5 นาที

- 1.3 เมื่อครบ 5 กลุ่ม ครูให้คะแนนตามจำนวนคำตอบที่ถูกต้องของแต่ละกลุ่ม ครูกล่าวคำชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนมาก และให้กำลังใจแก่กลุ่มที่ได้คะแนนน้อย

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคัดเลือกคำตอบจากกลุ่ม กลุ่มละ 3 ชนิด แล้วบอกเหตุผลในการเลือก บอกลักษณะ และรูปแบบของ 3 ชนิดนั้น ตัวอย่างเช่น นักเรียนกลุ่มสัตว์เลือกเสนอลักษณะของไก่ ปลา และแมว ให้บอกเหตุผลในการเลือก บอกลักษณะ รูปแบบหรือลักษณะเฉพาะ รูปทรง นิสัย หรืออื่นๆ เป็นต้น

2.2 ครูตั้งปริศนาคำทาย นำด้วยคำว่าอะไรเอ่ย แล้วบอกลักษณะเฉพาะของอาชีพ สัตว์ สิ่งของ ผลไม้ และสถานที่ให้นักเรียนทาย

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดปริศนาคำทายตามชื่อกลุ่มของตน แล้วให้กลุ่มอื่นตอบ หมุนเวียนเปลี่ยนกันไปจนแต่ละกลุ่มได้ทายกลุ่มอื่น 4 กลุ่ม และได้มีโอกาสตอบกลุ่มอื่น 4 กลุ่ม ดำเนินการเช่นนี้ 3-4 รอบ หากคำทายง่ายเกินไปไม่ท้าทายเพื่อน ในกลุ่มก็ช่วยกันคิดตั้งคำทายใหม่

ครูสรุปว่า ถ้าเรารู้จักลักษณะเฉพาะของคน สัตว์ สิ่งของ ผลไม้ และสถานที่ พอเราเห็นลักษณะนั้น เราก็คิดได้ว่าเป็นอะไร และบอกชื่อได้

3. กิจกรรมสรุป

ครูซักถามเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำไป และสรุปให้นักเรียนฟังดังนี้

- ๕๕ คนที่คิดได้ดี จะต้องบอกชื่อสิ่งต่างๆ รอบตัวได้มากและรวดเร็ว
- ๕๕ คนที่คิดได้ดี จะต้องสังเกตลักษณะเฉพาะของสิ่งต่างๆ รอบตัวได้ดี
- ๕๕ คนที่คิดได้ดี จะต้องคิดออกและรวดเร็วจากการฟัง
- ๕๕ คนที่คิดได้ดี จะต้องสามารถคิดสิ่งแปลกๆ ใหม่ได้ด้วย

๕๕ เครื่องมือ นวัตกรรม

ภาพกลุ่มต่างๆ เช่น ภาพอาชีพ สัตว์ สิ่งของ ผลไม้ และสถานที่

๕๕ กระบวนการ

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม
2. จากความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว รวดเร็ว ของคำตอบ
3. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจจากการคิดคำปริศนาคำทาย

ข้อเสนอแนะ

1. กิจกรรมที่นำเสนอควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์ เหมาะสมกับวัย และธรรมชาติของเด็ก และสภาพท้องถิ่น เน้นให้เด็กได้คิดอย่างอิสระ คิดเป็นกลุ่ม กิจกรรมที่นำเสนอให้เด็กประเทืองปัญญาและบันเทิงอารมณ์ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้คิด ได้ปฏิบัติอย่างทั่วถึง
2. การจัดกิจกรรมทุกขั้นตอนควรสอดแทรกความมีระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรม และเสริมแรงเด็กอย่างเหมาะสม

กิจกรรม มาประดิษฐ์คิดधानใหม่

(ป.1-2)

แนวคิด

การที่มนุษย์สามารถสร้างผลผลิตใหม่ๆ ได้เกิดจากการคิดได้กว้างไกล มีจินตนาการ และค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการประดิษฐ์คิดค้นอยู่เสมอ

จุดประสงค์

1. คิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่จากเงื่อนไขที่กำหนดได้
2. สื่อสารความคิดของตนให้ผู้อื่นรับรู้ได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูถามนักเรียนว่า ถ้านักเรียนเห็นรูปสี่เหลี่ยม นักเรียนนึกถึงอะไรบ้าง เช่น ประตู หน้าต่าง สมุด ดู่ เป็นต้น

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแจกใบงานให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น และให้นักเรียนเตรียมดินสอ และ ยางลบให้พร้อม

2.2 ครูอธิบายให้นักเรียนฟังดังนี้

ใบงานที่ครูแจกเป็นรูปทรงโด่งที่กำหนดให้ ให้นักเรียนคิดถึงภาพ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่สามารถวาดเพิ่มเติม โดยให้รูปทรงโด่งเป็นส่วนหนึ่งของภาพ พยายามคิดถึงภาพที่แปลกใหม่ ที่คิดว่า จะไม่มีใครคิด และวาดภาพนั้นให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่นักเรียนสามารถทำได้

เมื่อนักเรียนวาดภาพเสร็จแล้ว ให้นักเรียนตั้งชื่อภาพหรือชื่อเรื่อง โดยเขียนชื่อภาพ หรือชื่อเรื่องไว้ที่ด้านล่างของภาพ

2.3 เมื่ออ่านจบ ครูให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรม โดยครูจับเวลา 15 นาที

2.4 เมื่อเวลาผ่านไป 14 นาที ครูเตือนให้นักเรียนที่ยังไม่ได้เขียนชื่อภาพหรือชื่อเรื่อง ให้เขียนให้เรียบร้อย

2.5 เมื่อหมดเวลา ครูถามนักเรียนทุกคนว่า วาดภาพอะไรบ้างโดยนักเรียนตอบจากชื่อภาพที่เขียนไว้ โดยครูเขียนบนกระดานดำ ภาพที่นักเรียนตอบซ้ำกันให้ครูเขียนความถี่ของภาพนั้น

2.6 นักเรียนตอบหมดทุกคนแล้ว ครูพิจารณาว่ามีภาพใดบ้างที่ไม่มีใครตอบซ้ำกัน แสดงว่านักเรียนที่วาดภาพนั้นมีความคิดริเริ่ม ครูกล่าวชมเชย

2.7 ครูนำผลงานนักเรียนทุกคนติดไว้ที่บอร์ดหน้าห้อง

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูชักถามให้นักเรียนร่วมกันสรุปตามสาระต่อไปนี้

- ☐ สิ่งแปลกใหม่เกิดขึ้นได้เพราะคนคิดขึ้น
- ☐ ทุกคนคิดสิ่งใหม่ๆ ได้ และจะคิดเก่งเมื่อได้ฝึกคิดบ่อยๆ

3.2 ครูสรุปว่า ความคิดดีมีคุณภาพหรือความคิดจินตนาการแบบสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวเองของเด็กทุกคน และสามารถจะส่งเสริมให้เจริญงอกงามได้ การส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการฝึกกิจกรรมทางด้านทักษะทางความคิดบ่อยๆ ความมานะพยายาม เช่น กิจกรรมทางศิลปะ หรืองานประดิษฐ์สร้างสรรค์นั่นเอง

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ใบงานรูปทรงโค้ง
2. นาฬิกาจับเวลา

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการตอบคำถาม
2. สังเกตพฤติกรรมและความตั้งใจของนักเรียนในการทำกิจกรรม
3. ประเมินจากผลงานนักเรียน

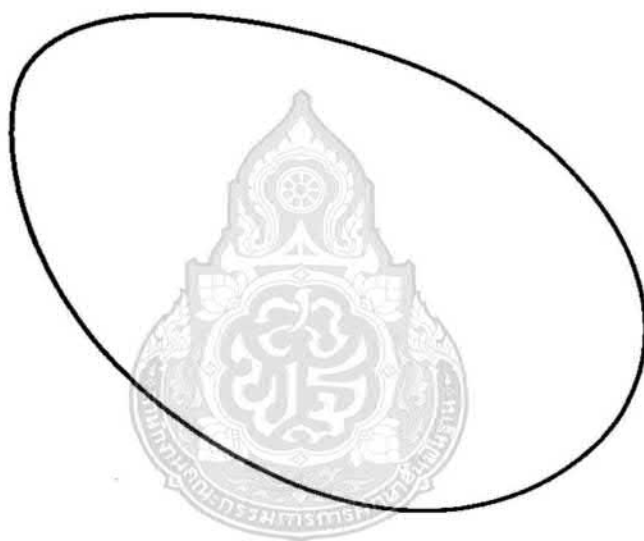
ข้อเสนอแนะ

1. สามารถสอนในกลุ่ม สลน. (ศิลปะ) หรือบูรณาการในกลุ่ม กพอ.ได้
2. อธิบายจุดประสงค์และแนวทางการทำกิจกรรมศิลปะให้นักเรียนทุกครั้ง

3. แนะนำให้นักเรียนได้ลองฝึกปฏิบัติทำด้วยตนเอง
4. กิจกรรมศิลปะไม่ควรจะทำตัวอย่างไว้ให้นักเรียน
5. กิจกรรมศิลปะควรมีการยืดหยุ่นได้
6. กิจกรรมที่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถเป็นรายบุคคลได้โดยอิสระ
7. กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้ปฏิบัติ
8. ครูควรให้ขวัญและกำลังใจแก่เด็กเสมอๆ เมื่อเด็กแสดงความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์

ใบงาน

ชื่อภาพหรือชื่อเรื่อง.....

กิจกรรม คิดดีมีประโยชน์

(ป.3-4)

แนวคิด

ข่าวสารข้อมูลที่พบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวันมีทั้งประโยชน์และไม่มีประโยชน์ มีทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและไม่ใช่ ผู้ที่รับข้อมูลจำเป็นต้องพิจารณาไตร่ตรองด้วยเหตุผล แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อดี ข้อเสีย ให้ได้ ทั้งยังต้องมองออกให้เห็นผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อตนเอง ผู้เกี่ยวข้องด้วย เพื่อจะได้ไม่ตัดสินใจผิดพลาด เกิดความเสียหายต่อตนเองและสังคม

จุดประสงค์

1. แยกแยะข้อเท็จจริง ประโยชน์ โทษ ข้อดี ข้อเสีย ของสิ่งที่คิดได้
2. บอกผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่นได้
3. บอกความรู้สึกของตนเองที่สามารถคิดในสิ่งที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้อื่นและส่วนรวมได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูสนทนากับนักเรียน ตามใบความรู้สำหรับครู หรือข่าวจากหนังสือพิมพ์ วารสารต่างๆ
- 1.2 ครูอาจให้นักเรียน 2-3 คน มาเล่าเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้า การชวนเชื่อ ในรูปแบบต่างๆ หรือเรื่องราวต่างๆ ที่นักเรียนได้ฟังมา

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 ครูนำโฆษณาต่างๆ มาติดให้นักเรียนดู

ตัวอย่างเช่น	การบินไทย	รักคุณเท่าฟ้า
	รถยนต์	ทุกชีวิตปลอดภัยในวอลโว่
	เครื่องดื่ม	เป๊ปซี่ดีที่สุด

ให้นักเรียนบอกความรู้สึกเมื่อได้ฟังคำโฆษณา (เช่น อยากขึ้นเครื่องบินของการบินไทย อยากนั่งรถออลไว์ อยากดื่มเป๊ปซี่)

2.2 ครูให้นักเรียนคิดเหตุผลที่บริษัทใช้คำเหล่านี้โฆษณา ครูซักถามนำ (เช่น เพื่อให้คนรู้สึกอยากใช้ อยากโก้ และซื้อสินค้าของตนมากๆ)

2.3 ให้นักเรียนคิดว่า ถ้าคนเชื่อและซื้อสินค้าของเขามาก แล้วผลดีผลเสียเกิดกับใครบ้าง อย่างไร

2.4 ครูบอกว่า สินค้าต่างๆ ในตลาดมีคุณภาพเฉพาะด้านต่างกัน แต่ขณะเดียวกันก็มีสิ่งๆ ที่ควรพิจารณาควบคู่กันไปด้วย เช่น

สายการบินไทย บริการลูกค้าได้ดีเยี่ยม เป็นที่รู้จักและนิยมของทั่วโลก แต่ค่าโดยสารก็แพงด้วยเช่นกัน

รถยี่ห้อออลไว์ ใช้เหล็กแข็งแรงมาก เวลาเกิดอุบัติเหตุเสียหายน้อยกว่ารถยี่ห้ออื่นๆ คนนั่งก็บาดเจ็บน้อยไปด้วย แต่ราคาก็แพง

เป๊ปซี่ เป็นเครื่องดื่ม ที่รสชาติดี อร่อย น่าดื่ม แต่คุณค่าทางอาหารน้อยกว่านม หรือน้ำผลไม้

3. กิจกรรมสรุป

ครูซักถามนำนักเรียนอภิปรายสรุป ดังนี้

3.1 การตัดสินใจที่ดีต้องคำนึงถึงประโยชน์ โทษ ข้อดีข้อเสีย ข้อเท็จจริง และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่นด้วย

3.2 คนที่คิดโดยคำนึงถึงสิ่งที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้อื่นและส่วนรวมด้วยย่อมมีความสุข

3.3 ครูสรุปข้อคิด

คิดก่อนจึงค่อยทำจงจำไว้
ทำอะไรต้องคิดทั้งหน้าหลัง
อย่าปล่อยตัวให้ทำตามลัทธิ
ต้องเอาใจเหี่ยววังเสมอไป
ก่อนจะทำอะไรใจต้องคิด
ถูกหรือผิดทำอย่างนี้ดีหรือไม่
ถ้าหากเห็นว่าไม่ดีมีโทษภัย
จงหาทางทำใหม่ทำให้ดี

เรื่อง เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ข่าวนำจากหนังสือพิมพ์ วารสารต่างๆ ประเภททำทนายความคิด
2. ใบความรู้ สำหรับครู
3. คำโฆษณาสินค้า

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการทำกิจกรรม
2. ตรวจสอบความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์และเป็นเหตุเป็นผล
3. สังเกตความรวดเร็วในการคิดและการแสดงออก

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรนำสื่อต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนมาจัดกิจกรรมต่างๆ ได้
2. กิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดควรฝึกทักษะทั้งด้านการฟัง การพูด
3. ถ้าสินค้าเหมือนกันนักเรียนอาจคิดถึงประโยชน์ โทษ ผลกระทบ ฯลฯ ต่างไปก็ไม่ถือว่าผิด เพียงแต่ให้เป็นเหตุเป็นผล เป็นไปได้เท่านั้น ถ้าจะเปลี่ยนสินค้าเป็นอย่างอื่นก็ทำได้เช่นกัน
4. ควรสอดแทรกในวิชาภาษาไทย สปช. สสน.

ใบความรู้สำหรับครู

ในชีวิตประจำวันเราได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ มากมาย การโฆษณาสินค้า การชวนเชื่อในรูปแบบต่างๆ จากสื่อสารมวลชน ได้รับความสำเร็จสูงจากผู้บริโภค เพราะผู้บริโภคส่วนหนึ่งที่ไม่ได้รับการฝึกคิด ไตร่ตรอง เมื่อรับข้อมูลเหล่านั้นไปแล้วก็เชื่อในทันที เหตุการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบเชิงลบต่อผู้ที่ไม่รู้เท่าทัน ครูจึงจำเป็นต้องฝึกเด็ก/เยาวชนให้คิดเป็น แยกแยะให้ได้ว่าอะไรเป็นข้อเท็จจริง อะไรเป็นความเห็น ข้อมูลส่วนใดจริง ส่วนใดเท็จ หรือมีข้อมูลเพียงพอไหม ก่อนที่จะลงความเห็นและตัดสินใจว่าจะปฏิบัติตามหรือปฏิเสธ ทั้งนี้ผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้นจะต้องคำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดกับตนเองและสังคมด้วย ผู้ที่ตัดสินใจดีย่อมเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

กิจกรรม คิดได้คิดดี

(ป.3-4)

แนวคิด

ความคิดเป็นทักษะที่ฝึกกันได้ เยาวชนควรได้รับการฝึกทักษะทางความคิดเพื่อให้แนวคิดของตนเป็นไปในทางที่พึงประสงค์ เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ผู้เกี่ยวข้อง และชุมชนโดยรอบ

จุดประสงค์

1. ฝึกทักษะทางการคิดและตอบได้อย่างรวดเร็ว
2. ฝึกความสามารถในการคิดแยกแยะ คิดหาเหตุผล และคิดแก้ปัญหา
3. ปรับเปลี่ยนความคิดได้ตามเหตุผลและความจำเป็น

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูติดแผ่นภูมิเพลง เพลิ้นชมไพร แล้วสอนนักเรียนร้องจนร้องได้

เพลง เพลิ้นชมไพร

รับชมยชมพรรณไม้นป่า	เมื่อได้มาชมแล้วเพลินใจ
นกเฝ้าร้องก้องมาแต่ไกล	เสียงกอไม้เสียงดอกดังคล้ายเสียงเพลง
โน่นไม้อย่าง นั้นไม้อยู่ง	ลึบล้วนแต่สูงเตี้ยขวางไม้แดง
นี้ไม้สักราดาแพง	แลเห็นชะนีโหนห้อย ต้องแต่งอยู่หลายตัว
นั่นเสือดำ นี่เสือดาว	ยืนแยกเขี้ยวหาเหยื่อป่าน่ากลัว
ช้างตัวใหญ่ยืนส่ายหัว	แลล้วนน่ากลัวฉนั้นยืนตัวสั่นอยู่หัวนใจ
นั่นนกยาง นันนกยูง	กาเหว่าบินสูงร้องกู่เสียงดัง
โน่นเสียงไก่ขันนำฟัง	นกเขาตีนวิ่งทวนทองร้องส่งคู่คอย

1.2 ครูตั้งคำถามให้นักเรียนคิดและตอบ

- ๐๐ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ไหน
- ๐๐ ในเพลงกล่าวถึงอะไรบ้าง
- ๐๐ เพลงเพลินชมไพร กล่าวถึงสัตว์กี่ชนิด
- ๐๐ เป็นสัตว์สองเท้ากี่ชนิด สัตว์สี่เท้ากี่ชนิด อะไรบ้าง
- ๐๐ มีสัตว์อะไรบ้างที่น่ากลัว และไม่กลัว
- ๐๐ บอกเหตุผลที่กลัวและไม่กลัวสัตว์เหล่านั้น
- ๐๐ ถ้าจะให้ให้นักเรียนเลี้ยงสัตว์สักตัว นักเรียนจะเลี้ยงสัตว์อะไร เพราะเหตุใด

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ร่วมกันคิดถึงประโยชน์และโทษของสัตว์เหล่านี้

กลุ่มที่	1	สุนัข
กลุ่มที่	2	แมว
กลุ่มที่	3	นก
กลุ่มที่	4	ลิง
กลุ่มที่	5	ช้าง

แล้วรายงานหน้าชั้น

ครูสรุปว่า สัตว์ทุกตัวมีทั้งคุณและโทษ สิ่งต่างๆ ก็เช่นกันมีทั้งคุณและโทษ ดังนั้นเวลาคิดอะไรให้คิดทั้ง 2 ด้านเสมอ

2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดว่า ถ้ากลุ่มของตนจะเลี้ยงสัตว์ตามข้อ 2.1 จะต้องคำนึงถึงอะไรบ้าง (เช่น ที่อยู่อาศัย อาหาร น้ำ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ การยอมรับของคนในบ้านและเพื่อนบ้าน ฯลฯ)

2.3 ให้แต่ละกลุ่มบอกถึงปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ถ้าต้องเลี้ยงสัตว์เหล่านั้น (เช่น ความสะอาด โรคภัย คนเลี้ยง เวลาที่ดูแล วิธีการเลี้ยง ฯลฯ)

2.4 ให้กลุ่มช่วยตัดสินใจว่า ควรจะเลี้ยงสัตว์นั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.5 ให้แต่ละกลุ่มรายงานหน้าชั้น

3. กิจกรรมสรุป

ครูถามให้นักเรียนร่วมกันสรุปว่า การคิดเรื่องใดก็ตามต้องคำนึงถึง

- ๑ ประโยชน์ และโทษ
- ๒ ความเป็นไปได้
- ๓ ปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

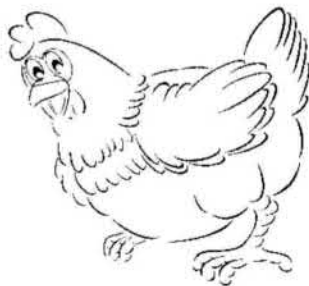
แผนภูมิเพลง “เพลินชมไพร”

การประเมินผล

1. ความสามารถในการคิดและตอบได้อย่างรวดเร็ว
2. ความสามารถในการคิดแยกแยะ
3. ความสามารถในการคิดหาเหตุผล
4. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
5. การมีส่วนร่วมในกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. อาจใช้เพลงอื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น เพลงอุทยานดอกไม้ จำจี้มะเขือเปราะ
2. การตอบคำถามในแต่ละประเด็น อาจจะตอบได้ไม่ครบทุกคน เนื่องจากข้อจำกัดของเวลา ครูอาจนำเทคนิคอื่นๆ มาใช้ เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสดแสดงออกทางความคิด

กิจกรรม คิดทั้งที คิดทำได้

(ป.3-4)

แนวคิด

ในชีวิตของคนมีปัญหาให้ต้องขบคิด และตัดสินใจอยู่เสมอ การคิดและตัดสินใจอย่างเหมาะสมจะทำให้คนสามารถดำรงชีวิตได้ด้วยความราบรื่น เยาวชนได้รับการฝึกทักษะในการคิดแก้ปัญหาชีวิตประจำวันเพื่อเตรียมเขาให้เผชิญโลกด้วยความมั่นใจ เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง และพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม

จุดประสงค์

1. แยกแยะได้ว่าปัญหาใดสำคัญ ปัญหาใดแก้ไขได้เอง และปัญหาใดต้องให้ผู้อื่นช่วย
2. เสนอทางเลือกแก้ปัญหา ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกได้
3. ตัดสินใจเลือกทางเลือกได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น คุณธรรม จริยธรรม
4. รู้ขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหา

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูเล่านิทานเรื่อง เรือแตก ให้นักเรียนฟัง

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูถามนักเรียนว่า สมมติว่านักเรียนเป็นเจ้าแก้งแสง จะตัดสินใจให้ใครดื่มน้ำ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละประมาณ 5 คน ช่วยกันระดมความคิดว่า เจ้าแก้งแสง ควรให้ใครดื่มน้ำขวดนั้น โดยวิธี

- 1) ให้เสนอทางเลือกมากที่สุด พร้อมเหตุผล
- 2) ให้ช่วยกันอภิปรายทางเลือกเหล่านั้นในแง่ผลดี/ผลเสีย เปรียบเทียบกัน
- 3) ตัดทางเลือกที่มีความสำคัญน้อยที่สุดออกด้วยความเห็นชอบของสมาชิกกลุ่ม จนเหลือ 2-3 ทางเลือกที่กลุ่มเห็นว่าสำคัญ

- 4) ให้พิจารณาทางเลือกที่เหลืออีกครั้ง ในแง่ผลดี/ผลเสียมาสนับสนุน
- 5) ตัดสินใจจัดลำดับทางเลือกที่สำคัญที่สุดก่อน พร้อมเหตุผลประกอบ และให้กลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น

2.2 ผู้แทนกลุ่มรายงานทางเลือกกลุ่ม ครูเขียนลงบนกระดาน

2.3 นักเรียนทั้งชั้นรับฟังเหตุผลและร่วมอภิปรายทางเลือกเหล่านั้น ครูซักถาม ชักนำให้นักเรียนคิดและตอบทั้งในแง่เหตุผล ความรู้สึก ผลกระทบ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม

2.4 ครูให้นักเรียนจัดลำดับคำตอบของแต่ละกลุ่มใหม่โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ ข้อดีข้อเสีย ความคาดหวัง ผลกระทบ คุณธรรม จริยธรรมก่อน แล้วตัดสินใจร่วมกัน

2.5 ครูสรุปว่า คำตอบลำดับที่หนึ่งเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด สำหรับแก้แค้นที่จะเลือกปฏิบัติ

2.6 ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายอีกครั้ง ในหัวข้อ

๗ ประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจคืออะไร

๗ ความรู้สึกของแก้แค้นที่ได้ตัดสินใจทำเช่นนั้น

3. กิจกรรมสรุป

ครูชวนสนทนาซักถามให้ได้ข้อสรุปดังนี้

3.1 ปัญหาเกิดแก่ทุกคน การแก้ปัญหา คือ การตัดสินใจทำบางอย่าง

3.2 ก่อนตัดสินใจแก้ปัญหาต้องศึกษาทำความเข้าใจกับปัญหาให้ถ่องแท้

3.3 คิดวิธีแก้ปัญหาไว้หลายๆ ทาง และวิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย คุณโทษ ผลกระทบ ต่อตนเอง/ส่วนรวม ความเป็นไปได้ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม ของแต่ละทางเลือก เพื่อจัดลำดับวิธีแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ถึงประสิทธิภาพต่ำสุด ทั้งนี้จะทำเพียงคนเดียว เพราะเป็นเรื่องส่วนตัว หรือให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดระดมพลังสมองก็ได้ สิ่งควรระวังคือการตัดสินใจมิให้เข้าข้างหรือเพื่อประโยชน์ส่วนตน และบางครั้งก็ต้องยอมเสียประโยชน์ส่วนตน เพื่อให้การตัดสินใจแก้ปัญหาเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมด้วย

3.4 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกขั้นตอนการแก้ปัญหาได้

- 1) รู้ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- 2) คิดทางเลือกแก้ปัญหาหลายๆ ทาง วิเคราะห์ข้อมูลย่อยของแต่ละทางเลือกทั้งผลดี ผลเสีย
- 3) วิเคราะห์ทางเลือกแต่ละทางเลือก จัดลำดับทางเลือกที่ดีมีประสิทธิภาพสูงสุด

- 4) ตัดสินใจเลือกทางเลือก
- 5) ลงมือปฏิบัติ
- 6) ประเมินผล

3.5 กระบวนการแก้ปัญหา เป็นวิธีแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนควรฝึกแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้ จนเป็นนิสัย จะเกิดประโยชน์แก่ตัวนักเรียน และสังคมรอบๆ ตัว

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

นิทานเรื่อง เรือแตก

นิทานเรื่อง เรือแตก

เจ้าแก้วแสงได้จ้างเรือบรรทุกสินค้าไปส่งยังประเทศเพื่อนบ้าน เจ้าแก้วแสงเห็นเป็นโอกาสอันดี จึงพาครอบครัว ซึ่งมี พ่อ แม่ ภรรยา ลูก 1 คน และคนรับใช้ 1 คน นั่งเรือเที่ยวไปด้วยกัน ขณะที่เรือแล่นมาถึงกลางทะเล ได้เกิดอุบัติเหตุชนหินโสโครก เรือแตก กัปตันเรือจึงให้ครอบครัวของเจ้าแก้วแสงลงเรือเล็ก และคนพายเรือ 1 คน พร้อมด้วยอาหารและน้ำดื่มเพียงเล็กน้อยพอประทังชีวิต

ลูกเจ้าแก้วแสงทำน้ำดื่มตกไปในทะเลหลายขวด สุนัขวิสัยที่จะคว้าไว้ทัน ซึ่งกว่าจะถึงฝั่งคงใช้เวลาอย่างน้อย 2 วัน ทุกคนกระหายน้ำมาก จะทำอย่างไรกับน้ำดื่มที่เหลืออยู่เพียง 1 ขวด

การประเมินผล

1. การใช้ความคิดหลากหลาย
2. ความสามารถในการสื่อสารความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจ
3. ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ความรอบคอบ ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ฯลฯ
4. ความสามารถในการสรุปขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหา
5. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

ครูอาจใช้นิทานหรือเรื่องราวอื่นๆ ที่ใกล้ตัวนักเรียน หรือเป็นเหตุการณ์ที่นักเรียนได้ประสบมาโดยตรง มาให้นักเรียนฝึกคิดอย่างรอบคอบ

กิจกรรม คิดก่อนทำ

(ป.3-4)

แนวคิด

คนทุกคนสามารถคิดสร้างสรรค์ได้

จุดประสงค์

1. ฝึกทักษะการคิดและจินตนาการได้อย่างมีเหตุผล
2. คิดและสร้างสรรค์ผลงานได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูสนทนากับนักเรียนว่า ถ้านักเรียนมีเงิน 500 บาท นักเรียนจะนำเงินไปทำอะไรบ้าง

1.2 ครูสรุปว่า นักเรียนที่มีทางเลือกหลายทางในการใช้เงินได้อย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์แสดงว่านักเรียนมีความสามารถในการคิด คิดได้หลากหลาย

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูให้นักเรียนทุกคนทำใบงาน คิดเสริมเติมแต่ง ให้เวลา 15 นาที

2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงผลงานของตน ความสวยงาม สาระในภาพ ซึ่งเป็นผลงานจากการใช้ความคิดของนักเรียน

2.3 ครูซักถามนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบงานทั้ง 3 ชั้น ให้นักเรียนฟังว่า

ภาพที่ 1 คนวาดภาพไม่ต้องคิดอะไรเลย วาดตามให้เหมือนเท่านั้น

ภาพที่ 2 คนวาดภาพต้องคิดว่า จะต่อเติมเส้นใดบ้าง เพื่อให้เกิดเป็นภาพตามที่ตนอยากให้เป็น

ภาพที่ 3 คนวาดภาพต้องคิดเองทั้งหมดตามคำสั่งว่า จะต้องเป็นภาพบ้าน แต่จะเป็นภาพบ้านแบบไหน ลักษณะใด อย่างไร ฯลฯ

2.4 ให้นักเรียนบอกว่า

- ภาพใดวาดง่ายที่สุด ภาพใดวาดยากที่สุด เพราะเหตุใด
- นักเรียนชอบภาพใดของตนมากที่สุด เพราะเหตุใด

3. กิจกรรมสรุป

ครูสรุปว่า โดยปกติงานที่เลียนแบบจะง่ายที่สุด งานที่ต้องคิดทำเองทั้งหมดจะยากที่สุด และคนมักจะภูมิใจกับผลงานยากของตน เพราะต้องใช้ความสามารถ พลังกาย พลังใจ พลังความคิด ดังนั้นทุกคนคิดสร้างสรรค์ได้ ถ้าเรามีโอกาสฝึกปฏิบัติคิดสร้างสรรค์บ่อยๆ เราก็จะคิดเก่งขึ้น

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบงาน คิดเสริมเติมแต่ง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการฟัง การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
2. จากผลงานความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

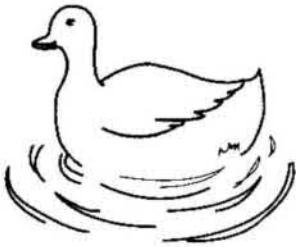
ข้อเสนอแนะ

1. ในการทำงานของนักเรียน ครูควรสอดส่องดูแลอย่าให้นักเรียนปรึกษาหารือ หรือลอกเลียนแบบกัน
2. ครูอาจให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะหรือรูปแบบอื่นๆ

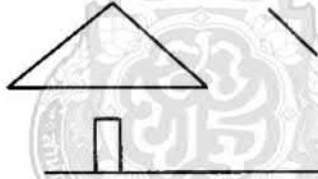
คิดเสริมเติมแต่ง

ชื่อ.....ชั้น.....

1. วาดภาพให้เหมือนภาพนี้นะจ๊ะ

2. ภาพอะไรเอ่ย ช่วยเติมต่อให้ด้วย และบอกด้วยว่า เป็นภาพอะไร

ภาพที่ได้เป็นภาพ.....

3. ในอนาคตอีกประมาณ 20-30 ปีข้างหน้า บ้านของนักเรียนจะเป็นอย่างไร
ภาพบ้านในอนาคต

นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับภาพนี้.....

กิจกรรม ข้อมูลหลากหลาย ได้ประโยชน์

(ป.5-6)

แนวคิด

ลักษณะเด่นของยุคโลกาภิวัตน์คือ ข่าวสารมีมากมาย มาจากทุกทิศทุกทางและเปลี่ยนแปลงเร็วมาก มนุษย์ยุคโลกาภิวัตน์ได้ใช้ข่าวสารเหล่านี้เป็นข้อมูล ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนหรือปรับเปลี่ยนชีวิตอยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกทักษะการเก็บข้อมูลหลายๆ วิธี

จุดประสงค์

1. นักเรียนบอกวิธีเก็บข้อมูลได้
2. สื่อสารความคิดให้ผู้อื่นรู้และเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูนำภาพดาราทหรือนักร้องดังคนหนึ่งให้ดู ถ้ากำลังเป็นข่าวได้ยิ่งดี ชวนนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเขาอย่างกว้างขวางตามที่นักเรียนพอใจ

ตั้งคำถาม

- ใครรู้จักเขาเป็นส่วนตัวบ้าง (ไม่มี, อาจมี 1-2 คน)
- ถ้าอย่างนั้นนักเรียนทำไมถึงคุยถึงเขาได้มากมาย ราวกับรู้จักเขานานหลายปี

1.2 ครูเขียนคำตอบของนักเรียนว่ารู้เรื่องเขาได้จากที่ใด ลงบนกระดานดำ เช่น เห็นในโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ฟังสัมภาษณ์ อ่านจากนิตยสารดารา ฟังเพื่อนเล่า ฟังคนข้างบ้านวิจารณ์ดูภาพโฆษณาในหนังสือพิมพ์ อ่านข่าวในหนังสือพิมพ์ ฯลฯ

1.3 ครูสรุปว่า การเห็น การดู การฟัง การอ่าน การสัมภาษณ์ เป็นวิธีได้มาซึ่งเรื่องราวต่างๆ เรียกว่าการเก็บข้อมูล

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5 คน อภิปรายหัวข้อว่า วันหนึ่งๆ คนต้องการข้อมูล

อะไรบ้าง ให้สมาชิกบอกคนละ 1 เรื่อง ไม่ซ้ำกัน ถ้าไม่ได้ข้อมูลเหล่านั้น มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวันของตนอย่างไร และคนที่ได้ข้อมูลตามต้องการได้มาจากที่ใด

2.2 รายงานผลงานกลุ่ม ให้นักเรียนกลุ่มหลังๆ พิจารณาว่าถ้าเรื่องเหมือนกัน ไม่ต้องรายงาน ให้รายงานเฉพาะที่แตกต่างกัน ครูเขียนคำตอบบนกระดานเป็นส่วนๆ

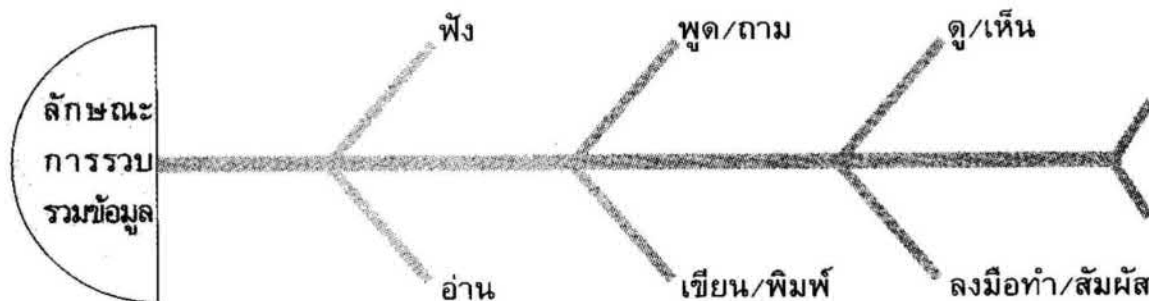
ตัวอย่าง

ข้อมูล/เรื่อง	แหล่งข้อมูล	ผลกระทบ
พ่ออารมณ์ดีหรือเปล่า	(ถาม) แม่	ถ้าอารมณ์ดีขอเงินได้ง่าย
มีคนอยู่ในห้องน้ำไหม	(ถาม) น้อง	ถ้ามี เป็นปัญหา เพราะกำลังปวดมาก
ฯลฯ		

2.3 ผลจากบนกระดานดำ ครูนำมาซักถามและช่วยนักเรียนสรุปว่าข่าวสารข้อมูลมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และข่าวสารมาจากหลายแห่งหลายที่ เราจึงจำเป็นต้องรู้จักแหล่งข้อมูลด้วย ถ้าเรารู้แหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูลมาก ก็เกิดประโยชน์ต่อตัวเรามากขึ้นไปด้วย

2.4 ให้แต่ละกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มของตนตามรายวิชาในตารางสอน (ไม่ให้ซ้ำกัน) ให้กลุ่มพิจารณากิจกรรมการเรียนการสอนในวิชานั้นๆ ว่าได้ความรู้มาโดยวิธีใดบ้าง จดลงแผ่นกระดาษให้รายงานหน้าชั้น ครูจัดวิธีการซึ่งไม่ซ้ำกันลงบนกระดานดำ ให้นักเรียนจัดกลุ่มตามลักษณะการได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจ (ฟัง, พูด/ถาม, ดู/เห็น, อ่าน, เขียน/พิมพ์, ลงมือทำ/สัมผัส) ครูสรุปว่า วิธีการทั้ง 6 นี้เป็นลักษณะการรวบรวมข้อมูล

2.5 ครูนำแผ่นแผนภูมิกิ่งปลาติดบนกระดาน

ครูอธิบายหลักการใช้และประโยชน์ของแผนภูมิกิ่งปลาให้นักเรียนเข้าใจ

2.6 แบ่งกลุ่มนักเรียนใหม่เป็น 6 กลุ่ม ตามแผนภูมิข้างปลา ครูกำหนดให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบงาน 1 ก้าง มอบงานให้ช่วยกันคิดว่าลักษณะการรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตนจะนำไปเก็บข้อมูลได้ในกรณีใดบ้าง (เช่น กลุ่มฟัง เก็บข้อมูลจากกรณี ฟังคำอธิบาย, ฟังวิทยุ, ฟังอภิปราย, ฟังคนทะเลาะกัน, ฟังครู, ฟังเทป, ฟังเพลงที่ดังมาจากคนกำลังอาบน้ำ, ฟังสุนัขเห่า ฯลฯ)

ครูเขียนคำตอบลงก้างเล็ก (ตามสมควรแก่พื้นที่ และสาระที่จะนำไปสรุปในขั้นตอนต่อไป)

2.7 ครูสรุปผลงานแต่ละกลุ่มว่า มีวิธีเก็บข้อมูลกลุ่มละหลายๆ วิธี เช่น

กลุ่มฟัง มีวิธี ฟังอธิบาย ฟังเทศน์ ฟังเทป

กลุ่มพูด มีวิธี สัมภาษณ์ บรรยาย อธิบาย

กลุ่มดู มีวิธี ดูแผนที่ ดูภาพ ทัศนศึกษา

กลุ่มอ่าน มีวิธี อ่านตำรา อ่านประกาศ อ่านคำแนะนำ

กลุ่มเขียน มีวิธี จัดบันทึก เขียนจดหมาย บันทึกข้อมูลลงแผ่นดิสก์

กลุ่มลงมือทำ มีวิธี ถ่ายวิดีโอ หยิบจับ ชิมรส

2.8 ครูสรุปว่าวิธีทั้ง 6 เป็นวิธีเก็บข้อมูลซึ่งเราพบเห็นอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน แต่ละวิธีใช้ประโยชน์ได้ในต่างสถานการณ์ และต่างภาวะแวดล้อม ผู้ใช้ต้องพิจารณาข้อจำกัดเพื่อเลือกใช้หรือเตรียมการในการใช้ได้ตามความเหมาะสม

3. กิจกรรมสรุป

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสารดังต่อไปนี้

- ❖ คนต้องการข่าวสารข้อมูลเพื่อการดำรงชีวิต
- ❖ ข่าวสารข้อมูลมีมากมายและเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว
- ❖ การเก็บข้อมูลมีหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ ดูแผนที่ อ่านคำแนะนำ อัดเทป ถ่ายภาพ
- ❖ แผนภูมิข้างปลาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลได้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ภาพดาราตั้ง
2. แผนภูมิข้างปลา

การประเมินผล

1. ดูจากการปฏิบัติการแก้ปัญหาของนักเรียน โดย
 - การระดมความคิด เลือกปัญหา
 - การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่ตัดสินใจเลือก
2. ดูจากการสรุปแก้ปัญหาของนักเรียน
3. ดูภาพก้างปลาแก้ปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้แผนภูมิก้างปลาในการวิเคราะห์ปัญหาหรือข้อมูลในการเรียนวิชาอื่นๆ ด้วย

กิจกรรม ทางออก

(ป.5-6)

แนวคิด

การเตรียมคนให้กับสังคมยุคใหม่ - โลกเปลี่ยนแปลงหลากหลายและรวดเร็ว ต้องเตรียมเขาให้มีทักษะในการใช้ปัญญาเพื่อนำไปแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด

จุดประสงค์

1. นักเรียนสาธิตวิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบได้
2. ใช้วิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบอยู่เสมอ

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

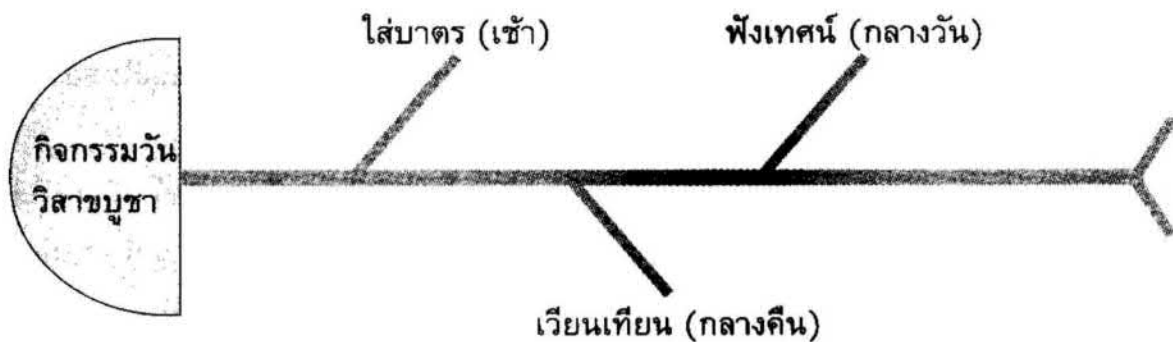
1.1 ครูนำเสนอเรื่องราว กิจกรรมที่ชั้นเรียนควรจะได้ทำ เช่น ในวันวิสาขบูชา (กิจกรรมนี้เน้นเพียงกิจกรรมที่พุทธศาสนิกชนควรทำในวันวิสาขบูชา ไม่เน้นความรู้เกี่ยวกับวันวิสาขบูชา) ให้นักเรียนบอกว่า เคยเรียน เคยรู้ เคยฟัง เคยเห็น หรือเคยทำกิจกรรมอะไรบ้าง ในวันวิสาขบูชา ครูเขียนคำตอบบนกระดานดำ

เช้า ใส่บาตร
สาย/กลางวัน ฟังเทศน์
เย็น เวียนเทียน

1.2 ครูบอกนักเรียนว่า วันวิสาขบูชาปีนี้ชั้นเรียนของเราจะร่วมกันจัดกิจกรรมวันวิสาขบูชา 1 กิจกรรม โดยให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาว่า เราควรทำกิจกรรมใด กิจกรรมใดไม่น่าจะได้ทำเพราะเหตุใด

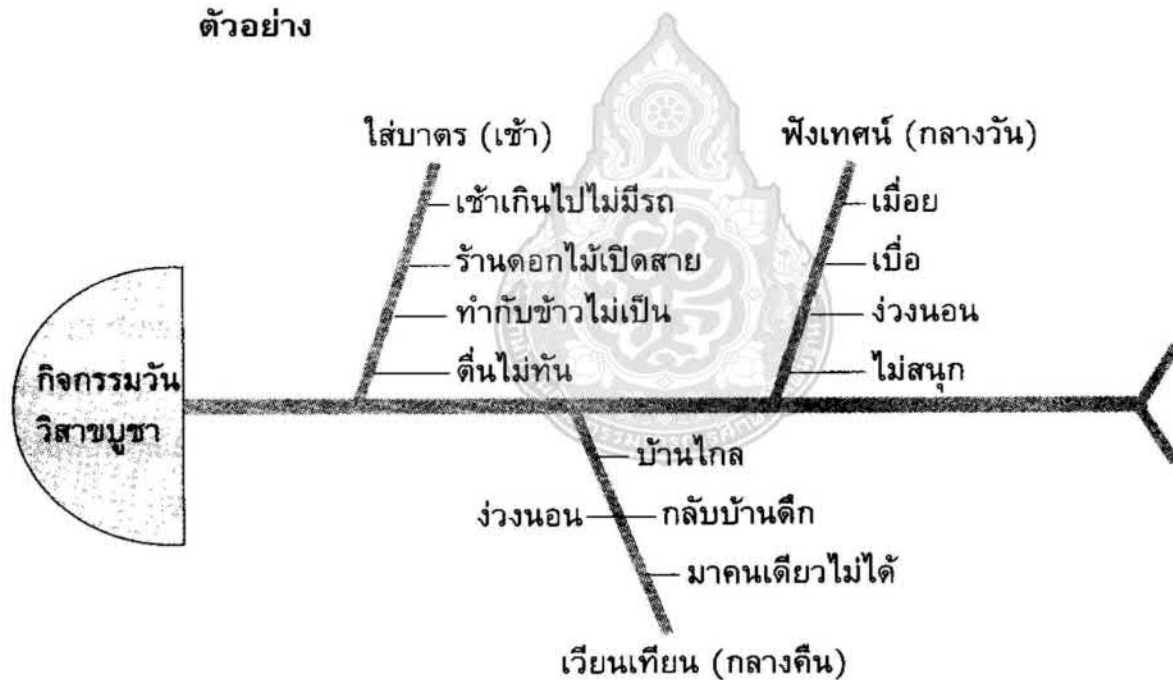
2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูเขียนแผนภูมิกำงปลาบนกระดาน และใส่กิจกรรมในข้อ 1.1 ลงไป

ให้นักเรียนบอกปัญหาว่าใน 3 กิจกรรมนี้ นักเรียนขัดข้องเรื่องใดบ้าง ครูเขียนคำตอบลงบนกระดานดำ

ตัวอย่าง

2.2 ให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลจากกิ่งเล็กของแต่ละกิ่งใหญ่ และตัดสินใจว่ากิ่งใดที่น่าสนใจน้อยที่สุด ตัดกิจกรรมของกิ่งนั้นออก (สมมติว่าตัดกิ่งฟังเทศน์ออก)

2.3 ที่เหลืออีก 2 กิ่ง ให้นักเรียนอธิบายปัญหาที่ละกิ่งเล็ก ว่ามีทางออกอย่างไรหรือไม่ ครูเขียนสารบบบนกระดาน ดังตัวอย่าง

กิจกรรม	ปัญหา	ทางออก
ใส่บาตร	- ทำกับข้าวไม่เป็น - ดินไม่ทัน - เข้าเกินไปยังไม่มีรถ - ร้านดอกไม้เปิดสาย	- ให้แม่ทำให้, ซื้อกับข้าวถุงในตลาด - ให้แม่ปลูก - นับว่ามีปัญหาก็ค้น อาจไม่ต้องมาใส่บาตร และให้ทำกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมใส่บาตรแทน - ซื้อเตรียมไว้ล่วงหน้า 1 วัน
เวียนเทียน	- ง่วงนอน - บ้านไกล - กลับบ้านดึกมาคนเดียวไม่ได้	- แก่ไขไม่ได้ - นับว่ามีปัญหาก็ค้น อาจไม่ต้องมาใส่บาตร และให้ทำกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมใส่บาตรแทน - ให้แม่, พ่อ รับ-ส่ง

2.4 ให้นักเรียนชั่งน้ำหนักและอภิปรายทางออกของทั้ง 2 กิจกรรมว่า กิจกรรมใดมีความยุ่งยากในการแก้ปัญหามากกว่ากัน หรือกิจกรรมใดปฏิบัติได้ง่ายกว่ากัน และให้อภิปราย (ผลควรจะออกมาว่า

- การให้พ่อแม่รับส่งอาจทำไม่ได้ เพราะพ่อแม่อาจมีธุระหรืออาจไม่ยอมมา
- ส่วนการให้แม่ปลูกดินแต่เข้าเป็นไปได้
- กรณีทำกับข้าวไม่เป็น ถ้าแม่ไม่สะดวกทำอาหารให้ใส่บาตรก็ซื้อกับข้าวถุงสำหรับโรงเรียนในเมืองใหญ่ หรือให้ผู้ใหญ่ในบ้านช่วย ถ้าโรงเรียนอยู่นอกเมืองอาจทำเพียงไข่ต้มไข่ทอด และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก็น่าจะทำได้)

ในการดำเนินการอภิปรายขั้นนี้ครูควรสรุปให้นักเรียนฟังว่า การแก้ปัญหานั้นถ้าเราแก้ได้เองมักจะราบรื่นและหวังได้มากกว่าการขอพึ่งคนอื่น แต่ถ้าทำเองไม่ได้จริงๆ ก็ต้องขอความช่วยเหลือ

2.5 ให้สรุปว่าควรเลือกกิจกรรมใด โดยผลของการชั่งน้ำหนักจากข้อ 2.4 (สมมติว่า เลือกกิจกรรมใส่บาตร)

2.6 วางแผนดำเนินงาน

ครูนำนักเรียนสนทนาหัวข้อต่อไปนี้

1. วันวิสาขบูชาปีนี้ตรงกับวันที่เท่าไร
2. เวลาที่จะใส่บาตร
3. สถานที่จะนัดพบกัน และจุดที่จะใส่บาตร
4. กำหนดกิจกรรมย่อย
 - ใส่บาตรพระกี่รูป
 - จัดอาหารคาว/หวาน อย่างละกี่ชนิด อะไรบ้าง
 - การเตรียมดอกไม้ ธูป เทียน ล่วงหน้า
 - คำนวณงบประมาณซื้ออาหาร ดอกไม้ ธูป เทียน แยกเป็นงบสำหรับอาหารคาว หวาน ดอกไม้ ธูปและเทียน
 - จัดภาชนะที่จะต้องใช้ เช่น ถาด ตะกร้า และการจัดชุดอาหาร (เช่น ใส่ถุงพลาสติก ห่อใบตอง หรือถ้วย จาน ฯลฯ)
 - กำหนดบุคคลที่รับผิดชอบตามสมัครใจหรือความเหมาะสม
 - ที่มาของงบประมาณ (เช่น หมอวิชาให้ส่วนหนึ่ง นักเรียนร่วมกันทำบุญส่วนหนึ่ง ฯลฯ)

2.7 ครูให้นักเรียนนำข้อมูลจากการอภิปรายในข้อ 2.1-2.6 มาใส่ในใบงานการ

คิดแก้ปัญหา

3. กิจกรรมสรุป

ครูซักถาม ชักนํ้านักเรียนตอบเพื่อสรุปกิจกรรมที่นำไปสู่ใบความรู้กระบวนการคิด

แก้ปัญหาดังนี้

3.1 ขั้นตอนในการแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ

- 1) ระบุปัญหา ระบุปัญหาได้
- 2) พิจารณาผลเสีย
- 3) หาสาเหตุ
- 4) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการ
- 5) แสวงหาทางเลือก
- 6) ประเมินทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา

- 7) ตัดสินใจ
- 8) วางแผนดำเนินงาน
- 9) ทดลอง
- 10) ปฏิบัติจริง
- 11) ประเมินผล
- 12) รายงาน

3.2 การใช้กระบวนการแก้ปัญหาควรจะเลือกปัญหาที่มีความยุ่งยากซับซ้อนหรือเกี่ยวข้องกับหลายคน ถ้าเป็นปัญหาง่ายๆ เช่น เสื้อผ้าที่สวมใส่อยู่ไม่สะอาด แก้ได้ด้วยการซักบ่อยๆ และขี้ให้แรงขึ้น ใช้แปรงถูตรงรอยสกปรกให้มาก ไม่ต้องถึงกับใช้กระบวนการแก้ปัญหา

3.3 พยายามใช้กระบวนการในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบให้ติดเป็นนิสัยอยู่เสมอ

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. แผนภูมิกังปลา
2. ใบความรู้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
3. ใบงาน การคิดแก้ปัญหา

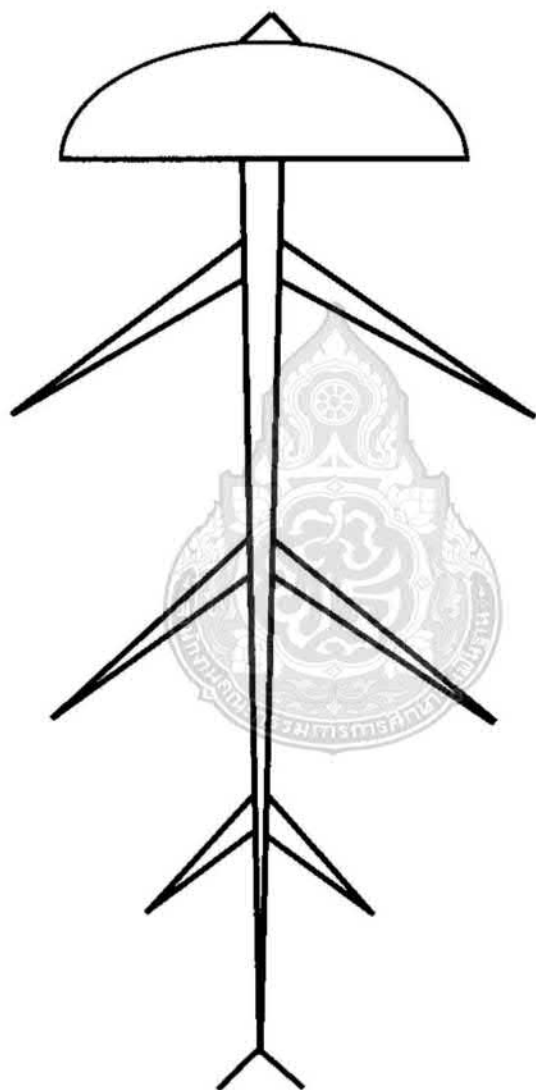
การประเมินผล

1. ความรู้ ความเข้าใจเรื่อง แผนภูมิกังปลา
2. ความสามารถในการร่วมมือปรายในขั้นตอนของการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

ควรเสนอปัญหาและพิจารณาข้อมูลที่ให้มาเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น เวลาทำกิจกรรมนักเรียนอาจตอบเป็นอย่างอื่น ครูก็ต้องนำอภิปรายไปตามคำตอบของนักเรียน ไม่ใช่ให้นักเรียนให้มาตอบตามตัวอย่างที่ให้ไว้

แผนภูมิแก้งปลา

ใบงาน

การคิดแก้ปัญหา

ปัญหาเรื่อง.....

1. ลักษณะปัญหา (ให้ระบุปัญหาหรืออธิบายลักษณะปัญหาให้ชัดเจนว่าปัญหานั้นเป็นอย่างไร).....

2. ผลเสียที่เกิดขึ้นตามมาคือ.....

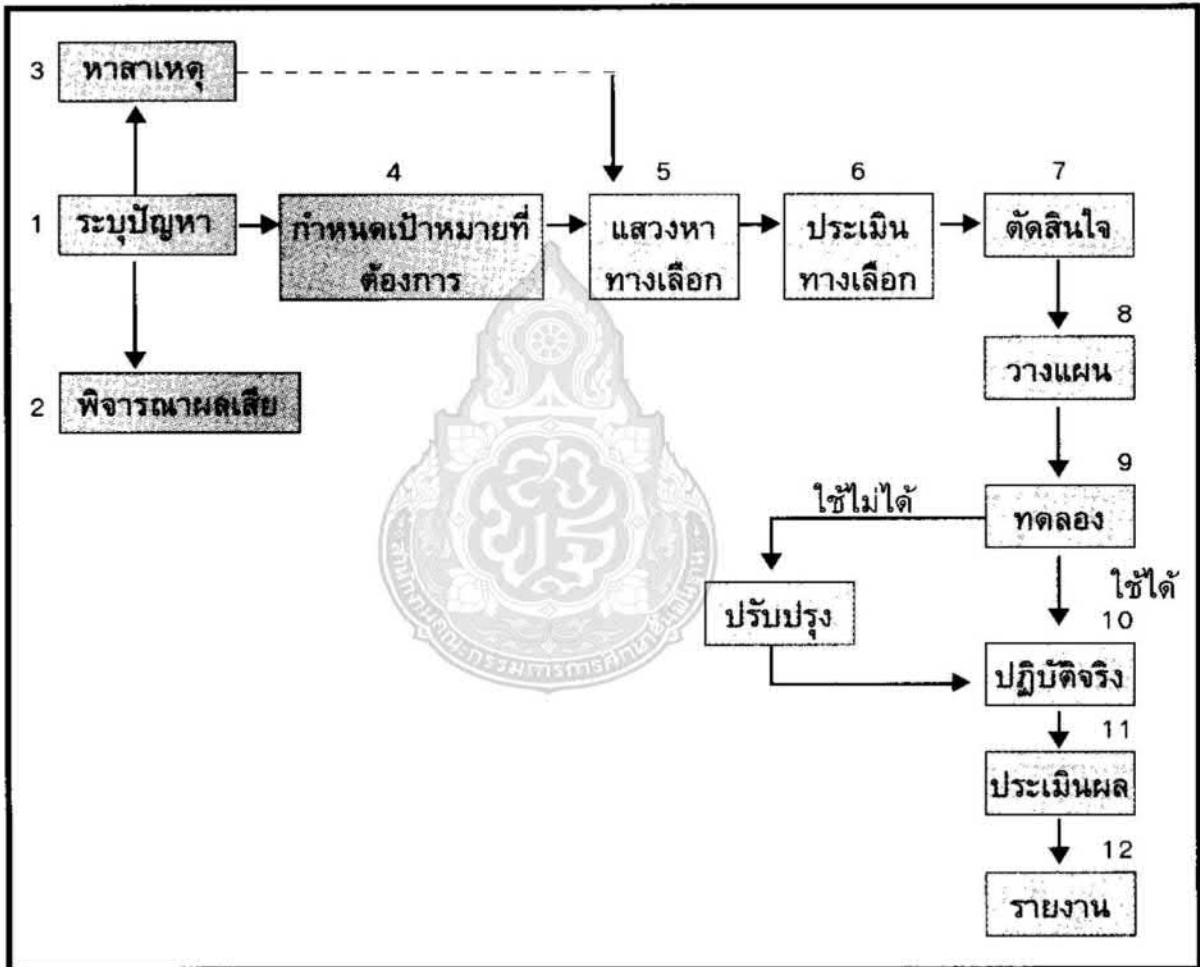
3. สาเหตุของปัญหาคือ.....

4. เป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการคือ.....

5. ทางเลือกหรือ วิธีการต่างๆ ในการ แก้ปัญหา	6. ประเมินทางเลือก			
	ผลที่ได้		ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	
	ผลดีคือ	ผลเสียคือ	ปฏิบัติได้เพราะมีปัจจัย เกื้อหนุน ดังนี้	ปฏิบัติไม่ได้เพราะมีข้อ จำกัด/อุปสรรค ดังนี้

ใบความรู้ กระบวนการคิดแก้ปัญหา

ขั้นตอนต่าง ๆ ที่จำเป็นครบถ้วน รวม 12 ขั้นตอน และมีการเรียงลำดับความคิด ซึ่งช่วยให้สะดวกต่อการก่อให้เกิดความสับสนของความคิดอย่างเป็นระบบ ป้องกันความสับสนวุ่นวาย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

การแก้ปัญหา แบบ A91 จะมีการพิจารณาผลเสียก่อนจะคิดถึงสาเหตุและการแก้ปัญหา เพราะถ้าหากพิจารณาผลเสียแล้วไม่มีหรือมีน้อย และสามารถแก้ไขได้ด้วยตัวมันเอง ก็ไม่จำเป็นต้องแก้ปัญหาให้เปลืองเวลาและทรัพยากรต่าง ๆ เพราะบางครั้งคนเราเสียเวลาแก้ปัญหาที่ไม่ใช่ปัญหาจนทำให้เกิดปัญหามากขึ้นก็มี

ทักษะการปรับตัว

ป. 1-2 ทำอย่างไรจึงจะดี

ทำดี ได้ดี

คุณงามความดี

จุก จ้ำ เทียวสระ

ป. 3-4 ความรู้สึกของฉัน

ฟังหน่อยนะ

แปลกใหม่

ช่วยเหลือผู้อื่นได้ จิตใจเป็นสุข

ป. 5-6 ร่วมกันคิด ถูกผิดตรวจดู

สยบปัญหา พาสวย

รู้แจ้ง แสดงเหตุผลได้

กิจกรรม ทำอย่างไรจึงจะดี

(ป. 1-2)

แนวคิด

การกระทำตามความต้องการของตนเองและผู้อื่น จะต้องเป็นความต้องการที่ถูกต้อง

จุดประสงค์

บอกผลกระทบในการกระทำตามความต้องการของตนเองและผู้อื่นได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูให้นักเรียนพูดถึงความต้องการของแต่ละคน

2. กิจกรรมคำเนนการ

2.1 ครูยกตัวอย่างเหตุการณ์ แล้วให้นักเรียนบอกว่าเป็นความต้องการที่ดีหรือไม่ดี เพราะเหตุใด

“ตัน ต้องการตีมนมก่อนนอนทุกคืน”

“ก้อง ต้องยิงนกกระจอกทุกครั้งที่เห็นนกกระจอกบินมา”

“นุช ต้องการลงไปเล่นน้ำทะเลทั้งๆ ที่นุชว่ายน้ำไม่เป็น”

“โบว์ ต้องการออกกำลังกายทุกวัน”

“อ้อย อยากจะได้ดินสอของน้อย”

ความต้องการที่ดี	ความต้องการที่ไม่ดี
• ดัน ต้องการตื่นนอนก่อนนอนทุกคืน • โบว์ ต้องการออกกำลังกายทุกวัน	■ ก้อง ต้องยิมนกระจอกทุกครั้งที่เห็น นกระจอกบินมา ■ นุช ต้องการลงไปเล่นน้ำทะเลทุกๆ ที่นุช ว่ายน้ำไม่เป็น ■ อ้อย อยากจะได้ดินสอของน้อย

2.2 ครูให้นักเรียนบอกความต้องการของตนเอง พร้อมเหตุผลประกอบ และให้เพื่อนๆ ช่วยกันวิเคราะห์ว่า ความต้องการนั้นเกิดผลดีและผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร และนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนสนทนาเพื่อสรุปแนวคิด ดังนี้

การกระทำตามความต้องการของตนเองและผู้อื่น จะต้องเป็นความต้องการที่ถูกต้องเหมาะสม และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

การประเมินผล

ครูสังเกตจากการบอกถึงความต้องการที่ดี หรือไม่ดีของนักเรียน และเหตุผล

ข้อเสนอแนะ

ครูอาจบันทึกผลการบอกความต้องการของนักเรียนในระเบียบสะสม

กิจกรรม ทำดี ได้ดี

(ป.1-2)

แนวคิด

คนที่มีความรู้สึกที่ดี จะเป็นคนมองโลกในแง่ดี และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข คนที่มีความรู้สึกที่ไม่ดี จะมองโลกในแง่ร้าย

จุดประสงค์

บอกความรู้สึกที่ดีและไม่ดี ที่มีต่อตนเองและผู้อื่นได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูให้นักเรียนพูดถึงความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคน

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูยกตัวอย่างเหตุการณ์ แล้วให้นักเรียนบอกถึงความรู้สึกจากเหตุการณ์ว่ามีความรู้สึกที่ดีและไม่ดีอย่างไร

แก้ว รู้สึกภาคภูมิใจที่มาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อทำความสะอาดห้องเรียนในวันที่เป็นเวร

ต่อ รู้สึกเสียใจที่ถูกทำโทษเพราะไม่ได้ทำการบ้าน

แดง ไม่ชอบมาโรงเรียน จึงเรียนหนังสือไม่ทันเพื่อน

ฝน ดีใจที่เพื่อนในห้องได้รับทุนเรียนดี

โต้ง จะโกรธทุกครั้งที่ถูกเพื่อนๆ เรียกว่าเจ้าตั๊ย

ความรู้สึกที่ดี	ความรู้สึกที่ไม่ดี
● แก้ว รู้สึกภาคภูมิใจที่มาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อทำความสะอาดห้องเรียนในวันที่เป็นเวร ● ผน ดีใจที่เพื่อนในห้องได้รับทุนเรียนดี	■ ตอ รู้สึกเสียใจที่ถูกทำโทษเพราะไม่ได้ทำการบ้าน ■ แดง ไม่ชอบมาโรงเรียน จึงเรียนหนังสือไม่ทันเพื่อน ■ โต้ง จะโกรธทุกครั้งที่ถูกเพื่อนๆ เรียกว่าเจ้าเด๋ย

2.2 ครูให้นักเรียนบอกความรู้สึกของตนเอง และให้เพื่อนๆ ช่วยกันวิเคราะห์ว่าความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร และนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

2.3 ถ้าเป็นความรู้สึกที่ไม่ดี นักเรียนจะมีวิธีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขอย่างไร

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนสนทนาเพื่อสรุปแนวคิด ดังนี้

ความรู้สึกที่นักเรียนแสดงออกนั้นจะมีทั้งความรู้สึกที่ดีและไม่ดี ความรู้สึกที่ดีจะทำให้นักเรียนเป็นคนมองโลกในแง่ดี มีความสุข ปรับตัวอยู่ในสังคมได้ แต่ความรู้สึกที่ไม่ดีนั้น ถ้านักเรียนยังมีอยู่ จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเครียด ไม่สบายใจ ถ้าได้วิเคราะห์ผลดีผลเสียและแก้ไขความรู้สึกที่ไม่ดี เลือกปฏิบัติในสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกในทางที่ดี ก็จะทำให้นักเรียนมองโลกในแง่ที่สดชื่นได้

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

การประเมินผล

ครูสังเกตจากการบอกถึงความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ครูอาจบันทึกผลการบอกความรู้สึกของนักเรียนในระเบียบงานสะสม

กิจกรรม คุณงามความดี

(ป.1-2)

แนวคิด

การรู้จักแสดงออกซึ่งความดีงามเป็นการกระทำที่สร้างเสริมความมั่นใจให้แก่กันและกัน

จุดประสงค์

ปฏิบัติตนในทางที่ดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่นได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูยกตัวอย่างการทำความดีงาม
- 1.2 ครูให้นักเรียนบอกสิ่งที่ดีงามที่เคยทำ หรือเคยพบเห็นคนอื่นแสดง
- 1.3 รวบรวมข้อความที่แสดงออก หรือปฏิบัติตนในทางที่ดี โดยให้นักเรียนช่วยกันเขียนแล้วนำไปติดไว้ในห้องเรียน

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 ครูให้นักเรียนคิดถึงสิ่งที่ตนเองปฏิบัติตนในทางที่ดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่นที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
- 2.2 ครูถามนักเรียนให้ตอบทุกคน ถ้าใครไม่พร้อมจะตอบก็ให้ผ่านไปก่อน เมื่อพร้อมจึงตอบครู
- 2.3 รวบรวมข้อความที่แสดงออกหรือปฏิบัติตนในทางที่ดี โดยให้นักเรียนช่วยกันเขียนแล้วนำไปติดไว้ที่บอร์ด

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า การแสดงออกซึ่งความดีงามทั้งต่อตนเองและผู้อื่นจะทำให้ตนเองเกิดความภาคภูมิใจ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถยอมรับอย่างเปิดเผยในสิ่งดีงามของคนรอบตัว เช่น เพื่อน จะเป็นการกระทำที่สร้างเสริมความมั่นใจให้แก่กันและกัน

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

การประเมินผล

สังเกตการร่วมกิจกรรมและจากการตอบคำถามของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ครูบันทึกผลการตรวจสอบผลงานและการร่วมกิจกรรมไว้ในระเบียบงานสะสม

กิจกรรม จุก จำ เทียวสระ

(ป.1-2)

แนวคิด

อารมณ์จะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ที่ได้รับ

จุดประสงค์

บอกอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูเล่านิทานเรื่อง จุก จำ เทียวสระให้นักเรียนฟัง

นิทานเรื่อง จุก จำ เทียวสระ

วันหนึ่ง จุก จำ ชวนกันไปว่ายน้ำในสระใกล้บ้านอย่างสนุกสนาน และพบกับเพื่อนๆ อีกหลายคนในสระน้ำ ขณะที่ จุก จำ และเพื่อนๆ กำลังว่ายน้ำอยู่นั้น ปรากฏว่ามีเพื่อนคนหนึ่งกำลังสำลักน้ำ แล้วค่อยๆ จมลงไปในสระน้ำ จุก จำ และเพื่อนคนอื่นๆ ตกใจมาก รีบขึ้นจากสระน้ำ ไปยื่นบนขอบสระมองดูผู้คนที่กำลังช่วยเหลือนเพื่อนคนนั้นให้พยุงตัวไปถึงขอบสระให้ได้

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 เมื่อนักเรียนฟังนิทาน จุก จำ เทียวสระ แล้วครูถามนักเรียนจากนิทาน เช่น

- เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น

2.2 ให้นักเรียนช่วยกันแสดงออกถึงอารมณ์ที่สนุกสนาน และอารมณ์ที่ตกใจว่าเป็นอย่างไร

3. กิจกรรมสรุป

ให้นักเรียนวาดภาพหน้าคนที่แสดงออกถึงอารมณ์ต่างๆ แล้ว นำผลงานมาแสดงให้เพื่อนในชั้นเรียนได้ดูร่วมกัน พร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายภาพวาดที่แสดงออกถึงอารมณ์ต่างๆว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด และให้นักเรียนช่วยกันจัดภาพ แล้วนำไปติดไว้ที่บอร์ดหน้าห้องเรียน

ครูสรุปว่า คนเราทุกคนย่อมมีอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ที่ได้รับ เช่น เมื่อเราอยู่ในสภาพการณ์ที่เศร้า อารมณ์ที่แสดงออกก็จะเป็นอารมณ์ที่เศร้า เมื่อเราอยู่ในสภาพการณ์ที่สนุกสนาน อารมณ์ที่แสดงออกก็จะเป็นอารมณ์ที่ร่าเริง เบิกบาน

เรื่อง เครื่องมือ วัดกรรม

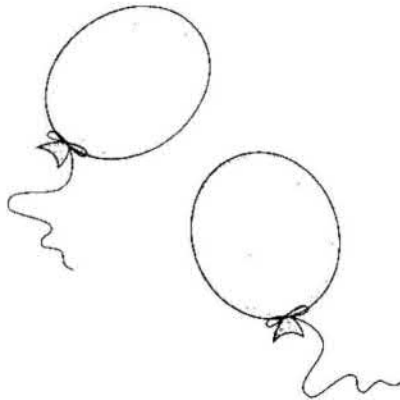
นิทานเรื่อง จุก จำ เทียวสระ

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงออกถึงอารมณ์สนุกสนานและตกใจของนักเรียนเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล
2. บันทึกผลการวาดภาพเป็นรายกลุ่มหรือบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ครูควรบันทึกผลจากการสังเกตและแบบบันทึกผลลงไว้ในระเบียบงานสะสมของนักเรียน

กิจกรรม ความรู้สึกของฉัน

(ป. 3-4)

แนวคิด

การประเมินความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ และสามารถแยกแยะความรู้สึกที่ดีและไม่ดีที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ทำให้รู้จักเลือกความรู้สึกที่ดีไว้ และหาวิธีจัดการความรู้สึกที่ไม่ดีออกไปได้

จุดประสงค์

1. สำรวจความรู้สึกของตนเองทั้งด้านดีและไม่ดี
2. เกิดความประทับใจความรู้สึกด้านดีและใช้ในการเสริมสร้างความมั่นใจ

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูนำภาพใบหน้าแสดงอารมณ์ชนิดต่างๆ เช่น อารมณ์โกรธ ดีใจ เสียใจ กลัว ตกใจ ให้นักเรียนดู

1.2 ถามนักเรียนว่าใบหน้าเหล่านี้แสดงอารมณ์อย่างไร และคิดว่าอะไรทำให้เขามีความรู้สึกเช่นนั้น

1.3 ครูถามนักเรียนว่าใครเคยเกิดอารมณ์ต่างๆ เหล่านี้บ้าง

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแจกใบงาน ความรู้สึกของฉัน และให้นักเรียนเขียนความรู้สึกของตนเอง ทั้งความรู้สึกที่ดีและไม่ดี มาอย่างน้อย 3 ความรู้สึก

2.2 ครูสุ่มนักเรียน 3-4 คน อ่านความรู้สึกที่เขียนให้เพื่อนฟังพร้อมเหตุผล

2.3 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า ความรู้สึกที่ดีและไม่ดีมีผลอย่างไรต่อชีวิต

เรา

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า เมื่อเกิดความรู้สึกขึ้นกับตัวเรา ควรแยกแยะได้ว่าความรู้สึกนั้นดีหรือไม่ดี และหาวิธีจัดการความรู้สึกที่ไม่ดีนั้นออกไปได้

3.2 นำภาพหน้าคน 2 หน้า คือ อารมณ์ยิ้มแย้มแจ่มใส และอีกหน้าหนึ่งอารมณ์ไม่ดี หน้าตาบูดเบี้ยว ให้นักเรียนเลือกที่จะเอาภาพไหนมาใส่หน้าตนเอง เพราะเหตุใด

3.3 ครูสรุปว่า ในชีวิตประจำวันของคนเราจะพบว่าเรามักจะแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาอย่างอิสระเมื่ออยู่กับคนใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ หรือเพื่อนสนิท เพราะเราเห็นว่าเขาเข้าใจและยอมรับได้ แต่ถ้าเป็นการแสดงออกในทางลบ ย่อมจะมีผลกระทบต่อความรู้สึกของบุคคลอื่นเสมอ ดังนั้นนักเรียนจึงควรระวังการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกที่เหมาะสมกับบุคคล เวลาและสถานที่ด้วย เพราะจะทำให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อตนเองและสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

๖ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ภาพใบหน้าที่แสดงอารมณ์ต่างๆ
2. ใบงาน ความรู้สึกของฉัน

การประเมินผล

สังเกตจากการร่วมกิจกรรมและการตอบคำถามของนักเรียนแต่ละคน

ข้อเสนอแนะ

นักเรียนอาจร้องเพลงร่วมกัน

เพลง เพื่อนเอ๋ย

เพื่อนเอ๋ยจะบอกให้
ผู้ใดเขาไม่แฉเหลี่ยม
มาเกิดเพื่อนจำ

เพื่อนทำไมมานั่งคนเดียว
มานั่งคนเดียวหรือจะเพ้อฝันใจ
มาเดินช้อนหากันเร็ว เร็ว ไว ไว (ซ้ำ)

ความรู้สึกของฉัน

ให้นักเรียนเขียนความรู้สึกของตนเองในขณะนี้ ทั้งความรู้สึกที่ดีและไม่ดีพร้อมบอกเหตุผล

1. ความรู้สึก.....

ที่รู้สึกเช่นนี้เพราะ.....

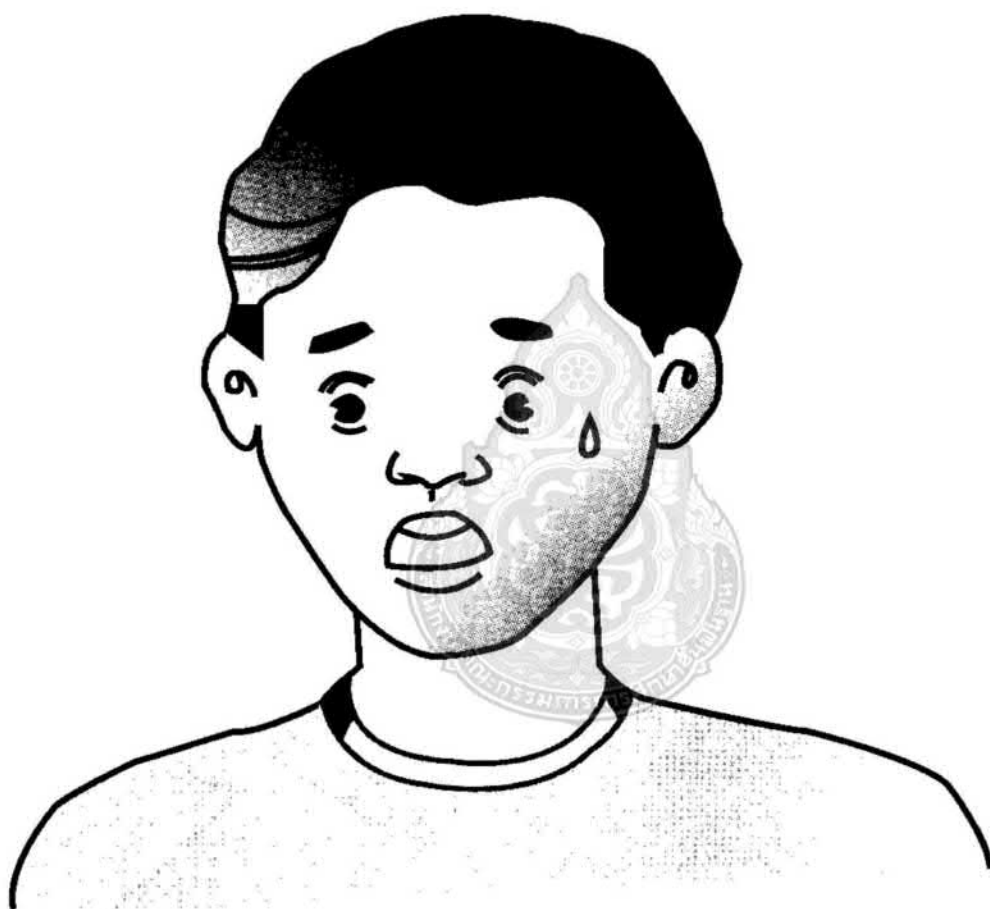
2. ความรู้สึก.....

ที่รู้สึกเช่นนี้เพราะ.....

3. ความรู้สึก.....

ที่รู้สึกเช่นนี้เพราะ.....

ภาพ ใบหน้าแสดงอารมณ์

กิจกรรม ฟังท่อนอยนะ

(ป.3-4)

แนวคิด

การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และแสดงความคิดเห็นของตนเอง จะทำให้เรา รู้จักและเข้าใจคนอื่นเป็นอย่างดี และสร้างสัมพันธภาพที่ราบรื่นกับคนอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

1. แสดงความคิดเห็นของตนและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีเหตุผล แสดงความเคารพตนเองและผู้อื่น
2. รู้จักมารยาทและสามารถปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบุคคล

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูกล่าวนำตามสภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมที่นักเรียนประสบอยู่

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม แล้วให้ส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่อง และกำหนดให้แต่ละกลุ่มดำเนินการดังนี้

กลุ่มที่ 1 “ไม่ฟัง” คือ คนพูดพูดไปเรื่อย ๆ แต่คนในกลุ่มจะไม่ฟัง ไม่สนใจ

กลุ่มที่ 2 “พูดแทรก” คือ คนพูดพูดไปเรื่อย ๆ แต่คนในกลุ่มจะพูดเรื่องของตัวเองแทรกแซง และไม่สนใจคุยกันตลอดเวลา

กลุ่มที่ 3 “ฟัง” คือ คนพูดพูดไปเรื่อย ๆ คนในกลุ่มก็ตั้งใจฟังอย่างมีเหตุผล

2.2 หลังจากที่ได้ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มพูดเสร็จแล้ว ครูให้ผู้เล่าเรื่องในแต่ละกลุ่มมาเล่าว่ามีความรู้สึกอย่างไร ขณะที่พยายามเล่าเรื่อง เพราะอะไร

2.3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ขณะที่ผู้พูดพูดแล้วไม่มีคนฟังหรือพูดแทรก ผู้พูดจะเกิดอารมณ์โกรธ กังวล และรู้สึกน้อยใจที่ไม่สามารถดึงดูดความสนใจคนที่ไม่ยอมฟังตน ดังนั้น ผู้พูดก็ต้องปรับท่าทีการพูดให้ผู้ฟังเกิดความสนใจ ขณะเดียวกันผู้ฟังจะต้องรู้จักบทบาท

หน้าที่และปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ควรฟังด้วยความตั้งใจ สนใจ

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปประสบการณ์ ข้อคิด จากกิจกรรมนี้โดยอาศัยแนวทางในการปรับตัว ให้ฟังความคิดเห็น และตัวเองก็ยอมรับฟังเหตุผลของคนอื่น การสร้างมนุษยสัมพันธ์ได้ดี ต้องอาศัย หลักการปรับตัว โดยรู้เขารู้เรา และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย

ข้อ เครื่องมือ นวัตกรรม

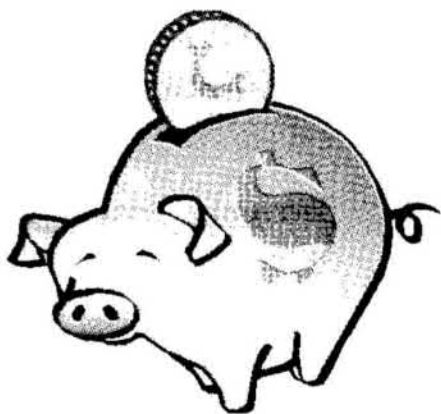
-

การประเมินผล

สังเกตการบรรยายเปรียบเทียบความรู้สึกของผู้พูดและผู้ฟัง 3 ลักษณะของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

-

กิจกรรม แปลงไทย

(ป.3-4)

แนวคิด

การปรับตัวที่ถูกต้องและเหมาะสมของบุคคล จะช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหา
สนองความต้องการของตนเองในด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมได้ ลดความคับข้องใจในเรื่องต่างๆ

จุดประสงค์

บอกความหมาย ความสำคัญ และลักษณะของการปรับตัวที่ดีได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน (ยุคไอเอ็มเอฟ) ว่า
นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร และนักเรียนดำเนินชีวิตอย่างไร

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ให้นักเรียนเล่าถึงความรู้สึกที่ต้องการพบกับสถานการณ์ใหม่หรือคนกลุ่ม
ใหม่ที่ไม่รู้จักมาก่อนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง นักเรียนรู้สึกอย่างไร และนักเรียนปฏิบัติตัวอย่างไร
เช่น เมื่อเปิดเทอมใหม่ พบเพื่อนใหม่ ไปพักบ้านญาติ ไปโรงเรียนด้วยตัวเอง ฯลฯ

2.2 ครูเขียนวิธีการปรับตัวที่นักเรียนเล่าบนกระดาน

2.3 นักเรียนช่วยกันจำแนกวิธีการปรับตัวที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ความหมาย ความสำคัญ และลักษณะที่ดีของการปรับตัว

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

การประเมินผล

จากการซักถามนักเรียนถึงความหมาย ความสำคัญ และลักษณะที่ดีของการปรับตัว

ข้อเสนอแนะ

กิจกรรม ช่วยเหลือผู้อื่นได้ จิตใจเป็นสุข

(ป.3-4)

แนวคิด

การอยู่รวมกันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่มีความราบรื่น สดชื่น อารมณ์ไม่ขุ่นมัว จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จุดประสงค์

บอกวิธีการช่วยเหลือผู้อื่นได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียนว่า คนที่แสดงอารมณ์ต่างๆ ที่ไม่ดี เช่น โกรธ เศร้า ตกใจ ไม่พอใจ ฯลฯ จะมีวิธีการจัดการกับอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างไรบ้าง

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูให้นักเรียนทุกคนจับฉลากเลือกสถานการณ์ คนละ 1 สถานการณ์ ดังนี้

- ☺ เมื่อเพื่อนเกิดอารมณ์โกรธอย่างรุนแรง นักเรียนจะช่วยเขาได้อย่างไร
- ☺ ถ้าเพื่อนไม่เข้าใจอะไรบางอย่าง แล้วเกิดอารมณ์ขุ่นมัว นักเรียนจะช่วยเพื่อนได้อย่างไร
- ☺ ถ้าเพื่อนเกิดความกลัว นักเรียนจะช่วยเพื่อนได้อย่างไร
- ☺ เมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ นักเรียนจะช่วยเพื่อนได้อย่างไร
- ☺ เมื่อมีใครสั่งให้เพื่อนทำอะไรสักอย่างที่เพื่อนไม่พอใจ นักเรียนจะช่วยเพื่อนได้อย่างไร

2.2 ให้นักเรียนบอกวิธีการช่วยเหลือเพื่อน ตามใบงานของสถานการณ์ที่นักเรียนจับฉลากได้ ทั้งด้านคำพูด อารมณ์ความรู้สึก การแสดงออก การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง

2.3 เมื่อนักเรียนแต่ละคนทำใบงานเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนที่จับฉลากได้ใบงาน สถานการณ์เดียวกัน ให้รวมกลุ่มกัน จะได้กลุ่มตามจำนวนสถานการณ์ที่กำหนด

2.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย สรุปวิธีการช่วยเหลือเพื่อนใน สถานการณ์นั้นๆ

2.5 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น

3. กิจกรรมสรุป

ให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดหรือประโยชน์ที่สามารถบอกวิธีที่จะช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน และเพิ่มเติมในสิ่งที่ยังไม่ได้กล่าวถึง

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบงาน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงานร่วมกันจากใบงาน
2. สังเกตการอภิปราย การรายงาน และการสรุปใจความสำคัญ ในการช่วยเหลือและ ให้ข้อคิดและประโยชน์ที่สามารถบอกวิธีการช่วยเหลือกันในโอกาสต่างๆ โดย เฉพาะระหว่างเพื่อน

ข้อเสนอแนะ

นักเรียนอาจร่วมกันร้อง เพลง ยิ้ม

เพลง ยิ้ม

ยิ้ม ยิ้ม ยิ้ม

ยิ้ม นิดชีวิตยังยืน

มายิ้มกันหนอเพื่อนเอ

ยิ้ม มานัยน์ตาหวานชื่น

สดชื่นดูจายามวโร

สถานการณ์ที่ 1 เมื่อเพื่อนเกิดอารมณ์โกรธอย่างรุนแรง นักเรียนจะช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ นักเรียนจะช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร

ด้านคำพูด.....

ด้านอารมณ์ความรู้สึก.....

ท่าทางการแสดงออก.....

การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง.....

หลังจากการเข้ากลุ่มอภิปรายแล้ว นักเรียนจะปรับปรุงหรือแก้ไขวิธีการช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไรบ้าง

ด้านคำพูด.....

ด้านอารมณ์ความรู้สึก.....

ท่าทางการแสดงออก.....

การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง.....

สถานการณ์ที่ 2 ถ้าเพื่อนไม่เข้าใจอะไรบางอย่าง แล้วเกิดอารมณ์ขุ่นมัว นักเรียนจะช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ นักเรียนคิดว่า จะช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร

ด้านคำพูด.....

ด้านอารมณ์ความรู้สึก.....

ท่าทางการแสดงออก.....

การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง.....

หลังจากการเข้ากลุ่มอภิปรายแล้ว นักเรียนจะปรับปรุงหรือแก้ไขวิธีการช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไรบ้าง

ด้านคำพูด.....

ด้านอารมณ์ความรู้สึก.....

ท่าทางการแสดงออก.....

การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง.....

สถานการณ์ที่ 3 ถ้าเพื่อนเกิดความกลัว นักเรียนจะช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ นักเรียนจะช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร

ด้านคำพูด.....

.....

ด้านอารมณ์ความรู้สึก.....

.....

ท่าทางการแสดงออก.....

.....

การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง.....

.....

หลังจากการเข้ากลุ่มอภิปรายแล้ว นักเรียนจะปรับปรุงหรือแก้ไขวิธีการช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไรบ้าง

ด้านคำพูด.....

.....

ด้านอารมณ์ความรู้สึก.....

.....

ท่าทางการแสดงออก.....

.....

การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง.....

.....

สถานการณ์ที่ 4 ถ้าเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ นักเรียนจะช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ นักเรียนจะช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร

ด้านคำพูด.....

.....

ด้านอารมณ์ความรู้สึก.....

.....

ท่าทางการแสดงออก.....

.....

การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง.....

.....

หลังจากการเข้ากลุ่มอภิปรายแล้ว นักเรียนจะปรับปรุงหรือแก้ไขวิธีการช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไรบ้าง

ด้านคำพูด.....

.....

ด้านอารมณ์ความรู้สึก.....

.....

ท่าทางการแสดงออก.....

.....

การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง.....

.....

สถานการณ์ที่ 5 เมื่อมีใครสั่งให้เพื่อนทำอะไรสักอย่างที่เพื่อนไม่พอใจ นักเรียนจะ
ช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ นักเรียนจะช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างไร

ด้านคำพูด.....

.....

ด้านอารมณ์ความรู้สึก.....

.....

ท่าทางการแสดงออก.....

.....

การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง.....

.....

**หลังจากการเข้ากลุ่มอภิปรายแล้ว นักเรียนจะปรับปรุงหรือแก้ไขวิธีการช่วยเหลือ
เพื่อนได้อย่างไรบ้าง**

ด้านคำพูด.....

.....

ด้านอารมณ์ความรู้สึก.....

.....

ท่าทางการแสดงออก.....

.....

การใช้น้ำเสียงและระดับเสียง.....

.....

กิจกรรม ร่วมกันคิด ถูกผิดตรวจดู

(ป. 5-6)

แนวคิด

เพื่อความสำเร็จสูงสุดของงาน ผู้ปฏิบัติต้องมีทักษะและรู้ขั้นตอนของงานนั้นๆ

จุดประสงค์

บอกกระบวนการในการปรับตัวได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูให้นักเรียนคนหนึ่งออกมาเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนหรือพบเห็นในวันนี้
นักเรียนอาจพบกับเหตุการณ์รถชนคนหน้าโรงเรียน เห็นเพื่อนๆ แข่งฟุตบอลกันแล้วต่อยกัน

1.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา มีทั้งเกิดขึ้นกับตัวเอง ไกลตัว และไกลตัวออกไป

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แจกใบงาน โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม และให้ใช้วิธีระดมสมองเพื่อให้นักเรียนรู้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีมากมาย

2.2 ให้แต่ละกลุ่มเลือกเหตุการณ์ที่น่าสนใจหรือเกิดขึ้นบ่อยๆ จากใบงาน ตามข้อ 2.1 มาเป็นเหตุการณ์สมมติที่เกิดขึ้นกับตน ตนจะมีวิธีการปรับตัวได้อย่างไร

2.3 แจกตารางตรวจสอบขั้นตอนเพื่อให้นักเรียนทราบกระบวนการของการปรับตัว โดยเขียนบันทึกผลลงในตารางนั้นว่า การปรับตัวของตนมีครบกระบวนการหรือไม่ และปรับตัวอย่างไร

3. กิจกรรมสรุป

นำตัวอย่างของคนใดคนหนึ่งมาวิเคราะห์ว่าครบกระบวนการหรือไม่

ช่วยกันสรุปว่า ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต มีทั้งสิ่งดี สิ่งร้าย เมื่อเกิดขึ้นกับคนทั้งใกล้ตัว ใกล้ตัว บุคคลนั้นสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์นั้นและดำรงชีวิตต่อไปอย่างมีความสุข

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ใบงาน
2. ตารางตรวจสอบกระบวนการปรับตัว

การประเมินผล

1. ตรวจใบงาน
2. ตรวจสอบการบันทึกผลในตารางตรวจสอบ

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรเน้นคำว่ากระบวนการโดยยกตัวอย่างทักษะกระบวนการ 9 ชั้น หรือกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้นักเรียนทราบเป็นการเสริม
2. ครูอาจใช้ในเกมกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

ใบงาน

คำสั่ง ให้กลุ่มระดมสมองเพื่อค้นหาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และตนจำเป็นต้องปรับตัวในเหตุการณ์นั้นๆ

เหตุการณ์ใกล้ตัว	เหตุการณ์ใกล้ตัว
(ตัวอย่าง) ทะเลาะกับน้อง	(ตัวอย่าง) พี่ ม.3 ถูกรถชนหน้าโรงเรียน
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.
7.	7.
8.	8.
9.	9.
10.	10.

ให้กลุ่มเลือกเหตุการณ์ที่น่าสนใจหรือเกิดขึ้นบ่อยๆ ที่ใกล้ตัว จากเหตุการณ์ข้างต้น 1 สถานการณ์ คือ.....

ตารางตรวจสอบกระบวนการปรับตัว

ชื่อเหตุการณ์.....

ลำดับขั้น	บันทึกผล
1. ตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น	
2. หาสาเหตุของปัญหา (เกิดจากอะไร)	1. 2. 3. 4.
3. หาทางเลือกในการแก้ปัญหาหลายๆ ทาง	1. 2. 3. 4.
4. เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (จากข้อ 3)	
5. ลงมือปฏิบัติทางเลือกนั้น	
6. ประเมินผลการปฏิบัติ ดี ไม่ต้องปรับปรุง ไม่ดี ต้องปรับปรุงแก้ไข	

กิจกรรม สยบปัญหา ฟาสุบ

(ป.5-6)

แนวคิด

การปรับตัวให้เหมาะกับสถานการณ์ได้ดี ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จุดประสงค์

1. แสดงการปรับตัวในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้าได้
2. บอกวิธีการปรับตัวในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวันได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูเล่าสถานการณ์จริงจากข่าวทางโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ เช่น การชุมนุมประท้วงของสมาชิกคนหนึ่งที่ประท้วงรัฐบาลอยู่หน้าทำเนียบ เป็นต้น

1.2 ครูถามความรู้สึกของนักเรียนต่อการกระทำครั้งนี้ว่าส่งผลดีหรือไม่ ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายถึงผลที่ตามมาว่าสังคมอยู่ร่วมกันเป็นสุขหรือไม่

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูกำหนดบทบาทสมมติ (อาจให้นักเรียนช่วยคิด) ประมาณ 4-5 สถานการณ์

2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียน แล้วให้นักเรียนจับสลากเพื่อแสดงบทบาทนั้นๆ

2.3 แจกตาราง สยบปัญหา ให้นักเรียนคนละแผ่น

2.4 เมื่อกลุ่มที่ 1 ออกมาแสดงบทบาทสมมติจบลง

❖ ครูให้นักเรียนคนหนึ่งออกมาแสดงว่า ถ้าตนอยู่ในสถานการณ์นั้นจะปรับตัวอย่างไร โดยแสดงให้ดู

❖ ครูบอกให้นักเรียนบันทึกผลลงในตาราง สยบปัญหา พร้อมถามว่า นอกจากวิธีที่เพื่อนแสดงออกให้ดูแล้ว มีวิธีการปรับตัวอย่างอื่นอีกหรือไม่ ให้บันทึกลงในแบบ

๕ ทำตามข้อ 2.4 ต่อไป จนกว่าจะหมด

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า

3.1 เมื่อนักเรียนประสบปัญหาหรือสถานการณ์จริงด้วยตนเอง ถ้านักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์นั้นๆ ได้ ก็จะอยู่ร่วมกันโดยปราศจากความขัดแย้ง

3.2 จากตารางสยบปัญหาพบว่า สถานการณ์หนึ่งอาจใช้วิธีการปรับตัวได้หลายอย่าง ทั้งนี้อาจใช้ประสบการณ์เดิมเข้ามาช่วยในการปรับตัวได้

ครูสรุปว่า ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นปัญหาที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยนัก แต่ทุกคนต้องเคยประสบปัญหาเฉพาะหน้ามาแล้วทั้งสิ้น ในสถานการณ์เฉพาะหน้าบางคนปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์ได้ดี บางคนไม่สามารถปรับตัวจึงทำให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างไร้ความสุข

ข้อ เสร็จแล้ว นวัตกรรม

1. บทบาทสมมติ 4 เรื่อง (อาจสร้างเพิ่มเติมอีกได้)
2. ใบงาน ตารางสยบปัญหา

การประเมินผล

1. ดูจากการแสดงบทบาทจริงและร่วมกันสรุปว่าปรับตัวได้ดีหรือไม่
2. ดูความเข้าใจจากผลการบันทึกในตาราง

ข้อเสนอแนะ

ครูควรบอกวิธีการปรับตัวว่าควรทำอย่างไรบ้าง เมื่อการจัดกิจกรรมจบลงเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น เช่น

1. การรู้จักควบคุมอารมณ์
2. ส่งตัวแทนไปเจรจา
3. มองโลกในแง่ดี
4. ลดเสียงลง เป็นต้น

บทบาทสมมติ

บทบาทที่ 1 (การไม่เคารพกฎ ระเบียบ)

จัดประชุมเรื่องการทำความสะดวกห้องเรียน แล้วเกิดการโต้เถียงจนหาข้อยุติไม่ได้
นักเรียนเป็นคนหนึ่งในที่ประชุม นักเรียนจะอย่างไร การโต้เถียงนั้นจึงจะหยุดลง

บทบาทที่ 2 (แสดงความก้าวร้าว)

นักเรียนกลุ่มหนึ่งเล่นฟุตบอลกันอย่างมีความสุข แล้วมีนักเรียนเกรคนหนึ่งวิ่งมา
เชกคีระชะ พร้อมกับแย่งฟุตบอลไปเล่น

ถ้านักเรียนเป็นคนที่ถูกเชกคีระชะ นักเรียนรู้สึกอย่างไร และนักเรียนจะอย่างไร

บทบาทที่ 3 (การไม่ยอมรับ)

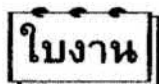
ครูมอบหมายให้นักเรียนเป็นคนออกไปอ่านหนังสือให้นักเรียนร่วมชั้นฟัง แต่ไม่มีผู้ใด
สนใจ

ถ้านักเรียนเป็นเด็กคนนั้น นักเรียนจะอย่างไร

บทบาทที่ 4 (ถูกกล่าวหา)

เมื่อมีข่าวว่าสิ่งของของเพื่อนในชั้นเรียนหาย เพื่อนร่วมชั้นรวมกันตราหน้าว่า ศุภชัย
เป็นคนขโมย ทั้งที่ไม่เป็นความจริง

ถ้านักเรียนเป็นศุภชัย จะอย่างไร

ตารางสยบปัญหา

บทบาทที่	เรื่อง	นักเรียนจะปรับตัวอย่างไรจึงจะให้เรื่องยุติ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
1.	ไม่เคารพกฎระเบียบ	1. 2. 3. 4.
2.	ความก้าวร้าว	1. 2. 3. 4.
3.	การไม่ยอมรับ	1. 2. 3. 4.
4.	ถูกกลั่นแกล้ง	1. 2. 3. 4.

กิจกรรม รู้แจ้ง แสวงเหตุผลได้

(ป.5-6)

แนวคิด

การเลือกวิธีการที่ดีไปใช้ ต้องเปรียบเทียบผลดี ผลเสียที่เกิดจากวิธีการนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน

จุดประสงค์

เปรียบเทียบผลดี ผลเสีย ของทางเลือกในการปรับตัวได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูยกกรณีตัวอย่าง 1 กรณี เช่น ด.ช.มิโชคมาโรงเรียนสาย ซึ่งผิดระเบียบข้อตกลงร่วมกันของห้องเรียน ครูให้นักเรียนเสนอวิธีการลงโทษ ด.ช.มิโชค ซึ่งนักเรียนจะบอกวิธีต่างๆ กัน เช่น ตี 3 ที่ ดักเตือน วิ่งรอบสนาม แล้วให้ร่วมกันตัดสินใจเลือกกว่าวิธีไหนดีที่สุด

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม เลือกประธาน เลขานุการ

2.2 ให้นักเรียนนำตารางสยบปัญหา จากกิจกรรมสยบปัญหาพาสฯ มาเพื่อรวบรวมว่าในแต่ละบทบาทสมมติ มีวิธีการปรับตัววิธีใดบ้าง ถ้าเข้าใจเอาออก แล้วบันทึกในตารางวิเคราะห์ที่กำหนด

2.3 ให้กลุ่ม จัดลำดับว่า วิธีการปรับตัวใดทำแล้วได้ผลดีที่สุด และการปรับตัววิธีใดทำแล้วไม่เกิดผลดี หรือเกิดผลเสียมากที่สุด

3. กิจกรรมสรุป

ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาแนะนำเสนอว่า บทบาทนี้จะใช้วิธีการปรับตัววิธีใดดีที่สุด พร้อมแสดงเหตุผลจนครบ 4 กลุ่ม หรือครบกรณีตัวอย่าง

ครูสรุปว่า ปัญหาหนึ่งๆ อาจมีวิธีแก้ได้หลายทาง เปรียบกับการไปโรงเรียนอาจเดินไป นั่งรถจักรยานยนต์รับจ้าง พอไปส่ง ขี่จักรยานไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวก เหมาะสมในขณะ

นั้น เช่นกัน การปรับตัวในสถานการณ์หนึ่งอาจทำได้หลายวิธี ถ้ารู้จักเลือกวิธีการปรับตัวโดยเปรียบเทียบผลดี ผลเสีย ของการปรับตัวด้วยวิธีต่างๆ ได้ แล้วตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุดไปปฏิบัติผลที่ตามมาย่อมดีไปด้วย

สื่อ เครื่องมือ แนวกรรม

1. ตารางเปรียบเทียบผลดี ผลเสีย
2. ข้อมูลเดิมจากตารางสยบปัญหา

การประเมินผล

1. สังเกตจากการนำเสนอ
2. สังเกตการปฏิบัติตนของนักเรียนเมื่อเกิดสถานการณ์จริง

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง ควรทำติดต่อกันหรือเว้นระยะไม่ห่างนัก

ตารางเปรียบเทียบผลดี ผลเสียของการปรับตัว

กลุ่มที่.....

บทบาทสมมติเรื่อง.....

การปรับตัวใช้วิธีใดบ้าง	ผลการจัดลำดับวิธีการปรับตัวของกลุ่ม	บันทึกผล
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.		วิธีการปรับตัวที่ดีที่สุดคือ ผลดี..... ผลเสีย.....

↙ การทำงานเป็นทีม ↘

ป. 1-2 ฟังดี พูดดี
ร่วมคิด ร่วมทำ

ป. 3-4 ผู้นำ ผู้ตาม สำคัญใจ
สามัคคีคือพลัง

ป. 5-6 อะไรเอ่ย
วางแผนดี มีประโยชน์

กิจกรรม ฟังดี ฟุดดี

(ป. 1-2)

แนวคิด

ในการทำงานร่วมกัน สมาชิกจะต้องรู้จักรับฟังเพื่อนๆ และเคารพสิทธิของผู้พูด มีความสามัคคี ให้ความร่วมมือแก่หมู่คณะ และยอมรับในมติของกลุ่ม

จุดประสงค์

1. ฝึกการฟังอย่างตั้งใจขณะที่สมาชิกในกลุ่มพูด
2. มีความสามัคคี ให้ความร่วมมือแก่หมู่คณะ
3. ยอมรับในมติของกลุ่ม

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละประมาณ 6-8 คน
- 1.2 ครูเล่านิทานเรื่องหนึ่ง แต่ไม่บอกชื่อเรื่อง ให้นักเรียนฟัง เมื่อครูเล่าจบแล้ว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งชื่อเรื่อง

นิทานเรื่อง.....

เต่าตัวหนึ่งนอนอยู่ใต้ต้นไม้ กระต่ายผ่านมาพบก็คิดว่าเต่าเชื่องช้า จึงคิดจะเอาชนะเต่า จึงทำวิ่งแข่งกัน เต่าก็รับคำท้าทายของกระต่าย วันรุ่งขึ้นเต่ากับกระต่ายก็ไปยังที่นัดหมาย และเริ่มการแข่งขัน กระต่ายมองว่าเต่าช้า ระยะทางนี้ไม่ไกลมาก เมื่อวิ่งไประยะหนึ่งเห็นว่าเต่าเดินช้าตัวมเตี้ยมก็คิดว่านอนหลับ 1 ตื่น ค่อยวิ่งก็ดังจะทัน แต่ปรากฏว่ากระต่ายหลบเพี้ยนไป เต่าคดจนไปถึงที่หมาย ก่อนแล้ว เมื่อกระต่ายวิ่งไปถึง

- 1.3 ครูถามนักเรียนแต่ละกลุ่มว่าตั้งชื่อเรื่องอะไร เพราะเหตุใด

1.4 ครูเขียนชื่อเรื่องบนกระดานดำ หากมีชื่อที่ต่างกันออกไป ให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันสรุปว่า นิทานเรื่องนี้ควรตั้งชื่อว่าอะไร เพราะเหตุใด ให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นจนเป็นที่ยอมรับของทุกกลุ่ม

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูให้นักเรียนเข้ากลุ่ม 3-5 คน และให้นักเรียนวางแผนเล่านิทานสั้นๆ กลุ่มละ 1 เรื่อง

2.2 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน กลุ่มละ 1 คน ออกมาเล่านิทานให้เพื่อนฟัง ขณะที่ฟังนักเรียนต้องตั้งใจฟังและไม่พูดสอดแทรกระหว่างที่เพื่อนกำลังเล่านิทาน

2.3 เมื่อแต่ละกลุ่มเล่าจบ ครูถามเนื้อเรื่องให้นักเรียนตอบ เพื่อดูความตั้งใจฟังและการจับใจความ เมื่อนักเรียนตอบได้ถูกต้องครูจะชมเชยว่านักเรียนตั้งใจฟังเป็นอย่างดี

2.4 ทุกกลุ่มเล่าจบแล้ว ครูสุ่มถามนักเรียนแต่ละกลุ่มในประเด็นต่อไปนี้

❖ มีวิธีการกำหนดชื่อเรื่อง เนื้อเรื่องอย่างไร

❖ เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเอง หรือเล่าต่อๆ กันมา

❖ มีวิธีการเลือกตัวแทนกลุ่มอย่างไร

❖ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม มีความรู้สึกละเอียดอย่างไรที่ได้รับเลือกให้ออกไปพูด

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูสรุปตามแนวคิด

3.2 ครูนำให้นักเรียนร้องเพลงพร้อมกัน และทำท่าทางประกอบ

เพลง เเต๋

เเต๋ เเต๋ เเต๋ เเต๋นั่นมี 4 ขา 4 ตีน เดินมาทำหัวผุดๆ โผล่ๆ

เพลง กระต่าย

ฉันเป็นกระต่าย กายสีขาว ลูกตาขาวสีแดง แสงฉานฉาย

อาศัยตามป่าละเมาะ เหมาะสบาย ยามเดือนหงาย ฉันวิ่งเล่นเย็นกายเอย

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. เพลง “เต่า” “กระต่าย”
2. นิทาน

การประเมินผล

สังเกตการร่วมกิจกรรมและการตอบคำถาม

ข้อเสนอแนะ

1. เรื่องนิทานและเพลงประกอบ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
2. สอดแทรกในการสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง มารยาทในการฟังและพูด

กิจกรรม ร่วมคิด ร่วมทำ

(ป.1-2)

แนวคิด

เพื่อให้กิจกรรมของกลุ่มดำเนินไปได้ด้วยดี และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สมาชิกทุกคนจำเป็นต้องเคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม

จุดประสงค์

1. ฝึกการเสนอ ยอมรับ ข้อตกลงของกลุ่ม
2. ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของชั้นเรียน โรงเรียนได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียนว่า ห้องเรียนเหมือนบ้านของนักเรียนเอง เราทุกคนต้องมีส่วนในการดูแลรักษาห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน ประมาณ 3-5 คน มอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดช่วยกันเสนอวิธีการต่างๆ พร้อมเหตุผล เพื่อให้ห้องเรียนน่าอยู่ น่าเรียน

2.2 ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มรายงาน โดยครูเป็นผู้บันทึกข้อตกลงบนกระดาน พร้อมแสดงความดีของข้อตกลงนั้นๆ

2.3 เรียงลำดับข้อเสนอดังกล่าวตามความดี

2.4 ครูให้นักเรียนลงมติ ยืนยันข้อตกลง ด้วยวิธีการยกมือ

2.5 ครูนำมติข้อตกลง มาติดไว้ภายในห้องเรียน เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติ

2.6 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ของโรงเรียน โดยถามนักเรียนว่า “กฎระเบียบของโรงเรียนมีอะไรบ้าง เท่าที่นักเรียนทราบ”

2.7 ครูแจกใบความรู้เรื่อง กฎระเบียบของโรงเรียน ให้นักเรียนทุกคนอ่าน

2.8 ครูให้นักเรียนระดมพลังสมองให้พิจารณาถึงประโยชน์ และการปฏิบัติตามตามกฎระเบียบของโรงเรียน

2.9 ครูมอบหมายให้แต่ละกลุ่มติดตามผลการปฏิบัติตามมติข้อตกลงของห้องเรียนและตามกฎระเบียบของโรงเรียน

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับมติของกลุ่มและกฎระเบียบของส่วนรวม

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบความรู้เรื่อง กฎระเบียบของโรงเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น
2. ติดตามผลการปฏิบัติตามมติของห้องเรียนและโรงเรียน เป็นระยะๆ โดยการสังเกต การซักถาม การให้นักเรียนรายงาน หรือการให้กลุ่มติดตามผลซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

มติของกลุ่มจะเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเสนอของสมาชิกในกลุ่ม

กิจกรรม ผู้นำ ผู้ตาม สำคัญไฉน

(ป. 3-4)

แนวคิด

สังคมจะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขนั้น สมาชิกจะต้องทราบบทบาทหน้าที่แต่ละฝ่ายในการทำงานร่วมกัน และรู้จักเลือกบุคคลได้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่

จุดประสงค์

1. เรียนรู้บทบาทของประธาน เลขานุการ และสมาชิกในการทำงานร่วมกัน
2. ฝึกการเลือกประธาน และเลขานุการในการทำงานร่วมกัน

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูนำเสนอว่า ในการอยู่ร่วมกันในสังคมขนาดใหญ่ จำเป็นต้องมีผู้นำ แล้วให้นักเรียนตอบคำถาม เช่น ในระดับประเทศ เรามีใครเป็นผู้นำ ในระดับโรงเรียน ครูมีใครเป็นผู้นำ นักเรียนมีใครเป็นผู้นำ และในห้องเรียนมีใครเป็นผู้นำ

1.2 ครูสุ่มถามนักเรียนว่า ในการเลือกหัวหน้าห้อง นักเรียนเลือกโดยพิจารณาจากอะไรบ้าง

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5-8 คน โดยให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของประธาน เลขานุการ และสมาชิก พร้อมทั้งอภิปรายสรุปหน้าที่ คุณสมบัติของประธาน เลขานุการ และสมาชิก

2.2 ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับคุณสมบัติหน้าที่ของประธาน เลขานุการ และสมาชิก พร้อมทั้งอภิปรายเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจตรงกัน

2.3 ให้นักเรียนเลือกประธาน เลขานุการ ในกลุ่มของตนเอง

2.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรายงานชื่อประธาน เลขานุการ พร้อมเหตุผลในการเลือก

3. กิจกรรมสรุป

ในการปฏิบัติงานกลุ่ม จำเป็นต้องเลือก ประธาน เลขานุการ ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานนั้นๆ เพื่อการประสพผลสำเร็จของงาน

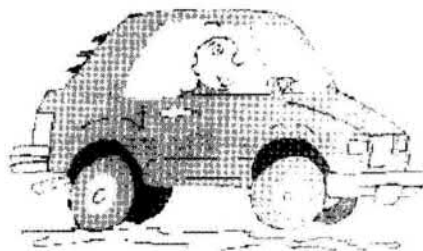
สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบความรู้เรื่อง บทบาทหน้าที่ของประธาน เลขานุการ และสมาชิก

การประเมินผล

สังเกตจากการรายงานผลการเลือก พร้อมเหตุผล

ข้อเสนอแนะ

เรื่อง หน้าที่ประธาน เลขานุการ และสมาชิกในกลุ่ม

หน้าที่ของประธาน

- ★ เป็นผู้ดำเนินการทำกิจกรรมให้สำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้
- ★ เป็นผู้ประสานงานระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
- ★ กระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นออกมา
- ★ เป็นผู้สรุปผลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

หน้าที่ของเลขานุการ

- ๑๖ บันทึกการประชุม
- ๑๖ เตรียมรายงานการประชุม
- ๑๖ เตรียมระเบียบวาระการดำเนินงานของกลุ่มร่วมกับประธาน
- ๑๖ นัดและเตือนการเข้าร่วมกิจกรรม

หน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม

- ๑๖ เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี
- ๑๖ เตรียมความรู้และข้อมูลในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๑๖ ให้ข้อคิดเห็นและความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๑๖ ร่วมมือกันกำหนดข้อตกลงและทำตามข้อตกลง
- ๑๖ ช่วยกลุ่มดำเนินการตามกิจกรรมที่วางไว้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

(ป.3-4)

แนวคิด

ในการทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จ และเจริญก้าวหน้าได้นั้น ต้องมีความสามัคคีและความรักหมู่คณะ เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

จุดประสงค์

ฝึกความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูเล่านิทานเรื่อง นกกระเจาบ

นกกระเจาบฝูงหนึ่งไปกินข้าวในนาของชาวนา เผลอไปติดตาข่ายนายพรานที่ดักไว้ นกทุกตัวตกใจ จึงบินขึ้นพร้อมกัน นำตาข่ายขึ้นไปบนต้นไม้ นกทุกตัวจึงรอดชีวิตได้อย่างปลอดภัย แต่ละตัวคิดว่าที่ฝูงนกรอดมาได้เพราะความสามารถของตนเอง ต่อมาฝูงนกนั้นไปติดตาข่ายอีกครั้งหนึ่ง นกแต่ละตัวจึงเกียวก้นบิน พอดีนายพรานมาพบ จึงจับนกฝูงนั้นไว้ นกจึงเป็นอาหารของนายพรานหมดทั้งฝูง

ครูถามนักเรียนว่า นิทานเรื่องนี้สอนในเรื่องอะไร?

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 6-7 คน

2.2 ครูแจกใบงาน เรื่อง บอลสามมิตร ให้นักเรียนศึกษาและวางแผนการทำงาน

2.3 ครูขออาสาสมัคร 2 คน ไว้บันทึกผล ครูให้สัญญาณการแข่งขัน โดยกำหนดเวลาการแข่งขัน กลุ่มละ 5 นาที

2.4 ครูถามสมาชิกดังนี้

- ๑) กลุ่มคนที่มีวิธีการทำงานอย่างไร
- ๑) ใครบ้างที่ทำลูกบอลไม่ลงตะกร้า เพราะอะไร และรู้สึกอย่างไร
- ๑) กลุ่มแพทย์บอกสาเหตุของการแพ้ เพราะอะไร

3. กิจกรรมสรุป

ครูสรุปว่า การทำงานร่วมกันนั้น ทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ สามัคคีกัน รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด

ครูให้นักเรียนร้องเพลงพร้อมกัน

เพลง ช่วยกัน

งานสิ่งใด งานสิ่งใด แม้ใครจะเลยทิ้งปล่อย มัวแต่คอย เฝ้าแต่คอย
หวังคอยแต่เกียจโยนกลอง ไม่มีเสร็จ ไม่มีเสร็จ รับรอง
จำไว้ทุกคนต้องทำงาน เราต้องช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. นิทาน
2. ใบงาน
3. เพลง

การประเมินผล

สังเกตการร่วมกิจกรรม และการรายงานกลุ่ม

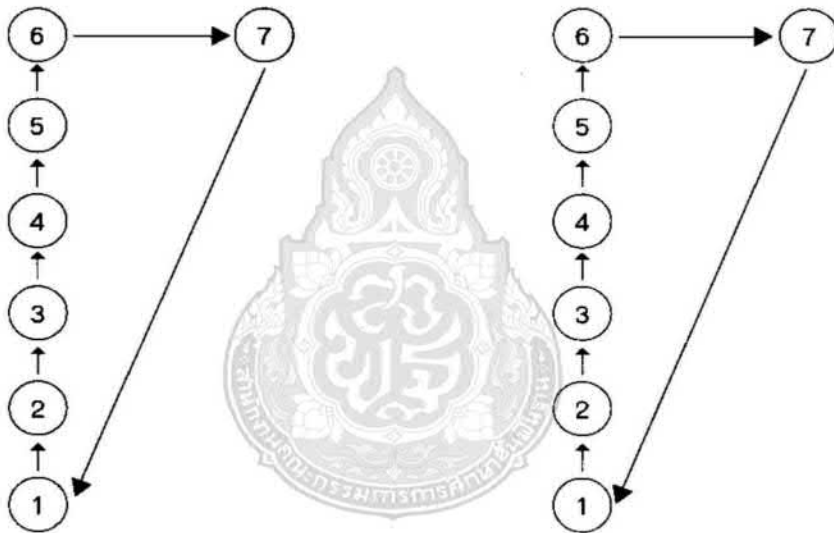
ข้อเสนอแนะ

นิทาน/เพลงเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ใบงาน

เรื่อง ลูกบอล...สมานมิตร

เกมบอลสมานมิตร เป็นการแข่งขันโยนลูกบอลลงตะกร้าครั้งละ 2 ทีม แต่ละทีมมีสมาชิก 7 คน แต่ละคนยืนอยู่ในตำแหน่งดังในแผนผัง แต่ละทีมมีลูกบอล 2 ลูก อยู่ที่คนที่ 1 และอยู่ที่คนที่ 2 ในตำแหน่ง ดังในแผนผัง

- สมาชิกคนที่ 1 มีลูกบอลอยู่ในมือ มีหน้าที่ส่งลูกบอลไปให้คนที่ 2 เมื่อคนที่ 2 ส่งบอลไปให้คนที่ 3 แล้ว
- สมาชิกคนที่ 2 เมื่อสัญญาณแข่งขันเริ่มขึ้น จะส่งลูกบอลไปให้สมาชิกคนที่ 3
- สมาชิกคนที่ 3 ได้รับลูกบอลจากคนที่ 2 ส่งต่อไปให้คนที่ 4
- สมาชิกคนที่ 4 ได้รับลูกบอลจากคนที่ 3 ส่งต่อไปให้คนที่ 5 โยนลูกบอลลงตะกร้า ซึ่งถือโดยสมาชิกคนที่ 6
- สมาชิกคนที่ 7 เก็บลูกบอลจากตะกร้าวิ่งไปให้สมาชิกคนที่ 1

ให้การแข่งขันดำเนินไปประมาณ 5 นาที ทีมใดลูกบอลลงตะกร้าได้มากจะเป็นฝ่ายชนะ

กิจกรรม ตะไกรเดี่ยว

(ป. 5-6)

แนวคิด

ในการทำงานร่วมกัน สมาชิกทุกคนต้องรู้จักสังเกตคำพูด ท่าทาง ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และใช้คำพูดสรุปความให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการทำงานกลุ่ม

จุดประสงค์

1. ฝึกการสังเกตภาษา ท่าทาง ของสมาชิกในกลุ่มได้
2. ฝึกการฟัง และพูดสรุปใจความได้
3. ฝึกการรับฟังและเสนอความคิดเห็น ข้อวิจารณ์ ด้วยความจริงใจ เปิดเผย

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูให้อาสาสมัครที่นัดหมาย มาแสดงท่าทาง เช่น แสดงท่าทางของอาชีพนักมวย ขอทาน จิตรกร ฯลฯ แล้วให้นักเรียนทายว่าเป็นอะไร

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 6-7 คน และมอบหมายให้กลุ่มไปดำเนินการ และนำเสนอ ดังนี้

- ๑. คิดคำ ข้อความ บุคคล อาชีพ ฯลฯ
- ๑. แสดงท่าทางประกอบสิ่งที่คิด
- ๑. เล่าเรื่องประกอบสิ่งที่นำมาแสดง

ตัวอย่าง กลุ่มคิดคำว่า “เปิด” ก็จะแสดงท่าทางประกอบคำว่า “เปิด” และเล่าเรื่องเปิดหรือเกี่ยวกับเปิด เป็นต้น

2.2 ครูให้แต่ละกลุ่มมานำเสนอหน้าห้องเรียน และกลุ่มอื่นๆ เป็นผู้สังเกตท่าทาง

ฟังเนื้อเรื่อง และทายคำหรือข้อความนั้นๆ ให้ถูกต้อง

2.3 ครูเปิดโอกาสให้สมาชิกวิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ

2.4 ครูถามความรู้สึกจากกลุ่มที่ได้รับการวิจารณ์และยอมรับข้อวิจารณ์นั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า การทำงานร่วมกัน ต้องสื่อความหมายซึ่งกันและกัน โดยทั้งคำพูดและท่าทาง รับฟังและเสนอความคิดเห็น ข้อโต้แย้ง คำวิจารณ์ ข้อเสนอแนะ ด้วยความจริงใจ เปิดเผย และให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ชื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

การประเมินผล

สังเกตการร่วมกิจกรรมและการตอบคำถาม

ข้อเสนอแนะ

1. เพลงและกิจกรรมดำเนินการสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
2. สอนสอดแทรกในวิชาภาษาไทย

กิจกรรม วางแผนดี มีประโยชน์

(ป.5-6)

แนวคิด

ในการทำงานกลุ่ม เราจะต้องมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

จุดประสงค์

ฝึกการวางแผนและปฏิบัติตามแผนการทำงานของกลุ่มได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียนว่า การวางแผนและการกำหนดขั้นตอนการทำงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนเรามากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-6 คน แล้วแจกกระดาษหนังสือพิมพ์นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น

2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนฉีกกระดาษให้ยาวที่สุด โดยไม่ต้องกระดาษ (กระดาษจะไม่ขาดจากกัน)

2.3 ให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเข้าแถว ให้สัญญาณนักเรียนคนที่ 1 ฉีกกระดาษ โดยให้เวลาคนละ 30 วินาที เมื่อหมดเวลาให้ไปต่อท้ายแถวของกลุ่มตนเอง แล้วคนที่ 2 ของกลุ่ม ฉีกกระดาษต่อจากคนแรกทำเช่นนี้เรื่อยไปจนครบทุกคน

2.4 นำกระดาษของทุกกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน กลุ่มที่ฉีกกระดาษได้ยาวกว่าจะเป็นผู้ชนะ

2.5 ครูถามกลุ่มที่ชนะว่า รู้สึกอย่างไร และมีการวางแผนการทำงานอย่างไรจึงทำให้กลุ่มทำงานประสบความสำเร็จ ส่วนกลุ่มที่ฉีกกระดาษได้ยำน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ รู้สึกอย่างไร และมีการวางแผนการทำงานอย่างไร จึงทำให้กลุ่มไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

2.6 ให้นักเรียนเล่นเกม ฉีกกระดาษ อีกครั้งหนึ่งโดยใช้กติกาเดิม

2.7 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและส่งตัวแทนออกมารายงานเปรียบเทียบว่ากลุ่มของตนมีวิธีการวางแผนการทำงานในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 อย่างไร และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางดังนี้

ในการวางแผนการทำงานนั้น ต้องร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางและขั้นตอนการทำงานล่วงหน้า ซึ่งถือว่าเป็นการเตรียมงานด้วยความรอบคอบ และได้ปฏิบัติสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายหรือตามแผนที่กำหนดไว้

สื่อ เครื่องมือ วัสดุกรรป

กระดาษหนังสือพิมพ์

การประเมินผล

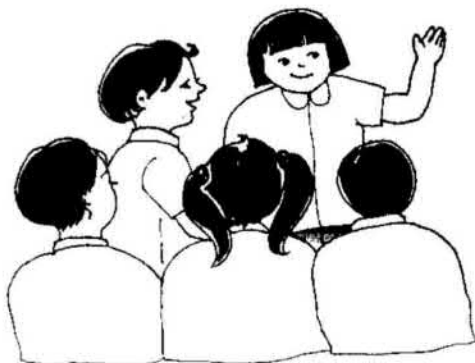
1. สังเกตจากการวางแผนร่วมกันของนักเรียน
2. สังเกตจากการสรุปของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

อาจใช้เกมหรือการทำงานอื่นๆ ร่วมกัน ตามความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

ทักษะการวางแผนและการจัดการ

- ป. 1-2 กิจวัตรของฉัน
บ้านแห่งความสุข
ฉันอยากเป็น
หยุดตะวันเพื่อฉันและสังคม
นักประดิษฐ์รุ่นเยาว์
นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต
- ป.3-4 คุณค่าของเวลา
ประดิษฐ์สวยด้วยมือเรา
ได้มาจ่ายไป
คิดเป็นทำเป็น
งานที่ฉันชอบ
- ป.5-6 ลำดับดีมีความสำเร็จ
เป้าหมายชีวิต
ทำดีมีคุณค่า
ใช้เป็นเห็นผล
เงิน เงิน เงิน
ปรับได้ไร้ทุกข์

กิจกรรม กิจวัตรของฉัน

(ป. 1-2)

แนวคิด

กิจวัตรประจำวัน คือ สิ่งที่คุณจะต้องกระทำเป็นประจำทุกวัน หากปฏิบัติตามกำหนดเวลาจะทำให้เกิดนิสัยที่ดี

จุดประสงค์

ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามกำหนดเวลาได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

น่านักเรียนร้องเพลง ตื่นแต่เช้า ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

ตื่นแต่เช้าอาบน้ำล้างฟัน

กินอาหารบำรุงร่างกาย

โตไวไวแล้วเราเป็นผู้ใหญ่

กายใจเราสุขเฮย

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 สนทนาเกี่ยวกับเนื้อเพลง ตื่นแต่เช้า

2.2 หาอาสาสมัคร 3-5 คน ออกมาเล่าถึงกิจวัตรประจำวันของตนเอง

2.3 ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดเวลาในการทำกิจวัตรประจำวัน

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความหมายของกิจวัตรประจำวัน

3.2 นักเรียนจดบันทึกการทำกิจวัตรประจำวันของตน

3.3 ครูให้นักเรียนทุกคนรายงานผลการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

โดยให้ผู้ปกครองเซ็นกำกับด้วย

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

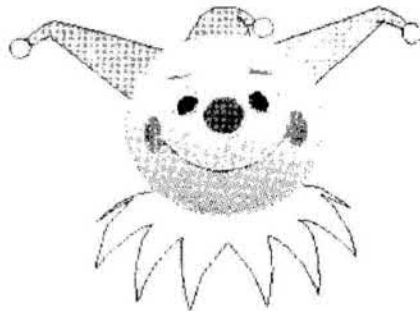
1. แผนภูมิเพลง “ตื่นแต่เช้า”
2. เทปเพลง

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. จากการรายงานผลการปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

กิจกรรมนำเรื่อง ครูอาจใช้เพลงหรือกิจกรรมอื่นแทน

กิจกรรม บ้านแห่งความสุข

(ป.1-2)

แนวคิด

งานบ้านเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับทุกครอบครัว สมาชิกในครอบครัวควรร่วมกันรับผิดชอบ

จุดประสงค์

สามารถแบ่งเวลาได้เหมาะสมและใช้เวลาได้อย่างคุ้มค่า

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้พร้อมๆ กัน

บ้านฉันนั้นสะอาด

ฉันช่วยปัดกวาดอยู่ทุกวัน

แม่ พ่อต่างช่วยกัน

ทำให้บ้านแสนสุขเอย

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 สนทนาเกี่ยวกับบทร้อยกรองข้างต้น

2.2 ครูถามนักเรียนทุกคนว่า นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำอะไรบ้าง เพราะเหตุใด ในช่วงเวลาใด

2.3 ครูสุ่มถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- ◆ มีงานบ้านอะไรอีกที่นักเรียนจะช่วยพ่อแม่ทำได้บ้าง เพราะเหตุใด
- ◆ นักเรียนจะช่วยพ่อแม่อย่างไร และจะทำในช่วงเวลาใด

กิจกรรม อันนอยากเป็น

(ป.1-2)

แนวคิด

การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาและสำรวจอาชีพในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน จะทำให้เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

จุดประสงค์

รู้จักวางแผนเป้าหมายในอนาคต

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนากับนักเรียนว่า คนจะประกอบอาชีพแตกต่างกัน เช่น ทำนา เลี้ยงเป็ด ค้าขาย สอนหนังสือ เป็นตำรวจ เป็นพนักงานกวาดถนน ฯลฯ

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนพบเห็นอาชีพอะไรบ้าง มีหน้าที่อย่างไร

2.2 ครูถามนักเรียนทีละคนว่า ถ้านักเรียนโตขึ้นอยากจะประกอบอาชีพอะไร เพราะเหตุใด

2.3 นักเรียนร่วมกันร้องเพลง โตขึ้นหนูจะเป็นอะไร

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูและนักเรียนสรุปว่า ชีวิตของนักเรียนไม่ได้เรียนหนังสือตลอดไป เมื่อโตขึ้นต้องทำงาน

3.2 ครูให้แนวคิดกับนักเรียนว่า

▼ อาชีพทุกอาชีพมีความสำคัญและเหมาะสมเฉพาะบุคคล ฉะนั้นไม่ควรรังเกียจอาชีพที่ต้องใช้แรงงานว่าเป็นอาชีพไร้เกียรติ หรือรายได้น้อย หรือเครื่องแต่งกายไม่สวยงาม ฯลฯ

2.4 ครูให้นักเรียนรายงานผลการช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านทุกสัปดาห์ โดยให้ผู้ปกครองรับรองการทำงานของนักเรียนด้วย

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ผู้ที่สามารถควบคุมตนเองได้และมีความรับผิดชอบคือผู้ที่ใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านกิจวัตรประจำวัน การเรียน การพักผ่อน และการช่วยเหลือผู้อื่น

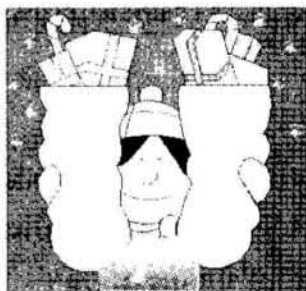
สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
3. จากรายงานผลการช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน

ข้อเสนอแนะ

1. กิจกรรมนำเรื่องอาจใช้รูปภาพ หรือ เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง หรืออาจใช้วิธีการสนทนาก็ได้
2. ใช้เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนในกลุ่ม กพอ. เรื่อง การจัดบ้านและบริการในบ้าน

- ▼ ทุกคนต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว ให้มีความสุข
ตามความรู้ความสามารถของตน

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

แผนภูมิเพลง “โตขึ้นหนูจะเป็นอะไร”

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม

ข้อเสนอแนะ

ควรควรให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพที่ไม่มีในชุมชนโดยการใช้รูปภาพ หรือการ
สนทนา

เพลง โตขึ้นหนูจะเป็นอะไร

หนูจำหนูดีดดูเสียให้ดีๆ

อนาคตที่จะสุขศรี โตขึ้นหนูจะเป็นอะไร

หนูอยากเป็นทหาร ป้องกันอธิราชศัตรู

หนูอยากจะเป็นครู ให้ความรู้เด็กๆ ทั่วไป

หนูอยากเป็นตำรวจ วิ่งไล่กวดผู้ร้ายเร็วไว

หนูอยากเป็นอะไร อ่อนน้อมได้เป็นพยาบาล

หนูจำหนู ต้องเรียนรู้อย่างเชี่ยวชาญ

หนูจะต้องขยันหมั่นเพียรทำมาหากินมาส่งคุณครู

กิจกรรม ทักษะวันเพื่อนและสังคม

(ป.1-2)

แนวคิด

เวลาเป็นสิ่งที่มีความหมาย เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนควรทำสิ่งที่ประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

จุดประสงค์

1. บอกงานอดิเรกที่ชอบทำได้
2. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ให้นักเรียนดูภาพเด็กทำงานอดิเรก เช่น รดน้ำต้นไม้ สะสมแสตมป์ อ่านหนังสือ

ฯลฯ

- 1.2 สนทนาเกี่ยวกับภาพ

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 ให้นักเรียนบอกชื่องานอดิเรกที่นักเรียนชอบทำมาคนละ 1 อย่าง
- 2.2 ให้นักเรียนช่วยกันคิดชื่องานอดิเรกเพิ่มเติม

3. กิจกรรมสรุป

- 3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันบอกประโยชน์ของการทำงานอดิเรก

3.2 ครูให้แนวคิดที่ว่า เวลาเป็นสิ่งที่มีความหมายเมื่อมีเวลาว่างนักเรียนควรทำสิ่งที่ประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

รูปภาพการทำงานอดิเรก

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตการปฏิบัติตนในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานอดิเรกในเวลาว่าง

กิจกรรม นักประดิษฐ์รุ่นเยาว์

(ป.1-2)

การปฏิบัติงานใดๆ หากมีวัตถุประสงค์ มีแนวทาง และขั้นตอนปฏิบัติงาน ที่แน่นอน ชัดเจน ย่อมส่งผลให้งานที่ปฏิบัตินั้นแล้วเสร็จตามกำหนดเวลาอย่างมีคุณภาพ

1. กำหนดจุดประสงค์ของงานได้ชัดเจน
2. กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
3. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานแต่ละอย่างได้อย่างเหมาะสม
4. รายงานผลการปฏิบัติงานของตนเองที่ปฏิบัติไปแล้วได้

1. กิจกรรมนำเรื่อง

แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ 3-5 คน โดยใช้กิจกรรมรวมเงิน

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนไปรับใบงาน
- 2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายจากใบงาน
- 2.3 นักเรียนดำเนินการตามใบงาน

3. กิจกรรมสรุป

- 3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 3.2 ครูสรุปแนวทางในการปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยดีนั้น ต้องกำหนดจุดประสงค์ แนวทาง วิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการมอบหมายงานให้ชัดเจน ตลอดจนสมาชิกทุกคนต้องให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่

สิ่ง เครื่องมือ นวัตกรรม

1. เกม รวมเงิน
2. ใบงาน

การประเมินผล

สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน สังเกตการทำงานกลุ่ม และตรวจผลงาน

ข้อเสนอแนะ

ควรให้นักเรียนปฏิบัติงานนอกเวลาเรียนด้วย

เกมรวมเงิน

1. ครูให้นักเรียนร้องเพลงที่ร้องได้เป็นส่วนมากแล้วร่ววงประกอบด้วย
2. ครูกำหนดให้นักเรียนมีค่า คนละ 25 สตางค์ 50 สตางค์ 1 บาท 2 บาท ฯลฯ
3. ครูให้นักเรียนจับกลุ่มตามที่ครูบอกจำนวนเงิน ตามความเหมาะสม

ใบงาน

1. ให้นักเรียนประดิษฐ์หน้ากากจากกระดาษ และตกแต่งให้สวยงาม
2. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอธิบายขั้นตอนในการดำเนินงาน

ใบงาน

1. ให้นักเรียนประดิษฐ์ของเล่นจากกล่องนม และตกแต่งให้สวยงาม
2. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอธิบายขั้นตอนในการดำเนินงาน

ใบงาน

1. ให้นักเรียนประดิษฐ์ของเล่นจากกล่องไม้ขีด และตกแต่งให้สวยงาม
2. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอธิบายขั้นตอนในการดำเนินงาน

กิจกรรม นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต

(ป.1-2)

แนวคิด

ทรัพยากรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก

จุดประสงค์

1. บอกคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ได้
2. รู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เป็นประโยชน์คุ้มค่า

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

สนทนาถึงสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเราว่ามีอะไรบ้าง

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 - 5 คน

2.2 ให้แต่ละกลุ่มเขียนชื่อของทรัพยากรที่อยู่รอบตัวเราให้มากที่สุด在规定时间内

2.3 ให้กลุ่มเลือกทรัพยากรที่สำคัญที่สุด มา 1 อย่าง และให้ระดมความคิดว่านักเรียนจะมีวิธีการรักษาหรือใช้ทรัพยากรเหล่านั้นอย่างไร ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น

2.5 ให้นักเรียนร่วมกันบอกถึงประโยชน์ของทรัพยากรเพิ่มเติมจากที่กลุ่มรายงาน

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงคุณค่าและประโยชน์ของทรัพยากร

3.2 ครูชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นของทรัพยากรทุกประเภทที่มีต่อการดำรงชีวิต

3.3 ครูมอบหมายให้นักเรียนนำวิธีการใช้ทรัพยากรต่างๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้น้ำประปา หรือไฟฟ้า อย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

-

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน
3. จากการรายงานติดตามผลการใช้ทรัพยากรของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของทรัพยากร เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ป่าไม้ ฯลฯ
2. ถ้านักเรียนเขียนไม่ได้ให้นักเรียนพูดแทนก็ได้

กิจกรรม คุณค่าของเวลา

(ป. 3-4)

แนวคิด

การรู้จักกำหนดเวลาในการปฏิบัติงานทำให้งานสำเร็จลงได้ตามเวลา

จุดประสงค์

กำหนดเวลาในการปฏิบัติงานของตนเองในแต่ละวันได้อย่างเหมาะสม

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูนำนักเรียนร้องเพลง ตรงต่อเวลา
- 1.2 ครูและนักเรียนสนทนาพูดคุยว่านักเรียนทำงานอะไรในแต่ละวันและช่วงเวลาใด

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 ครูรวบรวมคำตอบของนักเรียนแต่ละคน
- 2.2 อธิบายให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับกำหนดเวลาในการปฏิบัติงาน
- 2.3 ให้นักเรียนทำตารางเวลาในการปฏิบัติงานในแต่ละวัน ตามใบงาน และรายงานผลการปฏิบัติให้ครูทราบเป็นระยะ ทุกสัปดาห์ หรือทุกเดือน

3. กิจกรรมสรุป

- 3.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับเวลา จะทำให้เกิดผลดีในการปฏิบัติงาน
- 3.2 ครูสรุปว่า คนที่จะมีประสิทธิภาพในการทำงานในอนาคต จะต้องรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ รู้จักทำตารางการใช้เวลาในแต่ละวัน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้คนรู้จักแบ่งเวลาในการทำสิ่งต่างๆ และใช้เวลาอย่างเหมาะสม เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. เพลง “ตรงต่อเวลา”

เพลง ตรงต่อเวลา

ตรงต่อเวลา พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา

ตรง ตรง เวลา พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา

เราเกิดมาเป็นคน ต้องหมั่นฝึกฝนให้ตรงเวลา

วันดีไม่ได้คอยท่า วันเวลาไม่เคยคอยใคร

2. ใบงาน ตารางเวลาในการปฏิบัติงาน 1 สัปดาห์

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมระหว่างฝึกปฏิบัติการทำตารางกำหนดเวลา
2. ตรวจผลงานตารางกำหนดเวลา

ข้อเสนอแนะ

มีการติดตามผลโดยการสอบถามว่านักเรียนได้ปฏิบัติตามกำหนดที่ทำไว้หรือไม่

ใบงาน

กิจกรรม คุณค่าของเวลา

ให้นักเรียนสำรวจดูว่าตนเองได้ทำกิจกรรมอะไรในช่วงเวลาเช้า กลางวัน เย็น และ ก่อนนอนใน 1 สัปดาห์

วัน	กิจกรรม			
	เช้า	กลางวัน	เย็น	ก่อนนอน
จันทร์				
อังคาร				
พุธ				
พฤหัสบดี				
ศุกร์				
เสาร์				
อาทิตย์				

กิจกรรม ประดิษฐ์สวดยด้วยมือเรา

(ป.3-4)

แนวคิด

รู้ค่าของเวลาและสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าได้

จุดประสงค์

1. รู้จักการวางแผนและกำหนดขั้นตอนการทำงานได้
2. รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูนำตัวอย่างสิ่งประดิษฐ์ด้วยวัสดุและเศษวัสดุเหลือใช้ให้นักเรียนดูหลายๆ

ชนิด

1.2 สนทนาซักถามนักเรียนว่าเคยนำวัสดุและเศษวัสดุมาประดิษฐ์สิ่งของเหล่านี้หรือไม่ และทำในช่วงเวลาใด

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าสิ่งประดิษฐ์นั้นได้มาจากอะไร

2.2 บอกประโยชน์ของวัสดุ และเศษวัสดุที่เหลือใช้ว่าสามารถนำไปประดิษฐ์อะไร

ได้บ้าง

2.3 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละประมาณ 5 คน เพื่อให้แต่ละกลุ่มวางแผน กำหนดขั้นตอน และประดิษฐ์เครื่องใช้ ประดิษฐ์ของตกแต่ง หรือประดิษฐ์ของเล่น จากวัสดุหรือเศษวัสดุ

2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มรายงานวิธีการทำงานของกลุ่มจนสำเร็จเป็นผลงาน

2.5 นักเรียนช่วยกันสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียน ร่วมกันสรุปว่า

3.1 การทำงานจะต้องมีการวางแผนและกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

3.2 เวลาเป็นของมีค่าสำหรับทุกคน ควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
อย่าปล่อยให้เวลาล่วงเลยไปโดยเปล่าประโยชน์

กิจกรรมที่ 10 การประดิษฐ์

1. วัสดุและเศษวัสดุ
2. อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ เช่น กรรไกร กระดาษ ฯลฯ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. สังเกตจากความสนใจในการทำงาน จากการรายงานกลุ่ม
2. ตรวจผลงาน

การประเมินผล

1. ให้นักเรียนเตรียมวัสดุและเศษวัสดุมาล่วงหน้า และเก็บเศษวัสดุเหลือใช้ให้เรียบร้อย
2. เตรียมอุปกรณ์ในการทำมาจากบ้าน
3. สามารถสอนในกลุ่ม กพอ. เช่น งานปั้นหนังสือพิมพ์เป็นรูปสัตว์ การประดิษฐ์
ของเล่นของใช้
4. สามารถสอนในชมรมศิลปะ เช่น งานสาน (ใช้กระดาษสีสานเป็นพัด)

กิจกรรม ได้มา จ่ายไป

(ป.3-4)

แนวคิด

การจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย จะทำให้นักเรียนวางแผนใช้เงินได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์

1. จัดทำบัญชี รายรับ - รายจ่ายของตนเองได้
2. เห็นประโยชน์ของการวางแผนการใช้เงิน

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 สนทนากับนักเรียนว่าวันนี้ (สัปดาห์นี้ หรือเดือนนี้) นักเรียนมีเงินมาโรงเรียนคนละเท่าไร

1.2 หาอาสาสมัครออกมาเล่าให้เพื่อนๆ ในชั้นฟังว่านักเรียนจะใช้เงินอย่างไร

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูสนทนาเกี่ยวกับประโยชน์ของการทำบัญชีรายรับรายจ่าย

2.2 ครูอธิบายวิธีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของแต่ละวัน

2.3 ให้นักเรียนลงมือฝึกการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของแต่ละคน

2.4 ครูให้นักเรียนทุกคนรายงาน

2.5 ให้นักเรียนวางแผนว่า

- ถ้านักเรียนมีเงินเหลือใช้ในแต่ละวัน (สัปดาห์หรือเดือน) นักเรียนจะทำอย่างไร กับเงินที่เหลือ หรือ
- ถ้านักเรียนได้ใช้เงินเกินในแต่ละวัน (สัปดาห์หรือเดือน) นักเรียนจะทำอย่างไร ที่จะใช้เงินให้พอดีกับรายรับ หรือมีเงินเหลือ หรือจะมีวิธีการหาเงินอย่างไรให้พอกับรายจ่ายที่เกิดขึ้น

2.6 ให้นักเรียนรายงาน

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูสรุปหลักการทำบัญชีที่ถูกต้อง ประโยชน์ของการทำบัญชี ประโยชน์ของการวางแผนการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม

3.2 ยกตัวอย่างการทำบัญชีรายรับรายจ่าย

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

แบบฟอร์มการทำบัญชีรายรับรายจ่าย

การประเมินผล

1. ประเมินผลการปฏิบัติจริง และจากรายงานการวางแผนการใช้จ่ายเงิน
2. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติจริง
3. สังเกตการอภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของการวางแผนการใช้จ่ายเงิน และการทำบัญชี

ข้อเสนอแนะ

1. ให้เปลี่ยนแปลงความยากง่ายของการทำบัญชีตามระดับชั้น
2. สามารถสอดแทรกในกลุ่ม สปช.
3. สามารถสอดแทรกในวิชา คณิตศาสตร์ เรื่องการบันทึกรายรับ-จ่าย

ใบงาน

กิจกรรม ได้มา จ่ายไป

ให้นักเรียนจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของนักเรียนตามความเป็นจริง

บัญชีรับจ่ายรายวัน/สัปดาห์/เดือน

ของ.....

รายรับ	รายจ่าย
รวมรับ	รวมจ่าย
	คงเหลือ

สรุป วัน/สัปดาห์/เดือนนี้ ข้าพเจ้ามีเงินคงเหลือ..... บาท
จะนำเงินที่เหลือไปทำอะไร.....
.....

วัน/สัปดาห์/เดือนนี้ ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินเกินบาท
จะอย่างไรที่จะ
- ใช้จ่ายให้พอดี.....
- หรือมีเงินเหลือ.....
- หรือหาเงินเพิ่มอย่างไร.....

กิจกรรม คิดเป็นทำเป็น

(ป.3-4)

แนวคิด

การรู้จักจัดลำดับหรือทราบว่าจะทำอะไรก่อนหลัง ย่อมเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและต่องาน

จุดประสงค์

บอกได้ว่าควรทำอะไรก่อนหลัง

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูสนทนาพูดคุยว่า ในช่วงปิดเทอม ถ้านักเรียนจะต้องไปทัศนศึกษา หรือไปเที่ยวต่างจังหวัด (ทะเล เดินป่า ปีนเขา) นักเรียนจะต้องเตรียมตัวอย่างอะไรบ้าง เพราะเหตุใด

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียน เช่น สมมติว่า นักเรียนจะต้องจัดงานวันขึ้นปีใหม่ในห้องเรียน นักเรียนจะต้องทำอะไร ให้นักเรียนช่วยกันคิดวางแผนการจัดงาน

2.2 ให้ตัวแทนนักเรียนออกมาเขียนขั้นตอนการทำงานที่กระดานดำ

2.3 เสร็จแล้วให้นักเรียนช่วยกันตรวจสอบและจัดลำดับขั้นตอนการจัดงานให้ถูกต้อง

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า การทำงานอย่างมีขั้นตอน มีการเตรียมตัวหรือทำงานถูกขั้นตอน จะทำให้การทำงานไม่สับสนและบรรลุผลสำเร็จ

สื่อ เครื่องมือ วัสดุกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรม
2. จากการแสดงความคิดเห็น แสดงเหตุผล ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ครูสามารถนำเกมประกอบกิจกรรมในการนำเข้าสู่บทเรียนได้ เพื่อให้นักเรียนเกิด ความสนุกสนานและเข้าใจให้นักเรียนสนใจในกิจกรรม
2. ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
3. สามารถสอดแทรกในกลุ่ม สปช. เรื่อง การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน การจัดเก็บ ของใช้ส่วนตัว

กิจกรรม บ้านที่ฉันชอบ

(ป.3-4)

แนวคิด

การปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และคุ้มค่าจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง

จุดประสงค์

ใช้เวลาว่างที่บ้านให้เป็นประโยชน์ได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูร้องเพลง งานสิ่งใด ให้นักเรียนฟัง
- 1.2 ให้นักเรียนร้องเพลงตาม

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับงานที่ทำในยามว่าง หลังจากได้ปฏิบัติงานประจำแล้ว ว่ามีอะไรบ้าง
- 2.2 ครูให้นักเรียนแต่ละคนเขียนงานอดิเรกที่ทำเป็นประจำที่บ้าน ว่าทำงานอะไรบ้างบนกระดานดำ
- 2.3 ครูให้นักเรียนเล่าถึงงานอดิเรกที่ตนทำที่บ้าน คนละ 1 งาน (อาจไม่ให้ชื่องานซ้ำกัน) ว่านักเรียนทำอย่างไร ทำร่วมกับใครบ้าง
- 2.4 ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์ของงานอดิเรก และแผนการใช้เวลาที่เหมาะสม

3. กิจกรรมสรุป

การใช้เวลาว่างหลังจากที่ได้ปฏิบัติภารกิจ แล้วทำงานอดิเรกที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ด้วยความพึงพอใจและมีความสุขกับการทำงาน

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

แผนภูมิเพลง “งานสิ่งใด”

เพลง งานสิ่งใด

งานสิ่งใด งานสิ่งใด แม้ใครจะเลยทิ้งปล่อย
มัดแต่คอย เฝ้ามัดคอย หวังคอยแต่เกียงโยนกลอง
ไม่มีเสร็จ ไม่มีเสร็จ รับรอง จำไว้ทุกคนต้องทำงาน
เราต้องช่วยกัน ช่วยกัน ช่วยกัน

การประเมินผล

สังเกตจากการร่วมกิจกรรมและตอบคำถาม

ข้อเสนอแนะ

ถ้ามีเวลาควรให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรม ลำดับดีมีความสำเร็จ

(ป. 5-6)

แนวคิด

การกำหนดเวลาการทำงานในแต่ละวัน แผนการทำงานแต่ละเดือน ตามลำดับความสำคัญของงานจะทำให้การทำงานสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

จุดประสงค์

1. กำหนดเวลาทำงานของตนเองในแต่ละวันได้
2. กำหนดแผนการทำงานในแต่ละเดือนได้
3. จัดลำดับความสำคัญของงานต่างๆ ที่จะทำให้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการทำงานในแต่ละวัน แต่ละเดือน รวมถึงจัดลำดับความสำคัญของงาน

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 - 6 คน
- 2.2 ให้แต่ละกลุ่มสรุปงานแต่ละวัน แต่ละเดือน ตามที่สนทนากัน
- 2.3 แจกใบงานแผนการทำงานต่างๆ ให้นักเรียนจัดลำดับความสำคัญ
- 2.4 แต่ละกลุ่มรายงานผลการทำงานและอภิปรายเสนอแนะซึ่งกันและกัน

3. กิจกรรมสรุป

ครูสรุปการทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้นจะต้อง

- มีการวางแผนการทำงาน จัดลำดับความสำคัญของงาน จะทำให้การปฏิบัติงานไม่สับสนถูกขั้นตอน

- การรู้จักกำหนดระยะเวลาของการทำงานนั้นๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว จะช่วยให้คนรู้จักแบ่งเวลาในการทำงานต่างๆ และใช้เวลาอย่างเหมาะสม

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

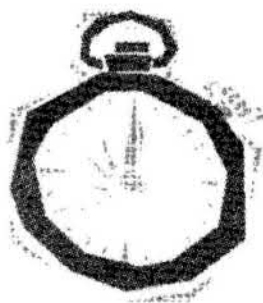
ใบงาน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมความสนใจการทำงานกลุ่ม การวางแผนงาน การแสดงความคิดเห็น
2. ตรวจสอบใบงานที่ให้นักเรียนทำ
3. เมื่อเวลาผ่านไป 1 สัปดาห์ ถามนักเรียนว่าได้ดำเนินการตามที่วางแผนไว้ได้มากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติบ่อยๆ
2. ติดตามผลการปฏิบัติงานของนักเรียนให้เป็นไปตามกำหนดที่ได้จัดทำไว้
3. สามารถสอนในกลุ่ม สปช.

ใบงาน

กิจกรรม ลำดับดีมีความสำเร็จ

ให้นักเรียนจัดทำแผนการทำงานในแต่ละวัน แต่ละเดือน ตามลำดับความสำคัญ

1. ตารางการทำงานแต่ละวันใน 1 สัปดาห์ ตามลำดับความสำคัญ

วัน \ เวลา	
จันทร์	
อังคาร	
พุธ	
พฤหัสบดี	
ศุกร์	
เสาร์	
อาทิตย์	

2. แผนการทำงานแต่ละเดือน ตามลำดับความสำคัญ

วัน \ สัปดาห์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
1							
2							
3							
4							
5							

กิจกรรม เป้าหมายชีวิต

(ป.5-6)

แนวคิด

การกำหนดเป้าหมายในการศึกษาต่อ การทำงาน และการประกอบอาชีพ จะก่อให้เกิดความสำเร็จในชีวิต

จุดประสงค์

1. บอกเป้าหมายการทำงานที่ตนเองชอบได้
2. กำหนดเป้าหมายในการศึกษาต่อได้
3. กำหนดเป้าหมายในการประกอบอาชีพได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูสนทนากับนักเรียนว่า เมื่อจบ ป.6 แล้ว อยากทำอะไร และทราบไหมว่าจบ ป.6 แล้วไปเรียนต่ออะไรได้บ้าง
- 1.2 ครูอธิบายแผนภูมิโลกกว้างทางการศึกษา
- 1.3 ครูยกกรณีตัวอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ (อาจเป็นบุคคลในชุมชน)

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 ร่วมกันอภิปรายถึงแนวทางการศึกษาต่อและองค์ประกอบที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
- 2.2 ให้นักเรียนยกกรณีตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพที่นักเรียนชื่นชอบ 1 กรณี พร้อมทั้งบอกองค์ประกอบที่ทำให้ประสบความสำเร็จ
- 2.3 ให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายการศึกษาต่อ การทำงาน การประกอบอาชีพของตนเอง

2.4 ครูสุ่มถามนักเรียน 2-3 คน

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ครูอภิปรายร่วมกับนักเรียนว่า การประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งต้องอาศัยคุณสมบัติอะไรบ้าง

3.2 ครูให้นักเรียนเห็นว่า การประกอบอาชีพจะประสบความสำเร็จได้นั้น บุคคลต้องเลือกอาชีพได้เหมาะสม สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพและตลาดแรงงาน ดังนั้น ในช่วงวัยนี้นักเรียนจึงต้องสำรวจตนเองในด้านต่างๆ รวมทั้งศึกษาหาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

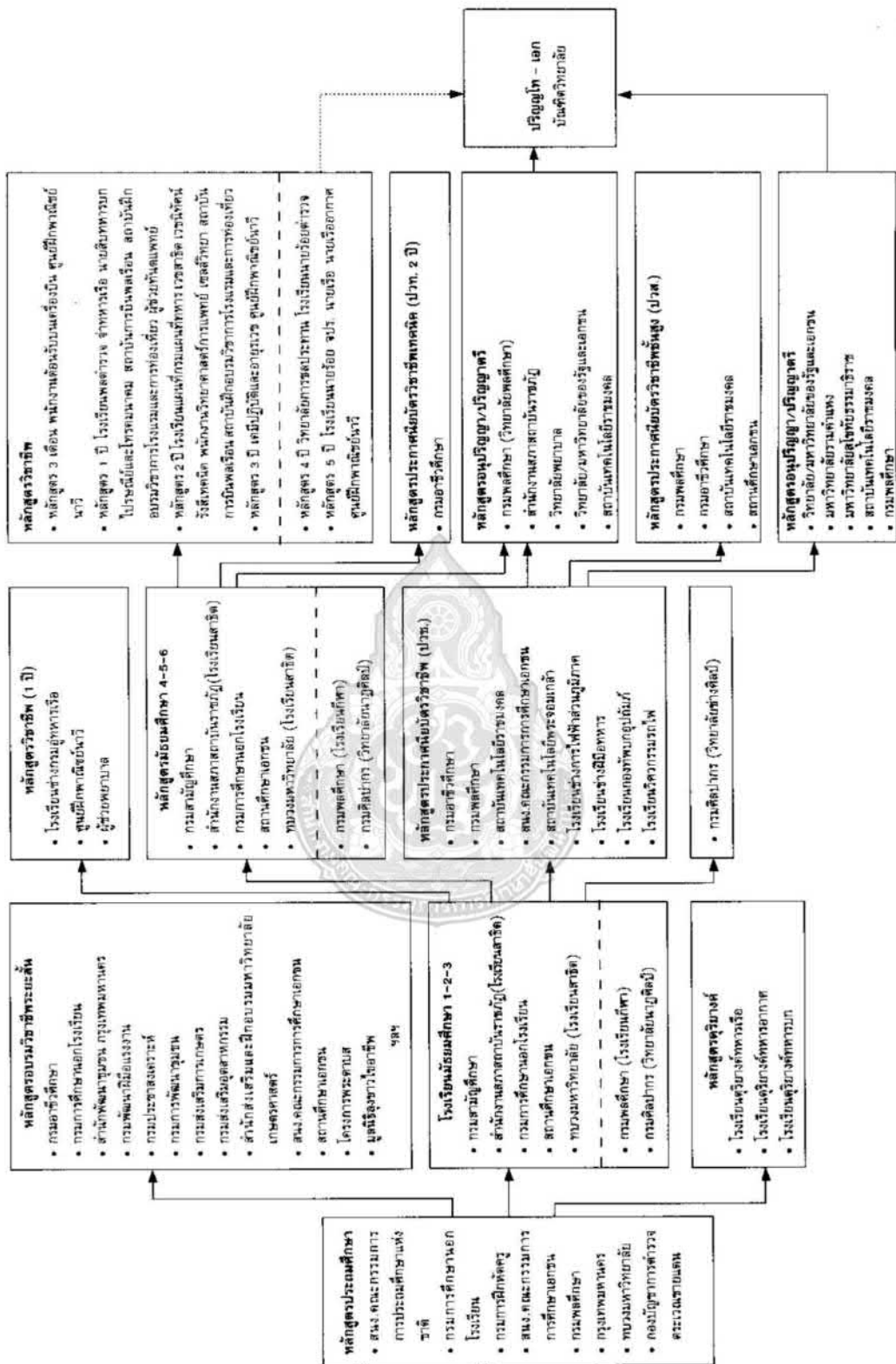
1. แผนภูมิโลกกว้างทางการศึกษา
2. กรณีตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ

การประเมินผล

ครูพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมายและความเป็นไปได้ของนักเรียนแต่ละคน

ข้อเสนอแนะ

1. หากกรณีตัวอย่างของผู้ประสบความสำเร็จอย่างหลากหลาย เช่น ภาพข่าว หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น
2. ให้นักเรียนไปสัมภาษณ์ผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ เกี่ยวกับองค์ประกอบที่ทำให้ประสบความสำเร็จ
3. ครูอาจให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง “อาชีพที่ข้าพเจ้าชอบ”

กิจกรรม ทำดีมีคุณค่า

(ป.5-6)

แนวคิด

การวางแผนการทำงานอย่างมีขั้นตอน จะทำให้งานสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

จุดประสงค์

1. คิดและประดิษฐ์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้
2. ปฏิบัติตามขั้นตอนในการทำงานตามที่วางแผนไว้ได้
3. บอกผลการปฏิบัติงานของตนเองได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

นำตัวอย่างสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ มาให้นักเรียนดู

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 สนทนาถึงวิธีจัดทำสิ่งประดิษฐ์ตามตัวอย่าง

2.2 สรุปขั้นตอนการประดิษฐ์สิ่งของตามตัวอย่าง

2.3 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 - 6 คน

2.4 ให้แต่ละกลุ่มส่งแผนการประดิษฐ์สิ่งของของกลุ่มละ 1 แผน และทำงานตามแผน

2.5 ส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น

3. กิจกรรมสรุป

สนทนาสรุปว่า การจะทำงานสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ต้องมีการวางแผนการทำงานอย่างมีขั้นตอน และประเมินว่าขั้นตอนเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ตัวอย่างสิ่งประดิษฐ์

การประเมินผล

ตรวจแผนจัดทำสิ่งประดิษฐ์ และตรวจผลงานของกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. นำผลงานของแต่ละกลุ่มมาจัดแสดงและเสนอข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน
2. กิจกรรมนี้สัมพันธ์กับกลุ่ม กพอ. และโครงการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรม ใช้เป็นเห็นผล

(ป.5-6)

แนวคิด

การรู้จักใช้เวลาและทรัพยากรต่างๆ ให้เป็นประโยชน์คุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

จุดประสงค์

1. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้
2. นำเศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นของเล่น และของใช้ได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับงานที่ทำในยามว่าง หลังจากได้ปฏิบัติงานประจำแล้วว่ามีงานอะไรบ้าง

2. กิจกรรมดำเนินการ

คาบที่ 1 ครูให้นักเรียนแต่ละคนเลือกประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ คนละ 1 อย่าง และวางแผนการดำเนินงาน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ โดยให้นักเรียนประดิษฐ์เป็นการบ้าน เพื่อเสนอผลงานในคาบที่ 2

คาบที่ 2 ครูให้นักเรียนแต่ละคนหรือครูอาจสุ่มนักเรียนจากผลงาน รายงานผลการปฏิบัติงานและเหตุผลการเลือกประดิษฐ์สิ่งนั้น พร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนการทำงาน ตั้งแต่การวางแผน การเตรียมวัสดุ ระยะเวลาในการจัดทำ ปัญหาและอุปสรรค จนงานประดิษฐ์นั้นสำเร็จ

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ของการใช้เวลาว่างและวัสดุเหลือใช้ให้เป็นประโยชน์

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. ตัวอย่างเศษวัสดุในท้องถิ่น
2. ตัวอย่างผลงานที่ประดิษฐ์จากเศษวัสดุ

การประเมินผล

1. สังเกตการรายงานขั้นตอนการปฏิบัติงานของนักเรียน
2. ตรวจสอบผลงานของนักเรียนแต่ละคน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้นักเรียนประเมินผลงานซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลงานของแต่ละคนในโอกาสต่อไป
2. กิจกรรมนี้สัมพันธ์กับกลุ่ม กพอ. และโครงการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม หรือสอนในกลุ่ม สปช. (การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์)

กิจกรรม เบิน เบิน เบิน

(ป.5-6)

แนวคิด

การวางแผนใช้จ่ายเงินให้เป็นประโยชน์สูงสุด จะทำให้เกิดผลดีต่อการดำรงชีวิต

จุดประสงค์

1. วางแผนการใช้จ่ายเงินให้เป็นประโยชน์ในแต่ละสัปดาห์ได้
2. จัดทำบัญชีรับจ่ายของตนเองเป็นรายสัปดาห์ได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ให้นักเรียนเล่าถึงการใช้จ่ายเงินของตนเองในชีวิตประจำวันแล้วร่วมกันสรุปว่าการใช้จ่ายเงินดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

1.2 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์ของการจัดทำบัญชีรับจ่าย

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 5 - 6 คน ร่วมกันระดมความคิดเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน

2.2 แต่ละกลุ่มจัดทำรายการใช้จ่ายเงิน และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้จ่ายเงินแต่ละรายการ

2.3 กำหนดสถานการณ์ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการใช้จ่ายเงินใน 1 สัปดาห์

2.4 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานการวางแผนใช้จ่ายเงิน

2.5 แจกแบบบัญชีรับจ่าย ให้แต่ละกลุ่มนำรายการที่จัดไว้มากรอกรายการ

2.6 ให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนผลงาน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการทำบัญชีรับจ่าย

2.7 ร่วมกันอภิปรายจุดเด่น และจุดด้อยของผลงานที่แต่ละกลุ่มได้ตรวจสอบ

3. กิจกรรมสรุป

ให้นักเรียนแต่ละคนจัดทำบัญชีรับจ่ายของตนเองเป็นรายสัปดาห์คนละ 1 ชุด

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

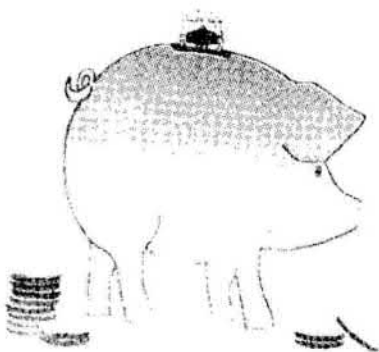
1. แบบใบงานกำหนดสถานการณ์ การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน
2. แบบบัญชีรับจ่าย

การประเมินผล

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม
2. ตรวจสอบผลงาน
 - บัญชีรับจ่ายของกลุ่ม
 - บัญชีรับจ่ายรายบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนได้จัดทำบันทึกและบัญชีรับจ่ายของตนเองเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
2. บูรณาการในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง แผนภูมิ (การทำบัญชีรับ-จ่าย ประจำวัน/สัปดาห์) หรือกลุ่ม สปช.

กิจกรรม ปรับได้ไร้ทุกข์

(ป.5-6)

แนวคิด

การรู้จักยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนและวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจะทำให้แผนสมบูรณ์และสามารถปฏิบัติตามแผนได้

จุดประสงค์

1. ปรับแผนที่กำหนดไว้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้
2. กำหนดวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ให้นักเรียนศึกษาแผนการทำงานจากกรณีตัวอย่าง

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน

2.2 แจกใบงานให้นักเรียนทุกคน

2.3 ให้แต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายในเรื่องความเหมาะสมของแผนตามสถานการณ์ที่

กำหนด

2.4 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันสรุปแนวทางในการปรับเปลี่ยนและวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

3. กิจกรรมสรุป

3.1 ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอแผนที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแล้วตามขั้นตอนของการจัด

ทำแผน

3.2 ให้นักเรียนกลุ่มอื่นร่วมกันอภิปราย ชักถาม

3.3 นักเรียนร่วมกันสรุปในเรื่องหลักการปรับเปลี่ยนและวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบงานสถานการณ์ที่กำหนด

การประเมินผล

สังเกตการทำงานกลุ่ม การอภิปรายแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนซึ่งเป็นการแบ่งกลุ่มนักเรียน ควรเน้นให้นักเรียนในกลุ่มมีโอกาสได้ทำหน้าที่ประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มโดยทั่วทุกคน

ใบงาน

กิจกรรม ปรับได้ไร้ทุกข์

สถานการณ์ที่ 1

สมมติว่า ในวันเสาร์-อาทิตย์นี้ นักเรียนได้นัดกับเพื่อนๆ จะไปค้นคว้าข้อมูลที่หอสมุดแห่งชาติ เพื่อทำรายงานส่งครูในวันจันทร์ และนักเรียนได้รับทราบจากหัวหน้าชั้นว่า วันเสาร์อาทิตย์นี้ก็ต้องมาซ่อมเขยรีตเตอร์กีฬาสีของโรงเรียน นักเรียนจะอย่างไร

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 2

สมมติให้นักเรียนเป็นผู้จัดการฝ่ายผลิต ของบริษัทผลิตหุ่นยนต์สตาร์วอร์ นักเรียนได้วางแผนดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการผลิต และเวลาการปฏิบัติงานในแต่ละส่วนไว้แล้ว
2. มีรายการชิ้นส่วนที่ซื้อหรือผลิตขึ้นเองที่เก็บตุนไว้ และพร้อมที่จะส่งไปทำการผลิต
3. มีรายการวัสดุที่เก็บตุนไว้
4. มีเครื่องมือเครื่องจักรพร้อม รวมทั้งอุปกรณ์ของเครื่องจักรต่างๆ ด้วย
5. มีรายการประเภทต่างๆ ของพนักงานที่พร้อมจะใช้

เมื่อถึงขั้นนี้นักเรียนก็พร้อมที่จะทำตามตารางการปฏิบัติงานได้

หลังจากที่ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามที่คาดคะเนและเป็นที่พอใจสำหรับนักเรียนในการวางแผนการผลิต แต่การคาดคะเนก็มีข้อผิดพลาดจนได้ เมื่อปัจจัยต่างๆ เช่น เครื่องจักร พนักงาน ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไม่พร้อม ในกำหนดเวลาที่ต้องการ

นักเรียนในฐานะผู้จัดการฝ่ายผลิตจะดำเนินการในเรื่องนี้อย่างไร เพื่อให้ได้ผลผลิตทันตามต้องการ

.....

.....

.....

.....

.....

ทักษะการกล้าเสี่ยง

ป. 1-2 ครั้งหนึ่งในชีวิต
เลือกดีไม่มีอันตราย

ป. 3-4 ทางเลือกนี้มีเหตุผล

ป. 5-6 ได้ลองได้รู้

กิจกรรม ครึ่งหนึ่งในชีวิต

(ป. 1-2)

แนวคิด

คนเราทุกคนย่อมมีประสบการณ์ทั้งทางบวกและทางลบ และสามารถนำมาเล่าให้คนอื่นได้รับรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

จุดประสงค์

เล่าประสบการณ์ทั้งทางบวกและทางลบได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

1.1 ครูเล่าหรือนำภาพเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้นที่ประสบหรือค้นคว้ามาให้นักเรียนฟังหรือดู และถามว่านักเรียนรู้สึกอย่างไร

1.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้พบเห็นมา หรือเกิดขึ้นกับนักเรียนทั้งเรื่องแปลก ตื่นเต้น เสี่ยง เช่น เห็นคนโดดตึกหนีไฟ เสี่ยงข้ามถนนคนเดียว ฯลฯ

2. กิจกรรมดำเนินการ

ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองทีละคน

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า ทุกคนย่อมได้พบสิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอตลอดเวลา ทั้งที่ชอบและไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี ตื่นเต้นหรือไม่ตื่นเต้น จะเป็นประสบการณ์อย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิต

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ภาพเหตุการณ์ที่ตื่นเต้นในชีวิตประจำวัน

การประเมินผล

สังเกตการแสดงออก

ข้อเสนอแนะ

-

กิจกรรม เลือคดีไม่มีอันตราย

(ป.1-2)

แนวคิด

ผู้มีประสบการณ์มากกว่าย่อมมีทางเลือกที่ดีกว่า

จุดประสงค์

1. รู้จักเลือกปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่มีอันตรายมาก
2. บอกความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ครูเปิดเพลงจังหวะร่าเริงๆ
- 1.2 ให้นักเรียนเดินเป็นวงพร้อมปรบมือตามจังหวะหรือร่าเริงตามจังหวะ

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 จัดนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ ไม่เกิน 10 คน
- 2.2 จัดเก้าอี้เป็นวงกลมมีจำนวนน้อยกว่าผู้เล่นประมาณ 1-2 ตัว
- 2.3 ให้นักเรียนเล่นเกม

วิธีเล่น

ผู้เล่นทุกคนยืนเป็นวงกลมหลังเก้าอี้ เมื่อเพลงขึ้นทุกคนเดินและรำตามจังหวะ เพลงหยุดตอนใด ทุกคนต้องรับนั่งเก้าอี้ คนที่เหลือยังไม่ทันเพื่อนต้องออกจากการแข่งขัน ในกรณีที่แย่งนั่งเก้าอี้ตัวเดียวพร้อมกัน 2 คน และตัดสินไม่ได้ว่าใครนั่งก่อน ให้เริ่มใหม่ เล่นกันต่อไป เช่นนี้จนเหลือคนสุดท้าย ก็จะเป็นผู้ชนะ

2.4 ให้นักเรียนทั้งผู้ชนะและผู้แพ้เล่าความรู้สึกของตนเอง

2.5 ครูถามนักเรียนว่า เคยเล่นเกมที่เสี่ยงอันตรายบ้างหรือไม่ และรู้สึกอย่างไร

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนสรุปผลการทำกิจกรรมว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ มีโอกาส และคาดคะเนเหตุการณ์ได้ดีกว่า จะประสบผลสำเร็จ ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า สามารถพัฒนาฝึกฝนตนเองให้ดีขึ้น

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. แถบบันทึกเสียงเพลงจังหวะช้า
2. เครื่องเล่นเทป
3. แก้วที่แข็งแรงปลอดภัย

การประเมินผล

1. สังเกตการเล่นกิจกรรม
2. สอบถามความรู้สึก

ข้อเสนอแนะ

1. อาจใช้เกมอื่นๆ ประกอบ เช่น ปิดตาตีหม้อ, เกมซิม, เกมคลำ, เกมดมกลิ่น โดยคำนึงถึงความปลอดภัย
2. เกมเลือกดีไม่มีอันตราย การเล่นเหมือนเกมแก้วอันตราย

กิจกรรม ทางเลือกนี้มีเหตุผล

(ป. 3-4)

แนวคิด

การเสี่ยงอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ

จุดประสงค์

ตัดสินใจเลือกกิจกรรมและบอกเหตุผลได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

ครูนำสภาพชีวิตประจำวันที่เต็มไปด้วยการเสี่ยงอันตรายของคนเราในด้านต่างๆ มายกตัวอย่างให้นักเรียนเห็นประโยชน์และโทษของการเสี่ยง เพื่อให้นักเรียนคิดว่าคนเรา จำเป็นหรือไม่ต่อการเสี่ยง ควรเสี่ยงมากน้อยเพียงใด

2. กิจกรรมดำเนินการ

2.1 ครูแจกใบงาน เรากล้าเสี่ยงหรือไม่ ให้นักเรียนทุกคนตอบ พร้อมบอกเหตุผลที่แต่ละคนเลือกว่าเสี่ยงและไม่เสี่ยงกับข้อใดบ้าง

2.2 ครูสุ่มนักเรียน 4-5 คน ให้เล่าถึงข้อดี ข้อเสีย และเหตุผลในการเลือกตามใบงาน

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า

3.1 ถ้าไม่มีการเสี่ยงเลย ก็จะได้อะไรใหม่ๆ ในชีวิต ถ้าเสี่ยงมากก็ได้มาก แต่การเสี่ยงบางครั้งก็อาจจบลงด้วยการต่อสู้และความเจ็บปวดบ้าง

3.2 ถ้าเสี่ยงแล้วประสบความสำเร็จ 1 ครั้ง ก็จะทำให้คนนั้นมีอัตราการกล้าเสี่ยงสูงขึ้น

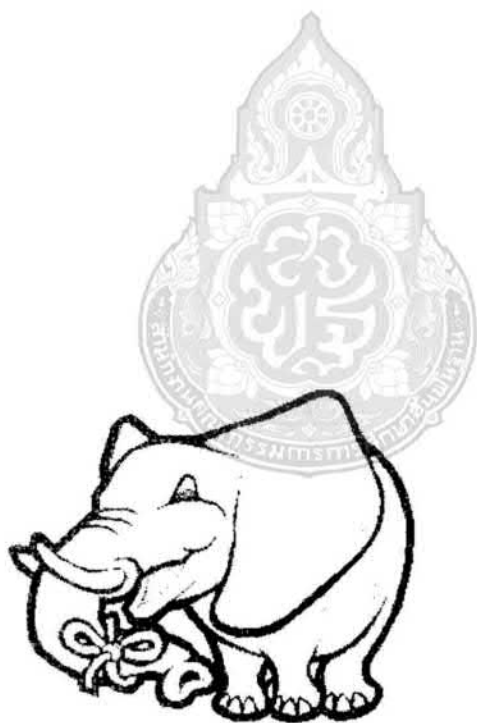
สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

ใบงาน “เรากล้าเสี่ยงหรือไม่”

การประเมินผล

สังเกตการร่วมกิจกรรม และจากการตอบคำถามจากใบงาน

ข้อเสนอแนะ

ใบงาน

เรากล้าเสี่ยงหรือไม่

หัวข้อที่จะเสี่ยง	ผลดี	ผลเสีย	หลังจากชั่งน้ำหนักผลดี-ผลเสียแล้วคิดว่าจะเสี่ยงหรือไม่เสี่ยง
1. เล่าให้ครูฟังถึงเพื่อนรักที่ผิดปกติ			
2. ไปเที่ยวเรือขนะที่มีน้ำท่วมและไหลเชี่ยวมากแล้ว			
3. ยกมือตอบปัญหาในชั้นเรียน ซึ่งเป็นปัญหาที่ยากและตนไม่แน่ใจ			
4. เข้าไปกินอาหารในร้านใหญ่ๆ ที่มีเงินในกระเป๋า 20 บาท			
5. ไม่ดูหนังสือเลยก่อนสอบ			
6. นอนค้างนอกบ้านในหมู่เพื่อนๆ เพศเดียวกัน			

กิจกรรม ได้ลองได้รู้

(ป. 5-6)

แนวคิด

การจัดประสบการณ์จำลองเป็นการฝึกให้นักเรียนกล้าตัดสินใจและสามารถทำสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผล สามารถคาดการณ์ที่ดีได้

จุดประสงค์

1. กล้าตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
2. สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ได้
3. บอกวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องได้

กระบวนการ

1. กิจกรรมนำเรื่อง

- 1.1 ใช้เพลงและเกมรวมเงิน เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 7-10 คน

ดังนี้

เพลง รวมเงิน

รวมเงิน รวมเงิน ให้ดี รวมกันวันนี้อย่าให้มีผิดพลาด

ผู้หญิงนั้นเป็นเหรียญบาท (ซ้า) ผู้ชายเก่งกาจเป็นห้าสิบบาทต่าง

- 1.2 เมื่อครูเป่านกหวีด 1 ครั้ง แล้วสั่งให้นักเรียนรวมกลุ่มกันตามจำนวนเงินที่กำหนด เมื่อได้ครบแล้วให้นั่งลง

- 1.3 อาจทำซ้ำข้อ 1.1 - 1.2 หลายๆ ครั้ง เพื่อความสนุกสนาน เมื่อเห็นสมควรแล้ว การจับกลุ่มครั้งสุดท้ายถือเป็นการแบ่งกลุ่ม

2. กิจกรรมดำเนินการ

- 2.1 นำเกมชิงชัยสู่เศรษฐกิจ แจกให้นักเรียนทุกกลุ่มๆ ละ 1 ชุด
- 2.2 ให้นักเรียนเล่นเกมตามกติกา และวิธีเล่นที่กำหนดไว้
- 2.3 สัมภาษณ์นักเรียนที่ชนะเกม และนักเรียนที่แพ้เกม แล้วนำสู่ข้อสรุป

3. กิจกรรมสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า ผู้ที่คาดการณ์รู้แนวโน้ม รู้วิธีแก้ไขปัญหา และรู้ผลดีผลเสีย จะได้รับความสำเร็จ

สื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม

1. เพลงรวมเงิน
2. เกมชิงชัยสู่เศรษฐกิจ

การประเมินผล

1. สังเกตการเล่นของนักเรียน
2. สังเกตการแก้ปัญหา
3. สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก

ข้อเสนอแนะ

เกมเศรษฐกิจอาจทำขึ้นเอง หรือหาซื้อตามร้านขายของเด็กเล่นก็ได้

เกมชิงชัยสู่เศรษฐกิจ

อนาคตในการซื้อขาย-บ้าน-ที่ดิน และกิจการต่างๆ เพื่อหวังผลกำไรในการเก็บค่าเช่าจากผู้เล่นคนอื่น ฉะนั้นการปลูกบ้านหรือโรงแรมบนที่ดินแต่ละแปลง ยิ่งมากหลังก็ยิ่งทำให้เก็บค่าเช่าได้สูงขึ้นเป็นลำดับ ในระหว่างการเล่น บางครั้งผู้เล่นจะประสบกับเหตุการณ์ต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในบัตรเส้นทางเศรษฐกิจหรือหีบสมบัติ ซึ่งจะเกิดขึ้นเหมือนชีวิตจริง ๆ เกมชิงชัยสู่เศรษฐกิจนี้เป็นเกมที่น่าสนใจ ช่วยการฝึกสมองและความคิด ทั้งยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยมีรู้เพื่อ อุปกรณ์การเล่น “เกมชิงชัยสู่เศรษฐกิจ” (สำหรับผู้เล่น 2 ถึง 6 คน) มี

กระดานสำหรับเดิน, บ้าน (ตัวเล็ก), โรงแรม (ตัวใหญ่), ตัวเดิน (6 ตัว), โฉนดที่ดิน, ธนบัตร, บัตรเส้นทางเศรษฐกิจ, บัตรหีบสมบัติ และลูกเต๋า

ก่อนการเล่น

ผู้เล่นทุกคนจะได้รับเงินคนละ 15,000 บาท (5,000 สองฉบับ 1,000 สี่ฉบับ 500 หนึ่งฉบับ 100 สี่ฉบับ 50 หนึ่งฉบับ 10 ห้าฉบับ) และโฉนดที่ดินคนละ 3 ฉบับ ตามแต่จะได้รับแจกจากสำรับ โดยไม่มีการเลือก พร้อมกับตัวเดินคนละ 1 ตัว นำไปวางที่ “จุดเริ่มต้น” และทำการแต่งตั้งนายธนาคาร 1 คน จากผู้เล่น

วิธีเล่น

ครั้งแรกผู้ที่โยนลูกเต๋ามากที่สุด จะเริ่มเล่นก่อนโดยใช้ “ตัวเดิน” ของตนเดินไปตามช่องให้เท่ากับจำนวนลูกเต๋าทีโยนได้ (ผู้เล่นที่โยนลูกเต๋ามากที่สุดเหมือนกันทั้งสองลูก มีสิทธิ์จะโยนใหม่) แต่หากว่าลูกเต๋าคือออกมาแต้มเหมือนกัน 2 ลูกติดต่อกันถึง 3 ครั้ง ผู้นั้นจะต้องไป “เข้าคุก” เมื่อผู้เล่นเดินไปหยุด ณ ที่ดินที่ยังว่าง ผู้เล่นมีสิทธิ์ที่จะซื้อที่ดินได้จากธนาคารตามราคาที่ระบุไว้ในช่องนั้น แล้วขอโฉนดที่ดินแปลงนั้นมายึดถือเป็นกรรมสิทธิ์

เมื่อผู้เล่นซื้อที่ดินแล้วก็สิทธิ์ที่จะซื้อบ้าน 1 หลัง ได้ทันที ตามราคาที่ระบุไว้ส่วนล่างของโฉนด ส่วนตัวบ้านให้นำไปวางไว้ในที่ดินช่องนั้น (ยกเว้นที่นั้นเป็นการไฟฟ้า การประปา หรือโรงแรม เช่น จะปลูกบ้านหรือโรงแรมไม่ได้) จากนั้นจะซื้อบ้านได้อีกครั้งละ 1 หลัง เมื่อได้รับเงินเดือน 2,000 บาท ซึ่งธนาคารจะจ่ายให้ทุกครั้งที่เดินครบรอบและผ่านจุดเริ่มต้นด้วย หรือจะซื้อบ้านได้อีกครั้ง เมื่อเดินมาหยุด ณ ที่ดินของตนอีก เจ้าของที่ดินหรือมีที่ดินพร้อมบ้าน มีสิทธิ์จะเก็บค่าเช่าจากผู้มาหยุด ณ ที่ดินของตนมาอัตราที่ระบุไว้ในโฉนด ถัดจากนี้ก็เป็นการเล่นลูกเต๋าส่งของผู้เล่นกลับไปทางซ้าย ซึ่งจะทำตามวิธีการข้างต้นนี้ในระหว่างการเล่น ผู้ที่ล้มละลาย

จะต้องออกจากเกมไปจนกระทั่งเหลือผู้เล่นที่ร้ายว่ยที่สุดหรือ “ชิงชัยสู่เศรษฐกิจ” ได้สำเร็จเพียงคนเดียว ถือว่าเป็นผู้ชนะในเกม

ธนาคาร

ธนาคารมีหน้าที่เก็บเงิน โฉนดบ้านและโรงแรมก่อนหน้าการซื้อขาย โดยเก็บแยกจากเงิน 15,000 บาท ที่ดินได้รับเช่นเดียวกับผู้อื่น ธนาคารจะเป็นผู้จ่ายเงินเดือน, ขายที่ดิน, เปิดประมูล, ซื้อขายบ้านและโรงแรม, รับจำนองที่ดิน จ่ายและรับเงินตามคำทำนายของ “เส้นทางเศรษฐกิจและหีบสมบัติ” ธนาคารมีเงินไม่จำกัดและมีสิทธิ์พิมพ์ธนบัตรเพิ่มขึ้นโดยเขียนจำนวนเงินลงในแผ่นกระดาษ

บ้านและโรงแรม

จำนวนบ้านทั้งหมดที่จะซื้อต้องไม่เกิน 4 หลัง ต่อที่ดิน 1 แปลง เมื่อซื้อบ้านได้ครบ 4 หลังแล้ว มีสิทธิ์ที่จะซื้อโรงแรมได้ 1 หลัง ในที่ดินแปลงนั้น

ขายและจำนอง

จำนองได้เฉพาะที่ดินเท่านั้น ในราคา 50 เปอร์เซ็นต์ของราคาซื้อ จะถ่ยถอนคืนได้ในราคาเดียวกันกับที่จำนองไว้ แต่จะต้องเสียดอกเบี้ยต่างหากอีก 100 บาททุกครั้งไป แต่ก่อนที่จะจำนองที่ดิน ต้องขายโรงแรมและบ้านที่มีอยู่ตามลำดับกับธนาคารในราคาครึ่งหนึ่งที่ได้ซื้อไว้ ที่ดินที่อยู่ในระหว่างการจำนองจะไม่มีการเก็บเงินค่าเช่าหรือปลุกบ้าน และแยกโฉนดไว้ต่างหาก กรณีผู้เล่นล้มละลายลง จะต้องมอบโฉนดที่จำนองอยู่คืนแก่ธนาคาร

เส้นทางเศรษฐกิจ, หีบสมบัติ

หากผู้เล่นเดินมาหยุดที่ “เส้นทางเศรษฐกิจ หรือหีบสมบัติ” จะต้องเปิดบัตรเส้นทางเศรษฐกิจ หีบสมบัติ ที่วางคว่ำอยู่บนแผ่นกระดาน และปฏิบัติตามข้อความที่ระบุไว้ เสร็จแล้วสอดบัตรนี้ไว้ในส่วนล่างของสำรับที่วางอยู่

การประมูล

เมื่อผู้เล่นไม่ประสงค์ที่จะใช้สิทธิ์ของตนในการซื้อที่ดิน ผู้อื่นมีสิทธิ์ขอให้นายธนาคารเปิดการประมูลที่ดินแปลงนั้น ซึ่งการประมูลจะเริ่มตั้งแต่ว่าราคาเท่าใดก็ได้ โดยตนเองสามารถเข้าร่วมการประมูลนั้นด้วย

คุก

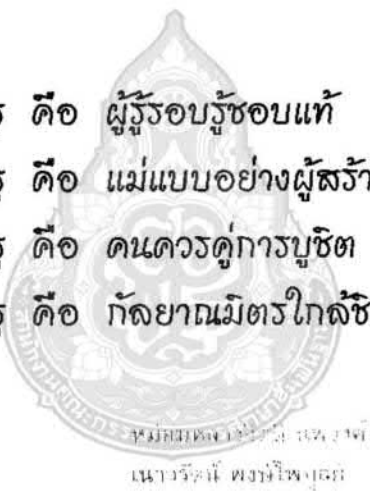
เมื่อผู้เล่นเดินไปหยุดที่ ตำรวจจับ จะต้องไปเข้าคุกทันที (และเมื่อถึงคราวที่ตนจะต้องโยนลูกเต๋า จะต้องเสียค่าปรับ 500 บาทก่อน จึงโยนลูกเต๋าได้) ขณะที่ผู้เล่นอยู่ในคุก จะมีสิทธิร่วมการประมูลที่ดินปลูกบ้าน ซื้อขาย และเก็บเงินค่าเช่าตามปกติ ผู้เล่นจะไม่ติดคุกเมื่อเดินมาหยุดในช่องแฉะพักผ่อน ซึ่งเป็นการแฉะพักเท่านั้น

หมายเหตุ

เกมชิงชัยสู่เศรษฐี จะเล่นให้จบภายในหนึ่งชั่วโมงได้ ทุกๆ ครั้งที่ผ่านจุดเริ่มต้น เมื่อได้รับเงินเดือน 2,000 บาท มีสิทธิ์ที่จะใช้เงินจำนวนนี้ซื้อบ้านหนึ่งหลังจากธนาคาร ตามราคาที่ดินในโฉนดที่ดินแปลงใดก็ได้ แล้วนำบ้านไปวางไว้ที่ดินแปลงนั้น

ครู คือ ผู้รู้รอบรู้ชอบแท้
ครู คือ แม่แบบอย่างผู้สร้างศิษย์
ครู คือ คนดูแลการบูชา
ครู คือ กัลยาณมิตรใกล้ชิดธรรมฯ

บรรณานุกรม

- กรมอนามัยและกรมอื่นๆ. คู่มือเรื่อง “การสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์”. ม.ป.ท. 2539.
- คมเพชร จัตรศุกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2522.
- จิราภรณ์ ปนาทกุล. การละเล่นของเด็กไทยกับการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2531.
- จินตนา กาไหล่ทอง. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ จังหวัดสุโขทัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อุดສຳເນາ.
- ชัยรัตน์ บุรณะวิวัฒน์. เข้าใจคน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์батเตอร์ฟลาย, 2538.
- _____. ทำอย่างไรเข้าใจคน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์батเตอร์ฟลาย, 2538.
- ถิรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์. การสื่อสารระหว่างบุคคล. กรุงเทพฯ : บริษัทดวงกมลสมัย จำกัด, 2533.
- ทัศนา แคมมณี และคณะ. “การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด” โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.
- ทศยุทธ. พลังมนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เรือนบุญ, 2539.
- ธีระ ชัยยุทธยรรยง. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จังหวัดลพบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อุดສຳເນາ.
- ธีระ ชัยยุทธยรรยง และคณะ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพกับกิจกรรมการพิจารณาสร้างเสริมค่านิยมที่มีต่อระดับการพัฒนาค่านิยมและเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2539. อุดສຳເນາ.
- นันทพล. คู่มือปรับปรุงชีวิตคุณให้ดีขึ้น. กรุงเทพฯ : เอ็ม บี เอ, 2537.
- เบญจวรรณ ศรีสุริยากานนท์. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธนบุรีวรเทพีพলารักษ์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อุดສຳເນາ.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. “ความคิดสร้างสรรค์พรสวรรค์ที่พัฒนาได้” เอกสารทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์จำกัด, 2537.

พรเทพ ช้อยหิรัญ. ผลการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อมนุษย์สัมพันธ์ของนิสิตวิชาเอกการแนะแนว ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

ภาวิต ประกาศิต (แปล). กลยุทธ์การตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : บริษัทสารมวลชน จำกัด, 2537. วราภรณ์ รักวิชัย. กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

วัชร ทรัพย์มี, สมจิต ชิวปรีชา. คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

วัชร ฐวธรรม. 53 กลยุทธ์เสริมพลังตน. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2539.

วรรณ พรหมบุรมย์. การศึกษาทักษะชีวิต ค่านิยมที่ใช้ในการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540. อัดสำเนา.

วิจิตร อวະกุล. เทคนิคมนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : O.S. Printing House Co., Ltd, 2528.

วิชาการ, กรม. พัฒนาการด้านอาชีพ. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ, 2528. อัดสำเนา.

_____. คู่มือและสื่อการพัฒนาการรู้จักตนเอง ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2537.

_____. คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2537.

_____. “การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์” คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

_____. ยุทธศาสตร์ในการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

_____. การพัฒนาวิสัยทัศน์ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

_____. กิจกรรมแนะแนวนักเรียน (คู่มือครู). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2540.

_____ “ร่างจุดประสงค์และผลการเรียนรู้ของทักษะ 9 เรื่อง” เอกสารประกอบการประชุมโครงการพัฒนารูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพและสร้างเสริมทักษะการดำเนินชีวิตของเยาวชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540. อัดสำเนา.

_____ คู่มือการสร้างเสริมค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และวินัย ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

วิฑูรย์ ศรีรงค์. ทฤษฎี 20% แห่งความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), 2539.

วีรพงษ์ เฉลิเมธีรัตน์. การแก้ปัญหาแบบคิดชี. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), 2539.

วีระวัฒน์ พงษ์พยอม. ทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), 2539.
ศึกษานิเทศก์, หน่วย. กรมสามัญศึกษา. เทคนิคการแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2527.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เทคนิคการปรึกษาเบื้องต้น หน่วยที่ 7-15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.

_____ กิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว หน่วยที่ 9-15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.

อนุวัฒน์ ทรัพย์พิชผล (แปล). วิสัยทัศน์. กรุงเทพฯ : เมคกรอ-ฮิล อินเตอร์เนชั่นแนล เอ็นเตอร์ไพรส์, อิงค์, 2538.

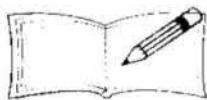
อาคม ไผ่สนธิ์. พูดอย่างไรชนะใจคนฟัง. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), 2539.

อาภา ถนัดช่วง. การแก้ปัญหาแบบ A91. เอกสารอัดสำเนา.

_____ “ทักษะชีวิต” เอกสารประกอบการประชุม โครงการพัฒนารูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพและสร้างเสริมทักษะการดำเนินชีวิตของเยาวชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540. อัดสำเนา.

อินทรา ปัทมินทร. พิชิตงานพัฒนาชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด, 2538.

- Centre University of British Columbia. **Solving Problems and Making Decisions.**
Part of the B.C. Life Skills Program to Support Personal Planing K to 7.
- Centre University of British Columbia. **Solving Problems and Making Decisions.**
Part of the B.C. Life Skills Program to Support Personal Planing 8 to 12.
- Centre University of British Columbia. **Multiple Intelligence.** (See Gardner, Howard, Franes of Mind).
- Nancy W. Hutchinso, John G. Freeman. **Pathways : Solving Problems on the Job.**
Pubish in 1994 by Nelson Canada.
- Ministry of Education, Province of British Columbia. **“Understanding Oneself” in BC Life Skills Program Rick Hansen Enterprises.** British Columbia Canada. 1984.
- Ministry of Education Province of British Columbia. **“Career and Personal ; Planing 8-12”.** 1995.
- Province of British Columbia. **Ministry of Education BC Life Skills Program : Setting Goals, Making and Enaction Plans.** Rick Hansen Enterprises British Columbia, Canada.
- Simon, Howe L. W. and Kirchenbaum H. **Values Clarification.** A Handbook of Practical Strategies for Teachers and Students, New York, Hart Publish- ing. 1972.

คณะผู้จัดทำ

คู่มือพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต ระดับประถมศึกษา (ฉบับยกร่าง)

ที่ปรึกษา

นายพยุหศักดิ์ จันทรสุนทร	อธิบดีกรมวิชาการ
นายสมยศ มีเทศน์	รองอธิบดีกรมวิชาการ
หม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา	ประธานมูลนิธิธิดาสมประสงค์
นายณรงค์ อักขิโสภา	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านนิเทศการศึกษา กรมการฝึกหัดครู (ข้าราชการบำนาญ)

ประธาน

นางสาวอาภา ถนัดช่วง	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการแนะแนว ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ
---------------------	--

รองประธาน

นางวรรณพร พรหมบุรณย์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนว ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ
----------------------	---

คณะกรรมการชุดที่ 1 (กำหนดแนวทาง)

นักวิชาการศึกษา กลุ่มพัฒนาแนะแนวบุคลากรภาพ
ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ

คณะกรรมการชุดที่ 2 (จัดทำต้นฉบับ)

นางสุวิมล พุกประยูร	ศึกษานิเทศก์ระดับ 8 กรมสามัญศึกษา (ข้าราชการบำนาญ)
นางวัชรียา แจ่มใส	อาจารย์โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย อ.เมือง จ.ขอนแก่น

นางอรรณณ เสงวิจิตร	อาจารย์โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อ.เมือง จ.เชียงใหม่
นางพวงพยอม อุตสาหะ	อาจารย์โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อ.เมือง จ.เชียงใหม่
นายวีระ อุตสาหะ	ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 อ.เมือง จ.เชียงใหม่
นายอำนาจ ยาวิลาศ	ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 อ.เมือง จ.เชียงใหม่
นางเชาวดี สุวรรณโชติ	อาจารย์โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม อ.เมือง จ.ชัยนาท
นางสาวภัสราภรณ์ ธรรมเจริญกุล	อาจารย์โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม อ.เมือง จ.ชัยนาท
นายอุดม ปัญญา	ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมวิไล อ.เมือง จ.ปทุมธานี
นายทองแท้ ศิลาขาว	อาจารย์โรงเรียนปทุมวิไล อ.เมือง จ.ปทุมธานี
นายสมศักดิ์ ลีภาสุรพิสุทธิ์	ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 อ.เมือง จ.ยะลา
นายจุมพล ทองใหม่	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนธารโตวัฒนวิทย์ อ.ธารโต จ.ยะลา
นางสาวพัชรินทร์ ไชยมุตติ	อาจารย์โรงเรียนธารโตวัฒนวิทย์ อ.ธารโต จ.ยะลา
นางจุรีรัตน์ พุ่มัน	อาจารย์โรงเรียนอินทร์บุรี อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
นางสุภาพร อิทธิโชติ	อาจารย์โรงเรียนพุทธรังสีพิบูล อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา
นายปริญญา เพชรฤทธิ์	อาจารย์โรงเรียนสัตหีบพิทยาคม อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

นางชดช้อย สุวรรณพิศ

ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
อ.เมือง จ.ชลบุรี

นายอุดม ฉันทกุล

อาจารย์โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม อ.เมือง จ.สระบุรี

นางมรกต วิมาียงกุล

อาจารย์โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม อ.เมือง จ.สระบุรี

นางวัฒนา คล่องดี

ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6
อ.เมือง จ.ลพบุรี

นางวิลาวัลย์ ประแดงปุย

อาจารย์โรงเรียนบ้านดอนบม อ.เมือง จ.ขอนแก่น

นางวิไลวรรณ ตรีศรีชนะมา

ศึกษานิเทศก์

นายประยูร ลังการพิณรุ้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

ศึกษานิเทศก์

นางสิริก ร่องตระกูล

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

อ.เมือง จ.เชียงใหม่

นางผาณิต หงษ์มณี

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

อ.เมือง จ.เชียงใหม่

นางประเทือง เกษมเศรษฐี

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชัยนาท

อ.เมือง จ.ชัยนาท

นางวัลลี สุวรรณมาศ

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลชัยนาท

อ.เมือง จ.ชัยนาท

นายพุลศรี พหลสิทธิ์

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

นางจารุณี นาคนาม

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลปทุมธานี

อ.เมือง จ.ปทุมธานี

นางสาวบุญนาค อภัยภูเบศร์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนิคมสร้างตนเอง

ธารโต อ.ธารโต จ.ยะลา

นางสาวอรุณวดี อุ่นชู

อาจารย์โรงเรียนบ้านนิคมสร้างตนเองธารโต

อ.ธารโต จ.ยะลา

นายสมบัติ สิงห์คำ	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดการ้อง อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
นางศิริรัตน์ บุญมาก	อาจารย์โรงเรียนวัดการ้อง อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
นายดำรงค์ ศรีอ่วม	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บางระจัน จ.สิงห์บุรี
นางสาวจิตติมา น้อยเหลือ	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
นายสุรียัน ลิกขากุล	อาจารย์โรงเรียนวัดพิพิธประสาทสุนทร อ.บ้านโพธิ์ จ.ฉะเชิงเทรา
นางสาวประไพ วัฒนพงษ์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา
นางสาวพรพรรณ อินทสงค์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานสามัญศึกษา จ.ฉะเชิงเทรา
นายไพบูลย์ อินทรจามรรักษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
นางสาวละเมียด ยัมประพันธ์	โรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่ อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
นางสาวจงกลนี ยศบรรดาศักดิ์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
นายบัณฑิต พรสินชัย	อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสระบุรี อ.เมือง จ.สระบุรี
นางวรรณา พรหมบุรมย์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนว ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
นายธีระ ชัยยุทธยรรยง	นักวิชาการศึกษา ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
นางรุจิเรข แสงจิตต์พันธ์	นักวิชาการศึกษา ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ

นายศักดิ์สิน ช่องดารากุล	นักวิชาการศึกษา ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
นายธรรมศักดิ์ มีอิสระ	นักวิชาการศึกษา ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
นางวรรณ ช่องดารากุล	นักวิชาการศึกษา ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ

วิทยาลัยการอาชีพและอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีที่ 1

นางวรรณ พรหมบุรณย์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนว ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
นางสาวประนอม มณีวงษ์	นักวิชาการศึกษา ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
นางจินตนา สัจจจารีรัตน์	นักวิชาการศึกษา ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ

ภาคผู้ช่วยวิชา

นางลำพูล	เกิดปัญญา
นางสำราญ	สอาดพงษ์
นางสาวสุภาพร	กุลนาม
นางสาวเน่งน้อย	นิลชาติ
นายชัชวาล	พึงประสิทธิ์

คู่มือพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต ระดับประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง)

ที่ปรึกษา

นายอรรุณ จันทวานิช

อธิบดีกรมวิชาการ

นายสาโรช วัฒนสโรช

รองอธิบดีกรมวิชาการ

นางสาวเอิบบุญ สุทธิประภา

ผู้อำนวยการศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ

นางมัลลิกา นิตยาพร

ผู้อำนวยการศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ

ปรับปรุงต้นฉบับและบรรณาธิการครั้งที่ ๒

นางสาวประนอม มณีวงษ์

นักวิชาการศึกษา

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ

นางจินตนา สัจจจารีรัตน์

นักวิชาการศึกษา

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ

พิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวสุภาพร กุลนาม

พนักงานพิมพ์ดีด

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์การศาสนา

314-316 ถ.บำรุงเมือง เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100 โทร. 223-3351

นายปกรณ์ ดันสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ปีที่พิมพ์ 2543

จุดประสงค์ของการให้การศึกษา นั้น คือ การแนะนำสั่งเสริมให้
บุคคลมีความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ การคิดอ่าน การกระทำ และ
ให้สามารถนำเอาคุณเลิ่ลปฏิบัติทั้งปวงที่มีอยู่ในตัวออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์
แก่อุ่ลคนแก่อุ่ลผู้อื่น เพื่อให้อยู่ร่วมกันเป็นสังคม เป็นประเทศได้
ผู้มีหน้าที่ให้การศึกษาแก่ผู้อื่นจึงจำเป็นต้องระมัดระวังจัดตั้งใบปฏิบัติงาน
โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทั้งนี้ให้อยู่ล่ลเป็นนิตย์

การที่จะอบรมสั่งสอนผู้อื่น ให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของ
การศึกษา นั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าการฝึกฝน และปลูกฝังความรู้จักเหตุผล
ความรู้จักผิดชอบชั่วดี เป็นสิ่งจำเป็นไม่น้อยกว่าการใช้วิชาการ เพราะ
การรู้จักพิจารณา ให้เห็นเหตุเห็นผล ให้รู้จักจำแนกสิ่งผิดชอบชั่วดี ได้
โดยกระจ่างแจ้ง ย่อมทำให้บุคคล มุ่งสิ่งดีต่าง ๆ ได้ล่ลลง ไป จน
เห็นความจริงในบุคคลและ ในสิ่งนั้นๆ เมื่อได้มองเห็นความจริงแล้วก็
จะสามารถ ใช้ความรู้และ วิชาการ ปฏิบัติทุกอย่าง ได้ดีและถูกต้องยิ่งขึ้น
เป็นประโยชน์แก่อุ่ลคนแก่อุ่ลผู้อื่นได้มากขึ้น"

พระบรมราชาธิวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษาวชิราวุธวิทยาลัยวิชาการศึกษา

วันจันทร์ที่ 26 พฤศจิกายน 2516